ଉପାସୂନ

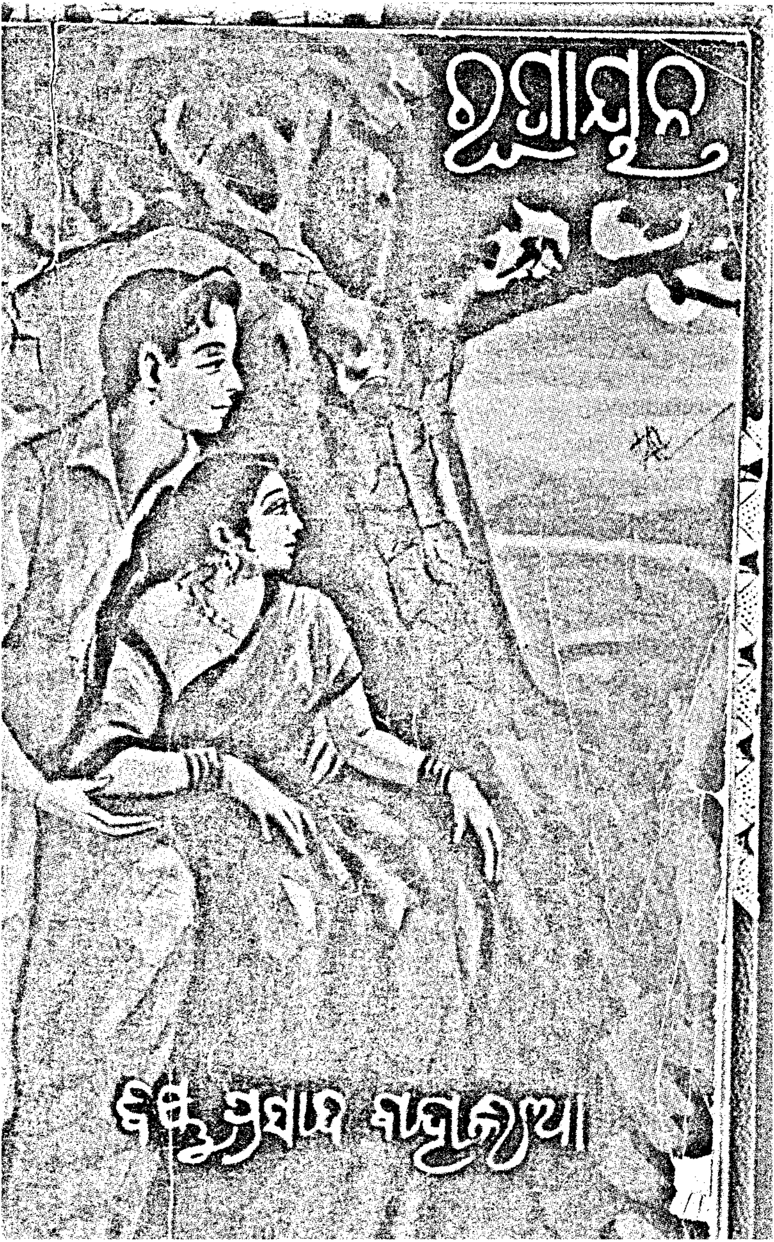

ଦିବ୍ୟ ପ୍ରସାଦ ଶତପଥୀ

ରୂପାୟନ

ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରସାଦ ବାହାଲିଆ, ଏମ୍. ଏ.
ଧରମ ପୁଅ, ମିଳନ ପଥେ, ଇନ୍ଦୁମତୀ ଓ ଶତାବ୍ଦୀର ଆହ୍ବାନ
ପ୍ରଭୃତିର ଲେଖକ

ଉତ୍କଳ ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ
ନଂ. 0/423
ତା.......................
ରାଉରକେଲା

ଉ ତ୍କ ଳ ବି ଦ୍ୟା ଭ ବ ନ
କଲେଜ ରୋଡ଼, କଟକ-୩

ପ୍ରକାଶକ
ଉତ୍କଳ ବିଦ୍ୟା ଭବନ
କଲେଜ ରୋଡ଼
କଟକ-୩

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ
ଅକ୍ଟୋବର, ୧୯୫୭
ମୂଲ୍ୟ—ଦେଢ଼ ଟଙ୍କା ମାତ୍ର

ମୁଦ୍ରାକର
ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର ନାୟକ
ଜୟଶ୍ରୀ ପ୍ରେସ,
କଲେଜ ଛକ, କଟକ-୩

ଚନ୍ଦ ହଜୁଛି ଦୂର ଗଗନରେ ଜୋଛନା ଯାଉଛି ମର
ଅଶ୍ରୁ-ଯମୁନା ଉଜାଣି ବହେ ଗୋ ପୀରତି ପୁଲିନ ଭରି ।

ଶୂନ୍ୟ ପଡ଼ିଛି ପରାଣ-କୁଞ୍ଜ, ମଳୟ ଆଉ ନ ବହେ
ଥରି ଥରି ଉଠି ଆଶା ଦୀପାଳୀ ଗୋ ମିଶି ତମସା ଦେହେ ।

କୋକିଳ କାକଳି ଫଗୁ ବୋଲ ବୋଲି ସବୁତ ସପନ ଲୀଳା
ନୀରବ ଦେବତା, ପୂଜାବେଦୀ ତଳେ ଲୋଟେ ଗୋ ବରଣମାଳ ।

ତୁଟାଇ ମରତ ବନ୍ଧନ ମାୟା ରଚି ଗୋ ସରଗ ପୁର,
ଜୀବ ପରମର ପୀରତି ପରବ ମିଶି ହେବା ଏକାକର,

ଆଉ ନାହିଁ, ହେବ ନାହିଁ ।

କାନ୍ଦେ ବନ୍ଧୁରେ ଭଗ୍ନ ମୁରଲି, ପ୍ରିୟା କାହିଁ ? ରାଧା କାହିଁ ?

ନଂ..........
ତା..........

ନଂ 0/423
ତା.........

ସଞ୍ଜ ହୁଏ—

ନୀଳ ଗଗନର ଭାଲ ପଟରେ ଝଟକି ଉଠେ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦନ । ଉଜ୍ଜଳ ଉଠେ ଧରଣୀ ରାଣୀର ମୁଖଶ୍ରୀ । ଦିବସର ଅବସାନରେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଆଉ ଗମ୍ଭୀର ହୁଏ, ଏଇଭଳି ପ୍ରକୃତି । ତଳତଣ୍ଡୁଳିତ ଛାୟା ଚନ୍ଦ୍ରିକାରେ ମନୋରମ ଦିଶେ ପଲ୍ଲୀପଥ । ନିତି ଏଇ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଆଗମ ହୁଏ । ସୃଷ୍ଟିର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଘଟେ ନାହିଁ । କେବଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଅମାବାସ୍ୟା ପୂର୍ଣ୍ଣିମା କୃଷ୍ଣ ଧବଳ ଆଭା । ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ସମ୍ପର୍କ ଘେନି ଦୁଇଟିର ପ୍ରକାଶ । କମନୀୟ କାନ୍ତି ଧରେ ଏ ହରିପୁର ଗାଁଟି, ସଞ୍ଜ ହେଲେ ।

ସଞ୍ଜ ହୁଏ—

କଳା ପଣତ ତଳେ ଲୁଚିଯାଏ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ସକଳ ବିଭବ । ଦୂର ବିଦେଶୀ ପ୍ରାଣରେ ଜଗାଏ ଭୀତି, ଆଶଙ୍କା । ପରସ୍ତ ପରସ୍ତ କରି କାଳିମା ଖେଳିବୁଲେ । ପୋଛି ହୋଇଯାଏ, ଯାହା କିଛି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆନନ୍ଦମୟ, ଶୁଭ୍ର, ଆହ୍ଲାଦ । ନୀରବ ନିସ୍ପନ୍ଦ ଧରିତ୍ରୀ । ଅନ୍ଧକାରର ଅଖଣ୍ଡ ରାଜୁତି । କେବେ କେବେ ଦିଶିଯାଏ ଏକଣା ଘରର ଝାପ୍‌ସା ଆଲୋକ ଶିଖା । ଆଖି ମିଟିକା ମାରି ଚାହାନ୍ତି ଅଗଣିତ ତାରକା, ଦୂର ଗଗନରୁ । ବିଶ୍ୱବାସୀ ପ୍ରଣତି ଜଣାଏ, ଅଜଣା ସେ ଦେବତା ଲାଗି ।

ଏଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଣିଦିଏ ଶାନ୍ତିର ଉପଚାର । କର୍ମର ବିରତି । ଶାନ୍ତି ଅବତରଣ କରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଧାମକୁ । ସଞ୍ଜବତୀ ଜାଳି ମଙ୍ଗଳ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ କୁଳବଧୂ । ଗ୍ରାମ ମନ୍ଦିରରୁ ଶ୍ୱସ୍ତିର ପ୍ରବାହ ଯେନି ଛୁଟି ଆସେ, ଶଙ୍ଖ ଘଣ୍ଟାର ନହବତ । ଶିଶୁ କୋଳାହଳରେ ନାଚି ଯାଏ ଗଗନ ପବନ । ରଜତ ଧବଳ ଜୋଛନାର ତରଙ୍ଗ ଖେଳି ଯାଏ ଚାରିଆଡେ । ଶୁଭିଯାଏ ବିହଗ କୂଜନ । ମଳୟ ବହିଯାଏ ।

ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ, ବେଶରେ ଆସେ; ଏଇ ସନ୍ଧ୍ୟା—ଋତୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହ । ବିଭିନ୍ନ ପୁଷ୍ପ ବିକଶିତ ହୁଏ । ବିଭିନ୍ନ ଭାବ ଜାଗେ ମନ ପ୍ରାଣରେ । ବିଭିନ୍ନତାରେ ଥାଏ ସୃଷ୍ଟିର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ, ଅସୀମତା । ପରିବର୍ତ୍ତନ ଜଗତର ଧର୍ମ, ପ୍ରକୃତିର ଜୀବନ ।

ଆଜିର ଏ ଚନ୍ଦ୍ର ତାରକିତ ସନ୍ଧ୍ୟା, ବାସନ୍ତୀ ଉତ୍ସବର ପସରା ଯେନି ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରିଛି । ସୁରଭି ମିଶା ମଳୟର ଛନ୍ଦେ ଛନ୍ଦେ ପ୍ରାଣ ପୁଲକି ଉଠୁଛି । ସବୁରି ଦେହର ରନ୍ଧ୍ରେ ରନ୍ଧ୍ରେ ଖେଳି ଯାଉଛି ଶିହରଣ । ହୃଦ ତନ୍ତ୍ରୀରେ ଗୁଞ୍ଜରି ଉଠୁଛି ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ଗଛ ଲତାରେ ନୂତନ କିଶଳୟ ଲୀଳା ରଚନା କରୁଛି । ଅନବଦ୍ୟ ଶୋଭା ।

ତନ୍ଦ୍ରା ଲାଗେ । ମନତଳେ ସବୁଜ ଆଶାର ମିନାର ଉଠେ । ନୂଆ ଭାବ । ନୂଆ ଗୃହାଣି । ସବୁ ନୂଆ ।

ବନ ପ୍ରାଣରେ ଲାଗିଛି ନୂଆ ଚମକ । ହୃଦୟରେ ଭାବର ଜାଗୃତି, ଭୟ ଆନନ୍ଦ ମିଶାମିଶି ସେ ଭାବ । ଆଜି ମିଳନ ହେବ । ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆଳାପ କରିବ ସେ । ଅତି ନିକଟରେ ସେ ପାଇବ ତାଙ୍କୁ । ଗୋପନ ଅକୁହା କଥା ବ୍ୟକ୍ତ କରିବେ, ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ । ପ୍ରଥମ ମିଳନ । ଅନୁଭୂତି ନାହିଁ । କ'ଣ ବୋଲି ସେ ଡାକିବ ? କ'ଣ ମନକଥା କହିବ ସେ ? ଲାଜ ସଂକୋଚର ପ୍ରତିମା ସେ ! ଭୟ ଜାଗେ, କେହି ଯଦି ଦେଖେ ! ଦୁର୍ନାମ ରଟନା ହେବ, ଅପବାଦ ନାଗରା ଗାଁ ସାରା ଝିଙ୍କଡ଼ିବ ହୋଇ ବାଜି ଉଠିବ ! ଲାଜରେ ମୁହଁ ଟେକି ହେବନି !!

ତଥାପି—

ଯୌବନର ମଧୁ ମାଦକତା ! ଅରୂପର ଆହ୍ୱାନ । ଏଡ଼ି ହୁଏନା । ଅଗୁରୁ ପଠନ ସେ ବିଦ୍ୟା । କାହାରି ପରାମର୍ଶ ମନ ଲୋଡ଼େନା । ଆପେ ଆପେ ବାଟ ଦିଶି ଯାଏ । ମନ୍ତୁଆଳି ମନ ଉଡ଼ିବୁଲେ । ପାଦ ଟାଣି ହୋଇ ଯାଏ ସେ ପଥରେ । ବନ · ସ୍ଥିର କଲା—ସେ ଯିବ । ଯୁବକ ଯୁବତୀ, ପାଖା ପାଖି ହେଲେ ସୁଖୀ ହୁଅନ୍ତି । ସରଗ ଗଢ଼ନ୍ତି ।

ପଶ୍ଚିମ ଆକାଶରେ ହସିଲେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା । ଲାଲ ଟହ ଟହ । ଦିଗ ବଧୂର ସରମ ବୋଳା ଅଧରରେ ଚୁମ୍ବନ ଦେଇ ଦେଇ ଢଳି ପଡ଼ିଲେ ସେ । ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ । ବନ ପ୍ରାଣରେ ଛୁଟିଲା ଆନନ୍ଦର ତରଙ୍ଗ । ମନ ପତଙ୍ଗ ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଶରୀରରେ ଖେଳିଗଲା

ରୋମାଞ୍ଚ । ଅଜଣା ଭାବର ଆବେଶ ଲାଗିଲା ଚିତ୍ତରେ । କଳ୍ପିତ କମାକାର ରାଜ୍ୟକୁ ସେ ଉଡିଗଲା ।

ବନି ନିଜର ଅସଂଯତ ଦୀର୍ଘ ଘନ କୃଷ୍ଣ କେଶଗୁଚ୍ଛକୁ ଆସ୍ତୃତ କରି ନେଲା । ଦର୍ପଣ ସମ୍ମୁଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଚାହିଁଲା ତାର ପ୍ରତି-ବିମ୍ବକୁ । ନିଜକୁ ବିଶ୍ବାସ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ ସେ । କି ସୁନ୍ଦର ସେ ଦିଶୁଛି ! ଆଧୁନିକ ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ ଦେଇନି ଅଙ୍ଗସାରା ସୁଷମାର ପସରା ଖୋଲି ଯାଇଛି, ଅପୂର୍ବ ରୂପଶ୍ରୀ ଧାରଣ କରିଛି ସୁଠାମ ତନୁଟି । ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ରୂପ ଲାବଣ୍ୟ । ସତେ ଅବା ମେନକା, ଉର୍ବଶୀ ସୁର ସୁନ୍ଦରୀ । ବିଶ୍ବ ବିଜୟିନୀ ସେ ! ଯୌବନ ଉନ୍ନତ ବକ୍ଷ ତାର ଗର୍ବରେ ଫୁଲି ଉଠିଛି । ଲାଜରା ହେଲା । ସୁଢଳ ତନୁ କାନ୍ତିକୁ ଆଚ୍ଛାଦନ କରିଛି ମେଘ ଡମ୍ବରୁ ଶାଢିଟି । ନିଜର ଏ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତି ଅପ୍ରତିଭ ହୋଇ ପଡିଲା ସେ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ପାଦ ପକାଇଲା ପଦାକୁ । ବାହାରି ପଡିଲା ପ୍ରିୟ ମିଳନର ପଥକୁ । କଳ ନାଦିନୀ ତଟିନୀ ସେ, ବହିଯିବ ସମୁଦ୍ରକୁ—ତାର ଅନନ୍ତ ବିଶ୍ରାମ ସ୍ଥଳକୁ । ଶତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସେ ଏଡ଼ାଇ ଦେବ । ସ୍ରୋତର ଉଜାଣି ଗତି ଅସମ୍ଭବ । ଚଞ୍ଚଳ ପାଦ ପକାଇ ଗତିକଲା ଆଗକୁ । ରାସ୍ତା ଟପି ଯାଇ ହଜିଗଲା ଘର ସାମନା ବଗିଚାରେ । ଚାରି ପାଖେ ନିବୁଜ ବାଡ଼ ।

ବଗିଚାର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଏକଣା ଘର । ସରୋଜ ରହନ୍ତି ସେଇଠି । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲେ ଲଣ୍ଠନଟି ଜାଳି ଲେଖା ପଢ଼ା କରନ୍ତି । ଆଜି କିନ୍ତୁ ସେ ଶୋଇଛନ୍ତି । କିଏ ଜାଣେ ମନରେ କି ଭାବନା ରୂପ ପାଉଚି । ବନିର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରି ନାହାନ୍ତି ତ !

କବାଟ ପାଖରେ ବନି ଠିଆ ହେଲା । ଦର ଅଉଳା ହୋଇଛି କବାଟ । କଣ କହିବ, କଣ କରିବ, ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲା ନାହିଁ ସେ । ଫେରି ଚାହିଁଲା ପଛକୁ । ସବୁ ଯେମିତି ଅମା ଅନ୍ଧକାର, ଆଉ ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ବାପା, ବୋଉ, ଦାଦା, ଖୁଡ଼ୀ । ସବୁରି ମୁହଁ ଦିଶି ଯାଉଛି । କିଏ ଯେମିତି ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ କହୁଚି—ବନି, କ'ଣ କରିବାକୁ ଯାଉଚୁ ତୁ ? କାହାର ଝିଅ ତୁ ? ଆସିଚୁ-କୁଆଡ଼େ ? ଯାହାକୁ ଭେଟିବାକୁ ଆସିଚୁ, ସେ ତୋର କିଏ ? ବଂଶର ଗାରିମା, ତୋର ଚରିତ୍ର, ସବୁଥିରେ କଳଙ୍କ ଲେପିବୁ ତୁ ? ଆ, ଫେରିଆ ।

ଫେରି ଚାହିଁଲା ସେ ମୁକୁଳା ଦରଜା ଆଡ଼େ । ସରଳ ସୁନ୍ଦର ଏ ସରୋଜ ବାବୁ । ପ୍ରେମମୟ । ଜୀବନର ସାଥୀ । ମନକୁ ମନ ଭାବିଗଲା ସେ—ପର ଘରକୁ ଦିନେ ଯିବାକୁ ହେବ । ଅପରିଚିତ ଅଜଣା ସ୍ୱାମୀ । ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗେ ଆଶାର ରଙ୍ଗୀନ୍ ସଂସାର ଗଢିବାକୁ ହେବ । ନିଜକୁ ହଜାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ସ୍ୱପ୍ନର ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ମଧ୍ୟରେ । ସରୋଜ ବାବୁ ଯଦି ସେଇ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରନ୍ତି ତେବେ କ୍ଷତି କ'ଣ ? ସେ ତ ଅପରିଚିତ ନୁହନ୍ତି ? ସୁଖ, ଦୁଃଖ, ହାନି ଲାଭରେ, ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇଛନ୍ତି ସେ । କେଡ଼େ ଆପଣାର ଏଇ ସରୋଜ ବାବୁ ! ଚିଠି ଗୁଡ଼ିକରେ ମନର ସବୁକଥା ସେ ଖୋଲି ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଏଡ଼ି ପାରିବ କେମିତି ! ଆପଣାର ମନେକରି କୋଳକୁ ଟାଣୁଛି ଯେ, ଆଦର କରୁଛି ଯେ, ମୋ ପାଇଁ ପ୍ରାଣ ଯାହାର ହାହାକାର କରୁଛି, ସେ ତ ମୋର ଅତି ଆପଣାର ! ହୃଦୟର ! ପ୍ରାଣର !

ଧୀରେ କବାଟଟି ଖୋଲି ଭିତରେ ପଶିଲା ସେ । ଭିତରୁ ଦେଲା ଜଞ୍ଜିର । ପାଦ ଚିପି ଚିପି ସରୋଜଙ୍କ ଖଟି ପାଖକୁ ଗଲା । ଚାହିଁଲା ।

ଶୋଇଛନ୍ତି ସେ । ବସିଲି ପାଖକୁ ଲାଗି । ଛଳ ଛଳ ଚକ୍ଷୁରୁ ଦୁଇ ବିନ୍ଦୁ ଅଶ୍ରୁ ଝରି ପଡ଼ିଲା ସରୋଜଙ୍କ ଉପରେ । ଏ ଅଶ୍ରୁ ଆନନ୍ଦର ନୁହେଁ, ଦୁଃଖର ନୁହେଁ, ଭୟ ବିସ୍ମୟର ବି ନୁହେଁ । ସବୁ ଗୁଡ଼ିକର ମିଶାମିଶି ଭାବର ଏ ଲୋତକ । ସରୋଜ ଆଖି ଖୋଲିଲେ । ଉଷ୍ଣ ଜଳବିନ୍ଦୁର ଚମକ ଲାଗିଲା ଦେହରେ, ଉଠି ବସିଲେ ସେ । ସ୍ୱପ୍ନ ନା ଜାଗ୍ରତ ? —ସେ ଭାବିଲେ ।—କଥା ଦେଇଥିଲା ବିନି, 'ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମିଳନ ହେବ' । ପ୍ରଥମ ମିଳନ ! ତେବେ କଣ ସେ ଆସିଛି ? ଏ ତାର ମାୟା ପ୍ରତିମା ନୁହେଁ ତ ? ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହେଲେ ସରୋଜ । ବିନିର ହାତ ଧରି ନିଜ ଆଡ଼କୁ ଟାଣି ନେଇ ନେଇ କହିଲେ—ଆଜି ମୋର ଶୁଭ ଦିନ । ଆକାଶର ଚାନ୍ଦ ମୁଁ ପାଇଛି ହାତ ମୁଠାରେ । ମୁଁ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବାନ !

ସେଇ କ୍ଷଣର ସେ ରୋମାଞ୍ଚ, ସେ ଅନନୁଭୂତ ଦୈହିକ ଅନୁରାଗ ବିନିର ଫିକା ଲେପ କରିଥିଲା । ମନେ ହେଉଥିଲା,--ଜଗତରୁ ସବୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହୋଇ ଯାଇଛି, ସେ । ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି । ଅଥବା, ଜନ ସମାଜର ସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରି ଦୁଇଟି ମିଳିତ ଆତ୍ମା ପବନର ଛନ୍ଦେ ଛନ୍ଦେ ବିଶ୍ୱର ରନ୍ଧ୍ରେ ରନ୍ଧ୍ରେ ସଞ୍ଚରି ଯାଇଛନ୍ତି । ସଜ୍ଞାହୀନ, ଜାଗ୍ରତ ଶୂନ୍ୟ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣୀ ! ପ୍ରେମର ପୂଜକ । ଅରୂପର ଜୀବନ୍ତ ପରିଗ୍ରହ ।

କେତେବେଳୁ ଆସିଲଣି ତମେ ? —ସରୋଜ ପଚାରିଲେ

ଅନେକ ବେଳୁ ।

ତମର ଆସିବା ପଥକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି । ଭାବିଥିଲି ତମେ ଆସିବ ନାହିଁ । କେହି ତୁମକୁ ଦେଖି ନାହିଁ ତ ?

ନା ।

ତମେ କାନ୍ଦୁଚ ବନି ! କଣ ହୋଇଛି ତମର ?

କାନ୍ଦବି କାହିଁକି ? ତମେ ପରା ମୋ ପାଖରେ ଅଛ !

ଶେଷ କଥା ପଦକ ସରୋଜଙ୍କର ହୃଦୟ ଭିତରର ସୂକ୍ଷ୍ମ ତନ୍ତ୍ରୀରେ କମ୍ପନ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ବାହୁ ଯୁଗଳରେ ବାନ୍ଧି ଧରିଲେ ବନିକୁ ସେ । ନିଟୋଳ ଅଧରରେ ତାର ଆଙ୍କି ବସିଲେ ଚୁମ୍ବନ । ମୃତପ୍ରାୟ ବନି ପାନକଲା ସେ ଅମୃତ ଧାରା । ଦର ମୁକୁଳିତ ଆଖିରେ ଚାହିଁଲା ସରୋଜଙ୍କ ମୁହଁକୁ । ମୁଖ ମଣ୍ଡଳରେ ଲଜର ପାଟଳିମା । ଅଙ୍ଗରେ ଶିହରଣ । ଭାଷାହୀନ ଦୁଇଟି ହୃଦୟ ଏକାକାର ହୋଇଗଲା । ଅପଲକ ଚାହାଣି ଆଖିର ନୀଳା । ତନ୍ଦ୍ରାହୀନ । ଘୁମନ୍ତ ଛବି ଦୁଇଟି ଅବା !

ସରୋଜ ପଚାରିଲେ—କେମିତ ତୁମର ପାଦ ପଞ୍ଝୁଲା ଏତେଦିନେ ?

ଯାହାପାଇଁ ହୃଦୟର ଦ୍ୱାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ, ଯୌବନର ପୂଜା ବେଦୀରେ ଯେ ଦେବତା, ତାର ଆହ୍ୱାନ ଏଡ଼ି ଦେଇଥାନ୍ତି କପରି, ସରୋଜ ବାବୁ !

ଇସ୍ କି ସୁନ୍ଦର କଥା ତମର ! କି ସୁନ୍ଦର ତମେ ବନି !

ତମଠାରୁ ରୂପରେ ଗୁଣରେ ସବୁଥିରେ କିନ୍ତୁ କମ୍ !

ନା-ବନି, ତମେ ଦେବୀ ପ୍ରତିମା । ତମକୁ ଦେଖିବା ଦିନୁ ନିଜତ୍ୱ ମୁଁ ଭୁଲି ଯାଇଛି । ମନ ପ୍ରାଣ ଢ଼ାଳି ତମର ରୂପରେ ମୁଁ ମତୁଆଲି ହୋଇଛି ।

ଯୌବନ ଢଳି ଯିବ । ରୂପର ମାୟା ତୁଟିବ । ସେତେବେଳେ କଣ କିଏ କାହାରିକୁ ଖୋଜେ, ନା ତମେ ମତେ ପଚାରିବ ?

ଛି ବନି, ବାହାରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ଭିତରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅତି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ । ଶରୀର ଅମଳିନ । ତାର ବିନାଶ ନାହିଁ । ନନ୍ଦନର ପାରିଜାତ ସେ ।

ମୋର କ'ଣ ସେତିକି ଅଛି ? ଦୁଇଟା ଯାକ ଘର ଶୂନ୍— ହସିଲା ସେ ।

ଆବେଗର ତାଡ଼ନାରେ ବିଚଳିତ ହେଲେ ସରୋଜ । ବାହୁ ବନ୍ଧନ କ୍ରମେ ନିବିଡ଼ ହେଲା । ଶରୀରର ମିଳନ ପରେ ଦୁଇଟି ଆତ୍ମା ଏକାଠି ହୋଇ ନିକଟରୁ ନିକଟତର ହେଲେ । ଦୁହିଁଙ୍କର ଓଠ ଘନ ଭାବରେ ମିଶି ଯାଇ ଥରି ଉଠିଲା ।

ମୁଁ ଯିବି ସରୋଜ ବାବୁ ! ବୋଉ ଖୋଜିବ ଯଦି…… ।

ସରୋଜ ଅଚେତ । ମଧୁପାନ ଉନ୍ମତ୍ତ ଭ୍ରମର ସେ । ଅନନ୍ତ କାଳଯାଏ ଏହିଥିରେ ବୁଡ଼ି ରହିବାର ବାସନା ଜାଗୁଛି ତାଙ୍କର । କ୍ଷୁଧା ତୃଷାର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ମିଳୁଥିଲା ତାଙ୍କୁ ।

ଛାଡ଼ ଦିଅ, ମୁଁ ଯାଏ । ତମେ ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ—ବନି କହିଲା । ସରୋଜ ବନିର ହାତ ଧରି ଉଠିଲେ । କିଛି ବାଟ ଯାଇ କହିଲେ —କାଲି ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ । ଆସିବ ନା ?

ଆଡ଼ ଆଖିରେ ଚାହିଁଲା ବନି । ସରୋଜଙ୍କ ହାତକୁ ଚିମୁଟି ଦେଇ କହିଲା—ନା, ଆଉ ଆସିବି ନି ।

ଏଇ 'ନା'ର ଅର୍ଥ 'ହଁ' । ସାକ୍ଷୀ ତାର ସେଇ ଚାହାଣୀ, ଭଙ୍ଗୀ । ପ୍ରେମ ରାଜ୍ୟର ଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଷା । ବୁଝନ୍ତି ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା । ବୁଝିଲେ ସରୋଜ ଆଉ ବନି ।

ପଛକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଦୂରକୁ ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲା ବନି । ଚାହିଁ ଥାନ୍ତି ସରୋଜ । ବଗିଚା ଟପିଗଲା । ଡେଇଁଗଲା ଦାଣ୍ଡଟିକୁ ।

ଗୃହ ଆଡକୁ ଗୃହିଁ ଦେଇ ଘରେ ପଶିଲା । ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ ଯାଇ ଖଟ ଉପରେ ଶୋଇ ପଡିଲା ।

ନିଦ ନ ମାଡୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଖିବୁଜି ପଡ଼ିଥାଏ ସେ । ରଙ୍ଗି ରଙ୍ଗି ଭାବନାର ସ୍ରୋତ ବହି ଯାଉଥାଏ, ମନ ରାଜ୍ୟରେ—ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ । ସେ ଚିନ୍ତାରେ ଅବସାଦ ନାହିଁ, ନାହିଁ ଅତୃପ୍ତି । ଭାବିବାରେ ଲାଳସା ବଢେ । ଭଲ ଲାଗୁ ଥାଏ । ସରୋଜ ବାବୁ, କି ସୁନ୍ଦର ସେ ! ମଧୁମୟ ତାଙ୍କର କଥା । ଆହୁରି ମଧୁମୟ ତାଙ୍କର ପ୍ରେମ ସମ୍ଭାଷଣ । ବାହୁବନ୍ଧନର ସେ ଯାଦୁକରୀ ଶକ୍ତି, ଚୁମ୍ବନର ସେ ମାଦକତା, ଆଲିଙ୍ଗନର ସେ ସ୍ପର୍ଶ, ସବୁ ତାଙ୍କର ମନ ଲୋଭା, ଅମୃତମୟ । ଅତି ପାଖରେ ମିଳି ଥିଲେ ସରୋଜ ବାବୁ । ଭାରି ଭଲ ସେ ।

ଏଇ ଚିନ୍ତାରେ ବିନା ହୃଦୟରେ ଜାଗିଲା ଅଦମ୍ୟ ଲାଳସା । ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା ପ୍ରକୃତି । ଖେଳିଗଲା ରୋମାଞ୍ଚ ଦେହସାରା । ଛଟ ପଟ ହେଲା ସେ । ମନେ ମନେ କହିଲା—ସରୋଜ ବାବୁ ! ଆହୁରି ଘନ ଭାବରେ ମତେ ଚିପି ଧର । ଚକଟି ମକଟି ଗୁଣ୍ଡା କରିଦିଅ ଏ ଦେହଟାକୁ ମୋର । ଚୁମ୍ବନ ଦିଅ ମତେ । ଶାନ୍ତିର ଆଶ୍ରୟ ମୋର ଲୋଡ଼ା । ସ୍ଥାନ ଦିଅ ତମ କୋଳରେ ।

ସେ ଡ଼ାକ ସରୋଜ ଶୁଣି ନ ଥିଲେ । ଶୁଣିଲେ ନିଦ୍ରାଦେବୀ । ପଠାଇ ଦେଲେ ଶାନ୍ତିର ପ୍ରଲେପ । ବିନାର ଅବଶ ଶରୀରଟି ଢଳି ପଡିଲା । ପ୍ରଥମ ମିଳନର ଅନୁଭୂତି ତାକୁ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ପୁଲକ ଦେଲା ।

ସେ ଶୋଇ ପଡିଛି ।

ସମାଜର ବନ୍ଧନ ଛିନ୍ନ ହୋଇଛି । ଶିକୁଳି ଫିଟି ଯାଇଛି । ଅଭେଦ୍ୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଉପରେ ଗୁପ୍ତ ବିଜୟ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି ସରୋଜ ଆଉ ବିନି—ସମାଜ ଭିତରର ଦୁଇଟି ନଗଣ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ । ଲେଖନୀ ମୁନରେ ଯେଉଁ ସଂପର୍କ ଥିଲା, ଏବେ ତାର ମୂର୍ତ୍ତି ମିଳିଲା—ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ହେଲା । ଆଜିକୁ ଅଠଦିନ ହେବ ଦୁଇଟି ଆତ୍ମାର ନିତ୍ୟ ମିଳନ ଘଟୁଛି—ଅଭିସାର ପୀଠରେ, ଜନ ସମାଜର ଆଖି ଅନ୍ତରାଳରେ । ଦୁଇଟି ମନର ସ୍ୱାଧୀନ ବିଚରଣ । ଯୌବନର ନିମନ୍ତ୍ରଣ । ପ୍ରେମର ଇସ୍ତାହାର । ବାଧା ନାହିଁ । ସଂକୋଚ ନାହିଁ ।

ପ୍ରତିଦିନ ସଞ୍ଜରେ ବିନି ଯାଏ ସେଇ ଏକଣା ଘରକୁ, ହୃଦୟ ଦେବତାର ଅର୍ଚ୍ଚନା କରିବା ଲାଗି । ଜୀବନ୍ତ ଦେବତା ପୂଜା ଘେନେ । ଦେବତା ହସେ । କଥା କହେ, ଆଦର କରେ । ବୋଲ ଧରେ । କିଏ ଦେବତା ଏ ? ଡ଼ାକିଲେ ଶୁଣେ । ବିନି ଯାଏ, ଆସେ । ଅଭ୍ୟାସରେ ପଡ଼ିଗଲାଣି ତା'ର ।

ଦିନକର କଥା—

ସକାଳ । ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା । କୂଅ ମୂଳକୁ ନୋଟା ନେଇଗଲା ପାଣି ଅଣିବ । ମୁହଁ ଧୋଇବ । ଯେମିତି ମୁହଁରେ ପାଣି ହାତ ମାରିଛି ସେମିତି ମୁହଁଟା ସାରା ପୋଡ଼ି ଉଠିଲା । ଚମକି ପଡ଼ିଲା ବିନି । କ'ଣ ହେଲାମ ! ଘରକୁ ଯାଇ ଦର୍ପଣରେ ଚାହିଁଲା । ଲାଜ ମାଡ଼ିଲା । ମୁହଁଟା ସାରା ଲାଲ ହୋଇ ଯାଇଛି । ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ କୃତି—ପ୍ରେମର ପ୍ରତିଦାନ ! ଇସ୍ କି ଦଜାଲ୍ଲ ମ ସେ ! ହସିଲା ବିନି । ଦର୍ପଣ ଭିତରେ ତାର ପ୍ରତିବିମ୍ବଟି ବି ହସି ଉଠିଲା । ମିଛି ମିଛିକା ସେ ରାଗିଗଲା, ସରୋଜ ଆଉ ତା ନିଜ ଉପରେ ।

ସ୍ଥିର କଲା, ସେ ଚିଠି ଲେଖିବ । ଏକଥା ତାଙ୍କୁ ସେ ଜଣାଇ ଦେବ । ଆଦରର ସମ୍ପଦ ହେଲେ ବି ଦୁର୍ନାମର ମୂଳଦୁଆ । ବହନ କରିବାର ଶକ୍ତି ଅଛି, ହେଲେ, ଦୁନିଆର ଆଖି ମିଟିକା ପାଇଁ ସହନ ଶକ୍ତି କାହିଁ ? ସେ ସାବଧାନ ହୁଅନ୍ତୁ । ମୁହଁ ଖୋଲି କହନ୍ତା । କ'ଣ କହିବ ? କହିବ—ତମେ ରସିକତା କରିବାକୁ ଯାଇ ମୋ· · · ·। ନାଇଁ ସେ ପାରିବ ନାହିଁ । ଲାଜ କଥାଟା । ଲେଖି ଦେଲେ ଭଲ ହବ । ଏମିତି ମୁହଁ ଖୋଲି କହିବାଟା ଭଲ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ସେ ଲେଖିଥିଲା—'ହୃଦୟର ଦେବତା ହେ, ପ୍ରେମମୟ, ପ୍ରିୟ ରାଜ କୁମାର ! ତମେ କମ୍ ରସିକତା କର ଜାଣନା ! ଏ ସରଳ ଅବଳା ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କାହିଁକି ? ମୁଁ ହଜି ଯିବି କି କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯିବି ବୋଲି ମୋ ମୁହଁସାରା ମୋହର ବାଡ଼େଇ ଦେଇଛ । ନୁହେଁ ? ଏମିତି ହଠ ହଠା କଲେ ମୁଁ ଆଉ ଯିବିନି । ମୁଁ ଆଜି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁହଁ ଲୁଚାଇ ଚାଲିଛି । ତମର କ'ଣ ଅଛି କି ? ବିଜୟୀ ସମ୍ରାଟ ତମେ, ଗୌରବରେ ଫୁଲି ଉଠୁଥିବ ।'

ଅନେକ କଥା, ଥଟା, ପରିହାସ, ସବୁ ଲେଖିଥିଲା ବିନି । ହୃଆଁ ହୃଇଁ । ଚକୁଆ ଚକୋଇ । ଯୁବକ ଯୁବତୀ । ପ୍ରିୟ ଓ ପ୍ରିୟା । ଅନାବିଳ ପ୍ରେମର କାହାଣୀ ଏମାନଙ୍କର, ଚିଠିଟିରେ ପୂରି ଥିଲା । ଲେଖି ସାରି ତାର ସାନ ଭାଇଟି ହାତରେ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲା ସେ ।

ପିଲାଟି ଚିଠି ଦେଇ ଫେରି ଆସିବା ପରେ ବିନି ତାକୁ ଅନେକ କଥା ପଚାରିଛି, 'ଚିଠି ତାଙ୍କ ହାତକୁ ଦେଲୁଟି ? ସେ କଣ କରୁଥିଲେ ? ତୁ ତାଙ୍କୁ କ'ଣ କହିଲୁ ? ସେ ତୋତେ କଣ ସବୁ ପଚାରିଲେ ? ଚିଠି ପାଇ ସେ ଖୁସି ହେଲେ ନା ? ମୋ କଥା କ'ଣ କହୁଥିଲେ କି ?—ଏମିତି କେତେ କଣ ସେ ପଚାରିଥିଲା । ପୁଣି ଘଣ୍ଟିକ ପରେ ଆହୁରି ଅନେକ ଥର ସେଇ କଥା ଗୁଡ଼ିକୁ

ପଗ୍ଭରିଲା, ସତେ ଯେମିତ ସେ ଭୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି ପଗ୍ଭରିବାକୁ । ପୂର୍ବରୁ ପଗ୍ଭରିଥିବା କଥା ତାର ମନେ ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

ପ୍ରେମ ରାଜ୍ୟର ଏ ଚିରନ୍ତନ ସତ୍ୟ—ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକର କଥା ଜାଣିବାକୁ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ ଉଠନ୍ତି । ସେଇ କଥାରେ ସତେ ଯେମିତ ଅମୃତର ସ୍ୱାଦୁ ଭରପୂର ହୋଇ ରହିଚି । ପରସ୍ପରର କଥା, ଭଙ୍ଗୀ, ସ୍ୱଭାବରେ ବୁଡ଼ି ରହନ୍ତି । ଅନ୍ୟଠାରେ ନିଜକୁ ହଜାଇ ଦେବାରେ ଥାଏ ପରମ ଆନନ୍ଦ, ସ୍ୱରଗର ସୁଷମା ।

ସରଳ ପିଲାଟି । ବରକ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ । କେବଳ ସେ ହସେ । କହେ—କେଡ଼େ ଦୁଷ୍ଟୀଟା ମ ତୁ ଅପା ! କେତେଥର ସେଇକଥା ପଗ୍ଭରିଲଣି ? ଥରେ ପରା କହିଲି ମୁଁ ଶଠିଆ ସବୋଜ ବାବୁଙ୍କୁ ଦେଇଛି ! ତୁ ଭୁଲି ଗଲେ ମୁଁ ଆଉ ଜମା କହିବ ନାହିଁ । ସେ ମତେ କ'ଣ କହୁଥିଲେ ଜାଣିଚୁ ? କହିଲେ— ତୋ ଦେଇଈ ଭାରି ସୁନ୍ଦର । ହିଁ, ହିଁ—ସେ ହସିଲା ।

ବନି ଓଠରେ ହସ ଫୁଟିଲା । ସ୍ନେହରେ ସାନ ଭାଇଟିକୁ ହାତ ଉଞ୍ଚାଇଲା । ଖେଳିବାକୁ ସେ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇ ଗଲା ଦୂରକୁ ।

ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ସେ ଖେଳରୁ ଫେରିଲା ଝାଳ ସରସର ହୋଇ, ବନିକୁ ମାଗିଲା ଖାଇବା ପାଇଁ । ବନି ଗେହ୍ଲା କରି ବସାଇଲା ପାଖରେ । ଖାଇବାକୁ ଆଣି ଦେଲା । ପିଲାମନ ପଳ୍ଟିବ ଉଠିଲା ପରା ! ଖାଉ ଖାଉ କହିଲା—କ'ଣ କହିଥିଲି ମନେ ରଖିଛୁ ନା ?

ବନି କେବଳ ହସିଥିଲା । ସାନ ଭାଇଟିକୁ ଆହୁରି ଟିକେ ଗେହ୍ଲା କରି ଖୋଇଥିଲା ସେ ଦିନ ।

ଗତ ରାତି ତା ପକ୍ଷରେ ସୁଖର ସମୟ ଥିଲା । ଆଜିର ଏ ଦିବସ, ବଡ଼ ଦୁର୍ବିସହ । ସବୁବେଳେ ଗୋଟିଏ ଚିନ୍ତା—ସରୋଜ ବାବୁ । ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଟିକକ କିଏ ଯେମିତି ଚୋରି କରି ନେଇ ଯାଇଛି । ଦିନଟା ଗୋଟିଏ ଘଣ୍ଟାରେ ସରିଯାନ୍ତା ଯଦି ! ରାତି ଆସନ୍ତା, ପିଣ୍ଡରେ ଜୀବନ ପଶନ୍ତା । ସେ ଶାନ୍ତି ପାଆନ୍ତା ସରୋଜଙ୍କ କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡରଖି । କିନ୍ତୁ କାହିଁ ? ଏ ଦିନଟା ଆଉ ବୋଧହୁଏ ସରିବ ନାହିଁ । ଆଜି ଦିନଟା କେତେଟା ଯୁଗର ସମଷ୍ଟି ହୋଇ ଯାଇଛି ଯେମିତି । ଆକାଶକୁ ଚାହିଁଲା ! ଠହ ଠହ ହସୁଛନ୍ତି ସୂର୍ଯ୍ୟ । ବିଦ୍ରୂପ କରୁଛନ୍ତି । ଅନୁନୟ କଲା ବିନି—'ଥରେ ହେଲେ ଭାବିଲ ହେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା ! ବିରହ କି କଷ୍ଟ ଦାୟକ ! ମିଳନର ମଧୁ ଚାଖିବାକୁ ମୁଁ ଯେ ପାଗଳିନୀ ହେଉଛି, ତାର ପ୍ରତିକାର କର । ତମର ହସର ଆଲୋକ ଦୁଇଟା ହୃଦୟରେ ଝଡ଼ ବୁହାଉଛି । ତମେ ବିଦାୟ ନିଅ ।

କୌଣସି କାମରେ ମନ ଲାଗୁ ନାହିଁ ତାର । ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ ହୋଇ ସବୁକରି ଯାଉଛି । ଥରେ ଥରେ ଚାହିଁ ଆସୁଛି ସେ ଏକଣା ଘରଟିକୁ । ସରୋଜ ବାବୁ ଦିଶିଯିବେ ପରା ! ହୃଦୟରେ ଯାହା ସେ ଖୋଜେ, ପାଏନାହିଁ । ଦିନ ସରି ସରି ଆସେ । ମନ ତାର ଅଥୟ ହୋଇ ଉଠେ । ଓଠ ତାର ଥରି ଥରି ଯାଏ । ପୁଣି ଚାହେଁ ସେଇ ଅଭିସାର ପୀଠକୁ । ହେଇତ ଦିଶୁଛି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଅନ୍ଧାରିଆ ରୂପ ! ଏ ନିଶ୍ଚୟ ସରୋଜ ବାବୁ । ଖୁସି ଲାଗୁଥାଏ ଚାହିଁବାକୁ । ସନ୍ଧ୍ୟାହେଲେ ସେ ଯିବ । ଆଗରୁ ଚିଠି ଦେଇଛି । ସେ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଥିବେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ପାଖେଇ ଆସିଲା । ଗୋଧୂଳି ବେଳ । ମନର କାମନା ରୂପ ନେଇ ସେଇ ବେଳରେ । ଚିର ମଧୁମୟ, ଇପ୍ସିତ ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତିଟି । ପ୍ରେମର ଫଲ୍‌ଗୁ ବହୁଲା, ହୃଦୟର ଗୋପନ ପ୍ରଦେଶରେ । ସାରା ଦେହଟା ତାର ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ହଠିଆ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବୁଡ଼ିଗଲେ ଦିଗନ୍ତର ଆର ପାଖରେ । ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ବନି ତାର ଅଳସ କେଶକୁ ସଜାଡ଼ି ନେଲା । ଯତନ କରି ବେଶଭୂଷା ହେଲା । ଚାରି ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା, କିଏ କ'ଣ କରୁଛନ୍ତି । ସବୁ ସୁବିଧା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଘରୁ ବାହାରି ଗଲା ଦାଣ୍ଡକୁ, ଆଉ ପାଖ ବଗିଚା ଭିତରକୁ । କେହି ଦେଖିନାହିଁ ତାକୁ । ଦେଖିଲେ ଦେଖିଥିବ ସେ ଦିନର ସନ୍ଧ୍ୟା, ଆକାଶର ଅଗଣିତ ତାରକା—ଯାହାର ଭାଷା ନାହିଁ, ରୂପ ନାହିଁ, ଅଛି କେବଳ ପ୍ରକାଶ । ବନି ସେମାନଙ୍କୁ ଡରେ ନାହିଁ । କ'ଣ କରିବେ ସେମାନେ ତାର ?

ଝରକାଭିତର ଦେଇ ଚାହିଁଲା ସେ । ମଲା ଯା' ! କିଏ ଜଣେ ବସିଛି ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ପାଖରେ । ଗପ ସପ ହସ ଖୁସିର ସୁଅ ଛୁଟିଛି । ମନ ତାର ଫିକା ପଡ଼ିଗଲା । ସରାଗ ତୁଟିଗଲା । କେତେ ଆଶା ନେଇ ସେ ଆସିଥିଲା ! ସବୁ ମାଟି ହୋଇଗଲା । ମନରେ ଅଭିମାନ ଭରିଗଲା । କ'ଣ ଏ ସରୋଜ ବାବୁ ସତେ ! ସେ କ'ଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲାଣି ବନି ଆସିବ ବୋଲି ? ଲୋକଟାକୁ ଆଉ କଣ ବେଳ ନାହିଁ ଆସିବାକୁ ? ଆଉ କେତେବେଳେ ତାକୁ ଆସିବାକୁ କହିଥିଲେ କୋଉ ମହାଭାରତ ଅଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ? ଛାଡ଼, ସବୁ ସରି ଯାଇଛି । କେତେ ଗୋଟା ବୁକୁଫଟା ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ବାହାରି ଆସିଲା । ପ୍ରାଣ ଦରଦ

ଭଗ୍ନ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଅପେକ୍ଷା କଲା । ତଥାପି ସେଇ ଅବସ୍ଥା ! ଆଜି ଫେରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ବନି ଫେରିଗଲା ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଭଦ୍ର ଲୋକଟି ଯିବାକୁ ଉଠିଲେ । ସର୍ବେଶ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ ଦରଜା ଯାଏ ଗଲେ । ଆଃ ! କି ସୁନ୍ଦର ବାସନା ପବନରେ ଭାସି ଆସୁଛି ! କୁଆଡୁ ଆସିଲା ଏ ? ସେମିତି ଫୁଲ ତ ଏ ବଗିଚାରେ ନାହିଁ ? ତେବେ କଣ ବନି ଆସିଛି, ଆଉ, ମଜା ଦେଖିବାକୁ କେଉଁଠି ଲୁଚି ଯାଇଛି ?— ଭାବିଲେ ସେ । ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଡାକିଲେ—ବନି ! ଆସ ଆଉ କଷ୍ଟ ଦିଅନି, ମୋର ଭୁଲ ହୋଇଛି । ବୃଥାଟାରେ ଅଭିମାନ କରି ମୂଲ୍ୟବାନ ସମୟଟା ନଷ୍ଟ କରନି । କିନ୍ତୁ କାହିଁ ? ବନି ତେବେ କ'ଣ ଆସିନାହିଁ ? ଏ ସୁଗନ୍ଧ ତେବେ କାହୁଁ ଆସିଲା ? ଚାରିଆଡ ବୁଲି ଖୋଜିଲେ । ନା, ସେ ଚାଲି ଯାଇଛି ।

ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ସର୍ବେଶ ଫେରିଲେ ।

ଘରକୁ ଫେରିଲା ବନି । ଆତ୍ମା ତାର କଲବଲ ହୋଇ ଉଠିଲା । ବ୍ୟର୍ଥ ଅଭିସାର । ହତ ଆଶା ନେଇ ଫେରିବା ପାଇଁ କ'ଣ ଏଡ଼େ ଉଦାସିଆ ପ୍ରାଣରେ ସେ ଧାଇଁ ଯାଇଥିଲା ! ଖୁବ୍ କଷ୍ଟ ସେ ଅନୁଭବ କଲା । ଆଖି ତାର ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ମନେ ହେଲା ସତେ ଯେମିତି ପୃଥିବୀଟା ତା ଗୋଡ ତଳେ ଖସି ପଳାଉଛି, ପଡିଯିବ ସେ । ମୁଣ୍ଡ ଘୂରି ଯାଉଛି । ବସି ପଡିଲା ଲଥ୍ କରି ।

ଦେହ କ'ଣ ହଉଛି କି ? ଏମିତି କାହିଁକି ହଉଚୁ ?— ମା ପଚାରିଲେ ।

ମୋ ପେଟ କଣ ହଉଚ, ବୋଉ !

ଝାଡ଼ା ଫେର ଯିବୁ ?

ନା । ଯାଇଥିଲି ଏଇକ୍ଷଣି ।

ତେବେ ଯା ଟିକେ ଶୋଇ ପଡ଼ିବୁ ଚୁପ୍ ହୋଇ ।

ମା ତାର ଚାଲିଗଲେ ନିଜ ଧନ୍ଦାରେ । ବନି ଉଠିଗଲା ଘରକୁ । ଶୋଇବାର ଛଳନା କେବଳ । ଦେହ ଅବଶ ଲାଗୁଛି । ମନସ୍ଥିର ହେଉନି । ମନକୁ ମନ ନିଜ ଉପରେ ଆଉ ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ଉପରେ ରାଗିଲା ସେ ।

କବାଟକୁ ଭିତରୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଲମିରା ଫିଟାଇ କଲମ ବାହାର କଲା । ସେ ଚିଠି ଲେଖିବ । କାଲି ସୁବିଧା ଦେଖି ପଠାଇ ଦେବ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ । ମନର ସମସ୍ତ ଗ୍ଲାନି ସେ ଲେଖିଲା । ଅଭିମାନର ହିମାଳୟ ଅବା ସେ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକରେ ରଖିଚ । ସ୍ଥିର କଲା—ସକାଳୁ କୂଅ ପାଖକୁ ଗଲାବେଳେ ଝରକା ବାଟେ ପକାଇ ଦେଇ ଆସିବ ସେ । ସରୋଜ ବାବୁ ହୃଦୟର ଯାତନା ବୁଝନ୍ତୁ ।

ସରୋଜ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କଲେ । ଆହା, ବର୍ଷା ଚାଲି ଯାଇଛି । ଟିକେ ଅଉ ଅପେକ୍ଷା କଲାନାହିଁ ? ନିଶା ଖୋର ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା । ସେ କ'ଣ ବୁଝି ପାରନାହିଁ ଏଇ ନିଶାର ଅଭାବରେ ମନ କ'ଣ ହୁଏ ? ସରୋଜଙ୍କର ମନ ଖାଲି ଉହାଳ ବିକଳ ହେଉଛି । ନିଜକୁ ଧିକ୍କାରିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ପଥ ନାହିଁ । ବନି ନିଶ୍ଚୟ ଅଭିମାନ କରିଛି । ଭାବିଲେ, ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଲେଖିବେ ତା ପାଖକୁ । କିଏ ନେଇ ଚିଠି ଦବ ? ସ୍ଥିର କଲେ, ସକାଳେ ଯେତେବେଳେ ସେ କୂଅ ପାଖକୁ ଆସିବ ସେତିକିବେଳେ

ଫିଙ୍ଗି ଦେବେ । କିନ୍ତୁ କ'ଣ ଲେଖିବେ ସେ ? ନିଜର ସବୁ ଭୁଲ୍ । ତାର ବନି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରନ୍ତି ।

କ'ଣ ବା ସେ ଲେଖି ପାରିବେ ? କୋଉ ମୁହଁ ତାଙ୍କର ଅଛି ? ହଁ, ଖୁବ୍ ହେଲେ ଲେଖିବେ—ହୃଦୟର ରାଣୀମୋର ! ପ୍ରେମମୟୀ ପ୍ରିୟା ମୋର ! ମୋର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଚୁମ୍ବନ ନେବ । ତମେ ଭାବିଚ ମୁଁ ହୃଦୟହୀନ, ପ୍ରତାରକ । କିନ୍ତୁ ଦେବୀ ପ୍ରତିମା ମୋର, ଅଭିମାନିନୀ ! ପରିସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ ଯାହା କିଛି ହୋଇଗଲା ମୁଁ ଭୁଲ୍ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି । ତମେ ମୋ କୋଳକୁ ପୁଣି ଆସ । ସବୁବେଳେ ମୋର ହୃଦୟ ସିଂହାସନ ତମ ପାଇଁ ଶୂନ୍ୟ ରହିଛି । ମତେ କ୍ଷମା କର । ଅଜାଣତରେ ଭୁଲ୍ ହୋଇଛି । ତମେ ଆସିବ । ମୁଁ ବାଟଚାହିଁ ବସିଚି । ତମ ବିନା ମୋର ଛାତି ଫାଟି ଯାଉଛି ପ୍ରିୟେ ! ତମ ପାଇଁ ମୁଁ ପାଗଳ ହୋଇଯିବି ।

ଆଉ ଅଧିକ କଣ ସେ ଲେଖିବେ ? ସେଇଆ ସେ ଲେଖିଥିଲେ । ସାରାରାତି ସରୋଜ ବନି କଥା ଆଉ ବନି ସରୋଜଙ୍କ କଥା ଭାବିଚନ୍ତି । ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ । ଏକଡ଼ ସେକଡ଼ ହୋଇ ସମୟ କଟାଇବା ସାର ହୋଇଚି । ଆଖି କପା ପଡୁନାହିଁ । ଶୂନ୍ୟ-ପଥରେ ଅଖଣ୍ଡ ଭାବନା ରାଜ୍ୟରେ ମନ ତାଙ୍କର ଘୁରି ବୁଲିଚି । ଖାଲି ହା ହୁତାଶ । କଲବଲ ।

ପୂର୍ବ ଆକାଶର ଦିଗ୍‌ବଳୟ ଛୁଇଁ ଉଷାର ରକ୍ତିମା ଥୋପି ପଡ଼ିଲା । ସରଗ ରାଇଜର ରୂପସୀ, ସୁର ନନ୍ଦିନୀ ସେ ଉଷା । ଉଡ଼ିଲା ଡ଼ାଉଲ୍ । ଫିକ୍ ଫିକ୍ ହସ ତାର । ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ ସେ । ଆକାଶ ଗୋଡାଙ୍କର ତାରାଫୁଲ୍ ଗୁଡ଼ାକ ସେ ଛିଣ୍ଡାଇ ପକାଇଲା ନିମିଷକେ । କଅଁଳ ମନ ତାର । ସୁରଭି ବୋଳା ପାହାନ୍ତି ପବନରେ ସେ ଯେପରି କଲ୍ଲୋଳିତ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଏଇ ମଧୁର ବେଳାରେ ବନି

ନୋଟାଟିଏ ଧରି କୁଅ ମୂଳକୁ ଗଲି । ଚିକଣି କରି ମାଜି ବସିଲି । ପାଣି କାଢି ମୁହଁ ଧୋଇବ, ତାପରେ ଚିଠି ପକାଇବାକୁ ଯିବ । ଘଡ଼ିଭ ଫେରନ୍ତୁ ହୋଇନ । ଡର ଡର କାହିଁକି ? ଉଦାସିଆ ପବନରେ ମନ ଉତ୍ତଳା ହୋଉଛି । ଦେହରେ ମୁଣ୍ଡରେ ଲୁଗା ନାହିଁ ।

ନିଦ ନାହିଁ । ସକାଳ ହେବାକୁ ବହୁତ ସମୟ ଅଛି । ସିଗାରେଟ ଖଣ୍ଡେ ଲଗାଇ ସରୋଜ ଭାବୁଚନ୍ତି ବନି କଥା । କଣ ଗୋଟାଏ ଖସ୍ ଖସ୍ ଶୁଭିଲା । ବାହାରକୁ ଉଠିଗଲେ ସେ । କୁଅ ମୂଳେ କିଏ ସେ ? ଅରେ ! ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ କଣ ବନି ଆଜି ଉଠିଛି ? ଇସ୍, କି ସୁନ୍ଦର ସେ ଦିଶୁଚି ! ସଜ ଫୁଟା ଫୁଲ ପରି ରୂପର ପସରା ଖୋଲି ହୋଇ ଯାଉଛି ! ଭାଳ ବିଲମ୍ବ ନ କରି ସରୋଜ ଚାଲିଲେ ତା ପାଖକୁ । କେହି କୁଆଡେ ନାହିଁ । ଚିଠି ଦେବେ, କଥାବାର୍ତ୍ତା ବି ହୋଇ ପାରିବେ । ଯେମିତି ପାଖକୁ ସେ ଗଲେ, ବନି ଟିକେ ହସିଲା । ଅଭିମାନ କରି କଥା କହିଲା ନାହିଁ । ଚିଠିଟିକୁ ଅଣ୍ଟାରୁ କାଢି ପକାଇ ଦେଲା । ସରୋଜ ମଧ୍ୟ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ବଢାଇ ଦେଲେ ବନି ହାତକୁ । କହିଲେ—ମୋ ଉପରେ ରାଗିଚ ବନି ! ମୋର ସବୁ ଭୁଲ୍ । କହୁ କହୁ ସେ ପାଖେଇ ଆସିଲେ ।

ବନି ଜାଣି ପାରିଲା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଟିକିଏ ଦବିଗଲା । କହିଲା—ତମେ ଏଠୁ ଚଞ୍ଚଳ ଯାଅ । କିଏ ଦେଖିବ । କ'ଣ ନାହିଁ କ'ଣ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସରୋଜ କିଛି ନ ଶୁଣିଲା ପରି ହୋଇ ବନିର ପିଠି ଉପରେ ନଇଁ ପଡିଲେ । ଅତୁର ହୋଇ ଚୁମା ଖାଇଲେ । ନିହାତି ଅନୁରୋଧ କଲା ବନି । ଧୁଇଁଗଲା । ସରୋଜ ଛାଡ଼ିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ ରହସ୍ୟର ପ୍ରକୃତ ରୂପ ବୁଝିଲେ ବନିର ଖୁଡ଼ୀ । କବାଟ ଫିଟାଇ ଚାହିଁ

ଦେଖିଲେ ଏ ଦୁହିଁଙ୍କର ଆଳାପ । ଜଭ କାମୁଡ଼ି ଦେଇ କବାଟ ଆଉଜାଇ ଘର ଭିତରକୁ ଫେରିଗଲେ, ବୋଧହୁଏ ଏ ନୂଆ ଖବରଟି ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ।

ବନି ଫେରିଲା । ଘରେ ଗୋଡ଼ ନ ଦେଉଣୁ ବୋଉ ତାର ପଚାରିଲେ—ସେ ବାବୁ ସଙ୍ଗରେ ତୁ କ'ଣ କହୁଥିଲୁ କି ?

ନାହିଁ ତ ! କିଏ କହୁଚ ?—ବନି ପଚାରିଲା ।

ଖୁଡ଼ୀ ନିଜେ ଦେଖିଲା । ତୁ ମିଛ କହୁଚୁ କ'ଣ ?

ମୁଁ କାହିଁକି ତାଙ୍କୁ କ'ଣ କହନ୍ତି ମ ! ପାଉଁଶ ଟିକେ ମାଗିଲେ ଦାନ୍ତ ଘସିବାକୁ । ମୁଁ ପକାଇ ଦେଲି । ଆଉ ମୁଁ କଣ କହିଲି ଯେ ଖୁଡ଼ୀ ମିଛରେ···। ଆଖିତାର ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ଝିଅ କଥାର ସତ୍ୟତା ବୁଝିଲେ ବନିବୋଉ । କହିଲେ—ତୁ ଆମର ହୁସିଆର ହୋଇ ଚଳିଲେ ଗଲା । ସେ ବିଦେଶୀ ଲୋକ । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆମର କି କଥାଭାଷା ?

ଆଖିରୁ ଦି' ଟୋପା ଲୁହ ଗଡ଼ାଇ ବନି ଯେ ସତ କଥାଟାକୁ ଗୋଳିଆ କରି ଦେଇଛି, ବିପଦରୁ ଖସି ଯାଇଛି, ଏଇ ତାର ଯଥେଷ୍ଟ । ହେଲେ, ଟିକେ ବିରକ୍ତ ହେଲା ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ପ୍ରତି । କେଡ଼େ ଅଲଜୁକ ମ ! ଡର ଭୟ ନାହିଁ ! ମନା କରୁ କରୁ ଜବର-ଦସ୍ତ !! ତଥାପି ବନି ପକ୍ଷରେ ସକାଳଟା ଶୁଭ ସଙ୍କେତ । ପ୍ରିୟ ମୁଖ ଦର୍ଶନ ମିଳିଚି । ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଚି । ରାତି ଉଜାଗର ହବାର ପୁରସ୍କାର ମିଳିଚି ତାକୁ ।

ଗୋପନ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ଚିଠିଟିକୁ ପଢି ବସିଲା ସେ । ମନ ତାର ଆନନ୍ଦରେ କୁରୁଳି ଉଠିଲା । ଖୁସି ଲାଗିଲା ଭାରି । ସରୋଜ ବାବୁ ଏତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ନା ! ତା ଅଭାବରେ ସେ ଏତେ କଷ୍ଟ

ଯାଇଚନ୍ତି ନା ! ଏତେ ଦରଦ ବୁଝନ୍ତି ସେ ପୁଣି । ପ୍ରେମିକ ଠାରୁ ଏଇ କଥା ପଦକ ଶୁଣି ପ୍ରେମିକା ମନର ସମସ୍ତ ଗ୍ଲାନି, ଅଭିମାନ, ନିମିଷକେ ମିଳାଇ ଯାଏ । ବନି ଟିକିଏ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲା । କାହିଁକି ଦେଲା ସେ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ? କେଡ଼େ ସରସ ମନରେ ତଲୁ ସାଉଁଟି ନେଉଚନ୍ତି । ସବ୍ଗରେ ଖୋଲି ଦେବେ ପଢିବା ପାଇଁ । ଯେତେବେଳେ ପଢିବେ, ମୋର ରାଗ ତମର କଥା, ଭାରି ଆଘାତ ସେ ପାଇବେ । ମନର ଆବେଗ ଝାଉଁଳି ପଡ଼ିବ । କ'ଣ ସେ କରୁଥିବେ ? ଆଉ ଭାବି ପାରିଲା ନାହିଁ ସେ ।

ଅନେକ ଥର ବନି ଚାହିଁଚି ସରୋଜଙ୍କ ଘର ଆଡ଼କୁ । ଦେଖା ପାଇ ନାହିଁ । ଦାଣ୍ଡରେ ପାଟି ଶୁଭେ । ବନି କବାଟ ଫାଙ୍କରେ ଚାହେଁ । ଯାହାର ପାଟି ଶୁଭେ ସେ ଆଉଜଣେ । ତାଙ୍କ ପାଟିର ଆବାଜ ପାଏ ସତ, ମଣିଷର ଦର୍ଶନ ମିଳେ ନାହିଁ । ବନିର କାନ ବନିକୁ ଥଟ୍ଟା କରୁଚି । ଠକୁଚି ।

ଝରକା ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ସରୋଜ ଚାହିଁଚନ୍ତି ବନିଙ୍କ ଘରକୁ । ହୁଏତ ଅକସ୍ମାତ୍ ସେ ଦାଣ୍ଡକୁ ଆସିଥିବ । ଦରଜା ଖୋଲି ଚାହିଁଥିବ । ଏଇ ଆଶାରେ ସେ ଜୋତା ଠକ୍ ଠକ୍ କରି ଏପାଖ ସେ ପାଖ ହୋଇଚନ୍ତି । ଗଲା ଅଇଲା ମଣିଷକୁ ଅନାଇଚନ୍ତି । ଗଳା ଖଙ୍କାରିଚନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କାହିଁ ସେ ? ବନି କାହିଁ ? ସବୁ ନିରର୍ଥକ । ଯୋଗ ନାହିଁ ।

ମନ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ସାଧାରଣ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଚୁଲ୍ ବୁଲ୍ ହୋଇ କିଛି ଦୂରଗଲେ । ଅଳ୍ପବାଟ ଯିବାପରେ ସରୋଜ ବାବୁ ବନିଙ୍କ ଘର ପଛ କଦଳୀ ବାଡ଼ିକୁ ଚାହିଁଲେ । ଗୋଡ଼ ତାଙ୍କର ଅଟକି ଗଲା । ମନ ଅସ୍ଥିର ହେଲା । ହଜିଲା ରତ୍ନର ସନ୍ଧାନ

ସେ ପାଇଛନ୍ତି । ଉଦାସିନୀ ବନ କୁଅ ମୂଳରେ ଗାଧୋଇବାଟର ଉପର । ଅର୍ଦ୍ଧନଗ୍ନ । ସୁଠାମ ଅଙ୍ଗ । ମାଂସଳ ଅବୟବ । ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ମାଧୁରୀ ତାର ! ଓଦା ସରୁ ଲୁଗାଟା ଜଡ଼ି ଯାଇଛି ଗୋରା ତକ ତକ ଦେହରେ । ପାରିସ୍‌ର ନଗ୍ନ ଛବି ପରି ଦିଶୁଛି । ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଅନନ୍ତ ପିପାସା ଚେଇଁ ଉଠିଲା ତାଙ୍କ ମନରେ । ହୃଦୟର ଅନ୍ଧାରି କୋଣରେ ହିଂସ୍ର ଜାନୁଆରର ଗର୍ଜନ ସେ ଶୁଣି ପାରିଲେ ।

କେହି ଯଦି ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖେ ? କଣ କହିବ ସେ ? କହିବ—ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ ଖରାପ । ଦୁଶ୍ଚରିତ୍ର । ଶଠ । ଆଉ ବିଳମ୍ବ ନକରି ପଛକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ନିରର୍ଥକ କଣ୍ଠି ବୁଲିଯାଇ ସେ ଫେରିଲେ । ଆହୁରି ଥରେ ସେ ସୁଷମା ମାଧୁରୀ ପାନ କରି ବସାକୁ ଫେରିଲେ । ମନରେ ଆଜି ତାଙ୍କର ନୂଆ ଭାବ । ନୂତନ ଚିନ୍ତା । ବନିକୁ ଆହୁରି ଆପଣାର କରିବାର କାମନା ।

ସେ ଦିନର ସନ୍ଧ୍ୟା । ଦୁଇଟି ଜୀବନର ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଅଧିବାସ । ଠିକ୍ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପରେ ବନି ବେଶଭୂଷା ହେଲା । କାଲି ଦିନଟା ବୃଥା ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା । ଆଜି କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସେ ଯିବ । ସରୋଜ ବାବୁ ଚଟି ପାଇ ମନ କଷ୍ଟ କରିଥିବେ । ନଗଲେ ନ ଚଳେ । ବୋଉ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲା—ବୋଉ, ମୁଁ ଆର ସାଇ

ନୂଆବୋଉ ପାଖକୁ ଯାଉଛୁ । ସେ ଖବର ଦେଇଥିଲେ ଯିବାକୁ ଡେରି ହୋଇ ପାରେ । ବ୍ୟସ୍ତ ହବୁନି ।

ବାପା ତାର ଜରୁରୀ କାମରେ କଟକ ଯାଇଥାନ୍ତି ।

ଝିଅ ମନର ସନ୍ଦେହ ଭାଙ୍ଗି ନଥିଲେ ବଡ଼ବୋଉ । ଆକଟ କରି କହିଥିଲେ 'ଚଞ୍ଚଳ ଚାଲି ଆସିବୁ' । ସରଳ ହଁ, ଟିଏ କହି ବନି ଚାଲିଗଲା । ଆଖି ପିଛୁଡ଼ାକେ ରାସ୍ତା ଆର ପାଖ ବଗିଚା ଭିତରେ ଲୁଚି ଯାଇଥିଲା ସେ । କେହି ଦେଖି ନାହାଁନ୍ତି ତାକୁ । ମନରେ ତାର ପ୍ରଚୁର ଆନନ୍ଦ । ହୃଦୟରେ ପ୍ରେମର ଜୁଆର । ଘନ ଅନ୍ଧାର ମଧ୍ୟରେ ବିଜୁଳିର ଶୋଭା ଘେନି ସେ ଧାଇଁ ଯାଇଥିଲା । ଝରକା ଦେଇ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା, ସରୋଜ ବାବୁ କ'ଣ ପତ୍ରିକାଟିଏ ବସି ପଢୁଛନ୍ତି କଥା ନ କହି ବନି ଜଞ୍ଜିରଟା ଧରି ଠକ ଠକ ଶବ୍ଦ କଲା ।

"ଆସ ଭିତରକୁ ଆସ । ଏତେ ଛଳନା କଲେ ହବ ? ତମ ଆଗମନର ସନ୍ଧାନ ଘେନି ସୁଗନ୍ଧିତ ମଳୟ ଯେ ବହୁତ ଆଗରୁ ଆସି ସାରିଲାଣି ! ଆସ ବନି !"—ସରୋଜ କହିଲେ ।

ଉତ୍ତର ନ ପାଇ କବାଟ ପାଖକୁ ଉଠିଗଲେ ସରୋଜ, ମନରେ ସଂଶୟ ଜାଗିଲା । ଅନ୍ୟଯଦି କେହି ହୋଇଥିବ ! 'ବନି' ନାମରୁ କି ଧାରଣା ତାର ହୋଇଥିବ ! କାହିଁ, କେହିତ ନାହିଁ ? ସରୋଜ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ତେବେ କଣ ପବନରେ ଜଞ୍ଜିରଟା ଏତେ ଜୋରରେ ଶବ୍ଦ କଲା ? ନା, ନା, ସ୍ଥାନଟା ଯେ ମହକରେ ଚହଲି ଯାଉଛି ! କିଛି ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ସେ । ଚୁପ୍ ହୋଇ ଠିଆ ହେଲେ । ଘର ପଛରୁ ବନି ଫିକ୍ କରି ହସି ଉଠିଲା । ଏଥର ସରୋଜ ଜାଣି ପାରିଲେ । ଝପ୍‌କିନି ଯାଇ ପଚାରିଲେ—କିଏ ?

ମୁଁ ଚୋର ।

ଦଣ୍ଡ ପାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅ ।

ବହୁତ ଆଗରୁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ସାରିଛି ।

ସରୋଜ ବନିକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ଟେକି ନେଇ ଆସିଲେ ଘର ଭିତରକୁ । ଛୋଟ କଅଁଳ ଶିଶୁପରି ବନି ତାଙ୍କ ଛାତିରେ ଚୁପ୍ କରି ଲାଗି ଯାଇଥାଏ । ତାର ରୂପର ପ୍ରଶଂସା କରୁ କରୁ ସରୋଜ ଚୁମ୍ବନ ଦେଲେ । ବନି ଆଖି ବୁଜି ଦେଇଥାଏ ।

ଏତେ ଦିନେ ସେ ସଲଜ ଭାବରେ ଚାହିଁଲା ସରୋଜଙ୍କ ମୁହଁକୁ । ଚାହେଁଟି ଆଖିରେ ଭୋକିଲା ଭାବର ତରଙ୍ଗ ଖେଳି ବୁଲିଲା । ଦୁହେଁ ମୂକ । ଆଜିର ଏ ଚାହାଣୀରେ ସରୋଜ ନୂଆ ଦେଖିଲେ ବନିକୁ । ଅଧିକ ରୂପବତୀ ରୂପେ ବନି ଦେଖା ଦେଲା ସରୋଜଙ୍କୁ । ଦିବସର ସେଇ ନଗ୍ନଛବି ସରୋଜଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ଭାସିଗଲା । ବିହ୍ୱଳ ହେଲେ ସେ । ଆବେଗରେ ବନିକୁ ଚାପି ଧରି କହିଲେ—କି ଉପାଦାନରେ ତମର ଏ ଦେହ ଗଢ଼ା ହୋଇଚି ରାଣି ! ମନହୁଏ ତମର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶରୀରଟିକୁ ଗୋଳି ପିଇ ଯା'ନ୍ତି କି !

ଶରମରେ ମୁଣ୍ଡ ନୋଇଁଲା ସେ ।

ବନି, ଭୁଲି ଯିବନି ତ ?—ସରୋଜ ପଚାରିଲେ ।

ତମେ ?

ନା ।

ମିଛ କହୁଚ ।

ତମର ମୋର ପ୍ରେମ ପରି ନିରାଟ ସତ, ବନି ! ଆମର ଏ ସମ୍ପର୍କ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ।

ମୁଁ ଯାହା କହିବି, କରି ପାରିବ ସରୋଜ ବାବୁ !

ନିଶ୍ଚୟ ପାରିବ, ବନି ! କଣ କୁହ ।

"ମୋ ଦେହ ଛୁଇଁ କୁହ ମତେ ତମେ ଜୀବନର ସାଥି କରିବ ବୋଲି" ।

ସରୋଜ ହେଇଅ କହୁଥିଲେ, ବନି ଘୃତରେ ହାତରଖି ।

ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇ ବନି କହୁଥିଲା—ସତେ, ମୋର ଏତେ ଭାଗ୍ୟ !

—ଅବିଶ୍ୱାସ କରନା ବନି ! ମଣିଷକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବନି ତ ଆଉ କଣ ପଶୁଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ? ଭଗବାନଙ୍କ ଅମର ସୃଷ୍ଟି ଏ ମଣିଷ । ତା କଥାର ମୂଲ୍ୟ ଦିଅ ।

ମଣିଷକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଯଦି ସବୁ ଚଳୁଥାନ୍ତା, ତେବେ ପୃଥିବୀ କେଉଁ ଦିନରୁ ସ୍ୱର୍ଗ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତାଣି, ସରୋଜ ବାବୁ !

ତଥାପି .....

ବିଶ୍ୱାସ କରୁଚି । ତମ ଦୟା । ତମ ପାଦରେ ମୁଁ ନିଜକୁ ..

ସରୋଜ ଦୃଢତାର ସ୍ୱରରେ କହୁଥିଲେ—ଆଜିଠୁଁ ଆମେ ଏକ ଆତ୍ମା, ଏକ ମନ, ଏକ ଶରୀରରେ ବଞ୍ଚିବା ବନି ! ଦୁନିଆରେ କୌଣସି ଶକ୍ତି ନାହିଁ, ଆମର ପଥରୋଧ କରିବ ।

ମୁଗ୍ଧ ଆଖିରେ ଚାହିଁ ଥିଲ ବନି । ବୁଝିପାରୁ ନ ଥିଲା ସେ କଣ ଦେଖୁଚି । ଘଣ୍ଟାଏ ଯାଏ ଦୁହେଁ ନୀରବ ।

କେତେବେଳେକେ ବନି କହିଲା—ମୁଁ ଯାଉଚି ସରୋଜ ବାବୁ ! ଡେରି ହେଲାଣି । ବୋଉ ବିରକ୍ତ ହେଉଥିବ କେଣେ ।

ସରୋଜ କହିଲେ—ନିବିଡ ନିଷ୍ଠୁର । କିନ୍ତୁ ମୋ ମନର ହା ହୁତାଶ ବୁଝିଲନିଟି ? କେତେ ଦିନ ଏମିତି ମୁଁ ଚାହିଁ ରହିଥିବ ?

କଣ ତମେ କହୁଚ ? ମୁଁ ତ ବୁଝି ପାରୁନି !

ଯୁବତୀ ଠାରୁ ଯୁବକର ଯାହା ପ୍ରାପ୍ୟ—ସେଇତକ । ବୁଝିଲ ?

ବୁଝି ପାରୁନି ।

ବୁଝିବ ?

ନା । ମୋର ଦରକାର ନାହିଁ । ହସିଲା ସେ । ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ଦୂରକୁ ।

ଏଇ 'ନା' କହିବାରେ କଣ୍ଠର ଦୃଢ଼ତା ନ ଥିଲା ତାର । ସରୋଜ ଦୃଢ଼ କରି ତାର ହାତକୁ ଧରିଲେ । ଆଖି ବୁଜି ହୋଇଗଲା ତାର । ଓଷ୍ଠ ଥରିଗଲା । ତାଳୁ ଶୁଷ୍କ ହୋଇଗଲା । ସତେ ଯେମିତି ତାର ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ ଦେହରେ ।

ଯେତେବେଳେ ତାର ଜ୍ଞାନ ଆସିଲା, ସେ ଦେଖିଲା ସରୋଜ ବାବୁ ତାରି ଆଡେ ନିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଚାହିଁଚନ୍ତି । ଆଖି ତାଙ୍କର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦିଶୁଚି । ଆଜି ସେ ନିଜେ ଫେରି ଯାଇଚି ଆଦି ମାନବର ଯୁଗକୁ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ମଣିଷ ପୋଷାକ ପରିର ବ୍ୟବହାର ଜାଣୁ ନଥିଲା, ବେଶଭୂଷା ହୋଇ ଶିଖି ନଥିଲା । ଦୀର୍ଘ ବେଣୀ ତାର ଫିଟି ବଈ ହୋଇ ଯାଇଛି । ସରୋଜ ବାବୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ଦ୍ୱାରା ଅଲୁଲାୟିତ କେଶକୁ ସାଉଁଲୁଛନ୍ତି । ଲାଜରେ ମୁହଁ ତାର ଲାଲ ପଡ଼ିଗଲା । ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଏଣେ ନିଜର ଅଣାୟୃତ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଆଖି ବୁଜି ଦେଲା । ଦୁଇ ହାତରେ ମୁହଁଟିକୁ ଲୁଚାଇ ଦେଲା ସେ । ସରୋଜ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ତାକୁ । ହସି ହସି ପଚାରିଲେ— ରାଗିଲ କି ଝିନ !

ହଁ ।

ଶାନ୍ତି ଦିଅ ।

ଆଜିଠୁଁ ତମେ ମୋର ଦେବତା, ସ୍ୱାମୀ, ହୃଦୟର ଅମୂଲ୍ୟ ନିଧି । ହେବ ତ ?

ନିଶ୍ଚୟ । ଆଦେଶ ମାନିନେଲି ।

ଦୁହେଁ ହସିଲେ । ତୃପ୍ତିର ସେ ହସ । ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ପବିତ୍ର ଭାବର ହସ ।

ଦନରୁ ସରୋଜ ଜଳଖିଆ ଆଣି ରଖିଥିଲେ । ବନ୍ଧ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲ । ସରୋଜ ବାଧ କଲେ ଖାଇବାକୁ । ବନ୍ଧର ଅନୁରୋଧରେ ଦୁହେଁ ଖାଇ ବସିଲେ । ବନ୍ଧ ଦଏ ସରୋଜଙ୍କ ପାଟିରେ, ସରୋଜ ଦଅନ୍ତି ବନ୍ଧ ପାଟିରେ । ସରୋଜ ଗୋଟିଏ ମିଠା ଖୋଇ ଦେଲେ ବନ୍ଧ ଦୁଇଟି ମିଠା ସରୋଜଙ୍କ ପାଟିରେ ମାଡ଼ି ଦଏ । ସରୋଜ ଜାଣି ଜାଣି ବନ୍ଧର ହାତକୁ କାମୁଡ଼ି ଦଅନ୍ତି । ବନ୍ଧ ହସେ । ଉହୁ ଉହୁ କହି ହାତ ଛୁଆଁଡେ । ଆନନ୍ଦରେ ଫୁଲି ଉଠନ୍ତି ଦୁହେଁ ।

ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣ ଆଜି ଏକ ହୋଇଚନ୍ତି । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କ ହାତରେ ଆପଣାର ହୃଦୟ ଠେକି ଦେଇଚନ୍ତି । ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ଅଜ୍ଞାତ ସଂସାର ଗଢିଚନ୍ତି ଏମାନେ । ଅଜଣା ଅଶୁଣା ଦୁଇଟି ଚଢେଇ ବସା ବାନ୍ଧିଚନ୍ତି, ଗଛ ରୁଙ୍କାରେ । କିଏ ଜାଣେ ଏ ବସା ପବନରେ ଦୋହଲି ନ ଯିବ ! ଶିଶୁର ଧୂଳିଖେଳ ପରି ମିଳାଇ ନ ଯିବ ବୋଲି ! ଛୋଟ ଚଢେଇ ଦୁଇଟିଙ୍କର ଏ ନୀଡ଼ । ଅଜ୍ଞାତ, ଗୁପ୍ତ । ବ୍ୟାଧରୂପୀ ଏ ସମାଜ ! ତାର ଦୟା ମାୟା ଉପରେ ଯାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ !

ଆଜି ଏ ଦୁହିଁଙ୍କର ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ, ଲୀଳା, କି ସୁନ୍ଦର ! ଏଇତ ପ୍ରେମ, ପ୍ରଣୟ ! ଜଣକ ପାଇଁ ଆଉ ଜଣକର ହୃଦୟ ସମଭାଗୀ ହେବାକୁ ତିଆରି, ଜଣକର ଆନନ୍ଦରେ ବିଭୋର ହେବାକୁ, ଦୁଃଖରେ ଅଶ୍ରୁ ତର୍ପଣ କରିବାକୁ, ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଦରଦୀ ହେବାରେ କୁଣ୍ଠା ପ୍ରକାଶ କରେ ନାହିଁ । ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣକୁ ନିର୍ବିକାରରେ ଜଡାଇ ଦେବାରେ ବିଭୋର କରେ ଏଇ ପ୍ରଣୟ । ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକାଙ୍କର ହୃଦୟ ତନ୍ତ୍ରୀ ଏକ ହୁଏ—ତହିଁରୁ ଜାତ କଂପନର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ସମଭାବରେ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଅଭିଭୂତ କରେ ।

ସେମାନେ ଏକ, ଅଭିନ୍ନ । କୌଣସି ଭେଦାଭେଦ ମାନେ ନାହିଁ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରେମ । ବିନି ଆଉ ସରୋଜ ଆଜି ମିଶି ଏକାକାର ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଘରକୁ ଫେରିଲା ବିନି । ନୂତନ ଅନୁଭୂତି ସେ ଅର୍ଜନ କରିଛି । ଅଙ୍ଗରେ ନୂତନ ଶିହରଣ । ରକ୍ତରେ ଅଦ୍ଭୁତ ଚମକ । ହୃଦୟରେ ଅପୂର୍ବ ସ୍ପନ୍ଦନ ସେ ପାଇଛି । ମନ ତାର ଘୂରି ବୁଲୁଛି । ଗୋଡ ତଳେ ଲୁଚୁନି । ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ସେ ପାଇଛି । ସ୍ୱର୍ଗର ଅମୃତ-ଭାଣ୍ଡ ନିଗାଡ଼ି ଆକଣ୍ଠ ପାନ କରିଛି ସେ ।

ଆଜି ତାର ଆତ୍ମା ପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ି ଯାଇଛି ସେଇଠିକି—ଯେଉଁଠି ଦୁଃଖ ଶୋକ ନିରାନନ୍ଦର ଛାୟା ନାହିଁ, ବନ୍ଧନ ନାହିଁ, ନାହିଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ—ଯେଉଁଠି କେବଳ ଶାନ୍ତିର ଅଜସ୍ର ବର୍ଷଣ, ମନ ଖୋଲିଖୋଲି ଆତ୍ମୀୟତା ଯେଉଁଠି । ଆଖି ସଙ୍ଗେ ଆଖିର, ହୃଦୟ ସଙ୍ଗେ ହୃଦୟର, ଆତ୍ମା ସଙ୍ଗେ ଆତ୍ମାର ମିଳନ ସେ ରାଜ୍ୟରେ । ସେ ରାଜ୍ୟରେ ସତ୍ୟ, ଶିବ, ସୁନ୍ଦରର ନିବାସ । ଅନ୍ଧକାର କାଳିମା ସେଠି ଦେଖା ଯାଏନି । ସବୁ ଶୁଭ୍ର, ଶାନ୍ତିମୟ । ପବିତ୍ର ଅନିର୍ବଚ-ନୀୟ ସୁଷମାର ଚିର ଚଞ୍ଚଳ ଲୀଳା ସେଠି ।

ସେଇ ସେ ପ୍ରେମରାଜ୍ୟ । ସେଠି ଦୁଃଖ ଶୋକ ନାହିଁ । ଛନ୍ଦ, କପଟ, ମାୟାର ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ଘେରି ହୋଇନି ସେଠି । ସେ ରାଜ୍ୟରେ ସବୁରି ପ୍ରବେଶ ନାହିଁ, ଅଛି ମନର । ସରଳ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ ଗତି ସେଠି ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକାଙ୍କର । ସେ ରାଜ୍ୟର ଆକାର ନାହିଁ, ଅଛି ପ୍ରାଣର ଅନୁଭୂତି ।

ବିନି ଆଜି ସେଇ ପ୍ରେମ ରାଜ୍ୟର ସନ୍ଧାନ ପାଇଛି । ସେଠି ବସବାସ କରିବା ପାଇଁ ତାର ମନ କଳ୍ପିଛି । ପାରିବ ତ ସେ ? ସେ ରାଜ୍ୟକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ବହୁତ ନଇ ନାଳ, ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ,

ତେଇଁ ଯିବାକୁ ପଡେ । ଖୁବ୍ କମ ଲୋକ ସେଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚି ପାରନ୍ତି । କେତେ ବାଧା ବନ୍ଧ ସେଇ ପଥରେ । ଜୀବନ ମୂର୍ଚ୍ଛା ପରିଶ୍ରମ ପଣ୍ଡ ହୋଇଯାଏ । ଗୁରୁଜନଙ୍କର ଆଖି ତରାଟ, ସମାଜର ଭ୍ରୂକୁଞ୍ଚନ, ସେ ପଥକୁ ଖସଡା କରିଥାଏ । ତଥାପି ବନି ଆଉ ସରୋଜ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଚାହିଁ ନାହାନ୍ତି ।

ବିଚିତ୍ର ଏ ସୃଷ୍ଟି । ଅଦ୍ଭୁତ ବିଚିତ୍ର ଏ ମଣିଷ ସମାଜ । ଖିଆଲଗଡା ଏ ସମାଜ ! ଭଲ ପାଇବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ମଞ୍ଜିଟିକୁ ମଣିଷ ହୃଦରେ ପୋତି ଦିଅନ୍ତି ଏଇ ଭଗବାନ—ଯାହାର ରୂପ ନାହିଁ, ଅବହମାନ କାଳରୁ ଶାସନ ଜାରି କରିଛନ୍ତି ଯାହାର ଶକ୍ତି —ସେଇ ଭଗବାନ ଖେଳି ବସନ୍ତି । ପ୍ରେମ ମଞ୍ଜିରୁ ଅନୁକୂଳ ପାଣି, ପବନ, ଉତ୍ତାପ ପାଇ ପ୍ରଣୟ ବଲ୍ଲରୀ ଲଟେଇ ଯାଏ । କାମନାର ଫଳ ଫଳେ ତହିଁରେ । କେଉଁ ଫଳ ପାଚି ବାସେ, ଶୋଭାପାଏ, ମନ ଲୋଭାଏ । କେଉଁ ଫଳ କଷି ବେଳରୁ ଝଡ଼ି ପଡ଼େ, ମାଟିରେ ଲୀନ ହୁଏ, ତାର ରୂପ ଫୁଟି ପାରେ ନାହିଁ । କାହିଁକି ଏ ଫରକ ! ଧନ୍ୟ ଭଗବାନ, ଧନ୍ୟ ତମର ବିଚାର !

୮

ସେ ଦିନର କାଳରାତି । ନିଶା ଗର୍ଜୁଛି ।

ବନି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲା—ଖୁବ୍ ଦୂର କେଉଁ ଏକ ଦେଶ । ଜନ ମାନବର ଚିହ୍ନ ନାହିଁ ସେଠି । ସୁନ୍ଦର ସୁନେଲି ରଙ୍ଗରେ ଚିତ୍ରିତ

ହୋଇଛନ୍ତି ସେ ଥାନର ଗଛ ଲତା, ନଈ, ପର୍ବତ, ସବୁକିଛି । ଚିର ବସନ୍ତର ରାଜୁତି । ରଙ୍ଗ ଢଙ୍ଗର ଫୁଲ ଫଳ । ଝରଣାର ଝର ଝର ଶବ୍ଦ, ଚଢ଼େଇର ରାବ ଶୁଭୁଚି । ସବୁଆଡ଼ ହସୁଚି ସତେ ଯେମିତି, ସେ ରଙ୍ଗ ପିଚକାରିମାରି ଦୁନିଆରେ । ସେଠି ନୀଳ ଆକାଶ ଅଛି, ଚନ୍ଦ୍ର ଅଛି, ନୂଆ ନୂଆ ସୁନ୍ଦର ଜୀବଜନ୍ତୁ ବିଚରଣ କରୁଛନ୍ତି । ଆହା, କି ସୁନ୍ଦର ମହକ ସେ ପବନର !

ସେ ସେଠି ଏକା ବୁଲୁଚି । ମନ ମତାଣିଆ ଗୀତ ବୋଲୁଚି । ଝରଣା ପାଣିକୁ ଚବ୍ ଚବ୍ କରି ଖେଳୁଚି । ଦେହରେ ତାର ଅଫୁରନ୍ତ ଯୌବନ । ମନରେ ନବୀନ ଉଦ୍ଦୀପନା । ରଙ୍ଗ ଦୁନିଆର ଚନ୍ଦ୍ର ଆଲୋକରେ ତା ଦେହର ଶୋଭା ଶତ ଗୁଣ ବଢ଼ି ଯାଇଛି । ବିଚିତ୍ର ପୋଷାକ ତାର ଚକ୍ ଚକ୍ କରୁଛି । ଏ ସବୁ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସେ କ'ଣ ଖୋଜୁଛି ଯେମିତି । ପାଟିକରି ସେ କାହାକୁ ଡାକୁଚି କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତର ଦେଉନି କେହି । କେବଳ ତାର ସ୍ୱରର ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ସେ ଚମକି ପଡୁଚି । ମନ ତାର ଉତ୍ତଳା ହୋଇ ଉଠୁଚି । ସେଇ, ଝରଣାର ତଳ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଓହ୍ଲାଇ ଯାଉଚି ।

ପାହାଡ଼ର ଠିକ୍ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଉଇଁଚି । ହେଇ, କିଏ ଜଣେ ସେଠି ଠିଆ ହେଲଣି । ତାର ପଛ ପଟରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଉଇଁଚି । ମୁହଁ ଦିଶୁନି । କଳା ଖୁମ୍ବ ପରି ସେ ମଣିଷ । ହାତ ଠାରି ଡାକୁଚି ବନିକୁ । ସେ କିନ୍ତୁ ଜମା ଶୁଣୁନି । ସେ ଯେ ଚନ୍ଦ୍ର ଲୋକରୁ ଆସିଚି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କିଶୋରର ସାଥୀ ହେବାକୁ ସେ ଡାକୁଚି । ତା ଦେହରେ ଅସଂଖ୍ୟ ରତ୍ନ ଖଚିତ ମାଳ । ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଚି ସେ । ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଚି ଦେହ ତାର । ମାଂସପେଶୀଗୁଡ଼ାକ ଫୁଲି ଉଠିଛି ଯେମିତି । ମଳୟ ପବନ ଆଉ

ଚନ୍ଦ୍ର ଆଲୋକରେ ସେ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇଛି । କ'ଣ ଖୋଜିଲା ପରି ଏଣେ ତେଣେ ହେଉଚି ସେ ।

ସେଇ ଝରଣାର କୂଳେ କୂଳେ ସେ ଆସୁଛି ତା ପାଖକୁ । ଦୁହେଁ ଦୁହିଙ୍କୁ ଚାହିଁ ହସୁଚନ୍ତି । ଚିହ୍ନା ମୁହଁ ପରି ଦିଶୁଚି । କିଏ ସେ ତେବେ ? କ୍ରମେ ସେ ଅଳ୍ପର ପାଖକୁ ଲାଗି ଆସି ବସିଲା । ହସିଲା ସେ । ବନ୍ନ ଧାଇଁ ଆସିଲା । ସେ ବି ଧାଇଁଆସି ବନ୍ନର ହାତ ଧରିଲା । ପଚାରିଲା—ଚିହ୍ନି ପାରୁନା ବନ୍ନ ? ମୁଁ ଯେ ତମର ସରୋଜ ବାବୁ ! ଚନ୍ଦ୍ର ଲୋକରୁ ତମକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଆସିଚି । ତମେ ଆସି ସ୍ୱର୍ଗରେ ! ଏ ସ୍ଥାନଟି ତମକୁ ଭଲ ଲାଗୁଚି, ନୁହେଁ ? ଚାଲ ଆମ ରାଜ୍ୟକୁ ଯିବା ।

ସରୋଜ ବାବୁ ! ତମେ ତ ଜମା ଚିହ୍ନି ହେଉନ ! ପୃଥିବୀରୁ କେବେ ଲୁଚି ଚାଲି ଆସିଲ ଯେ ? ତମକୁ ମୁଁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଆସି ଏଠି ପହଞ୍ଚିଲି—ଏଇ ସ୍ୱର୍ଗ ଲୋକରେ । ତମେ ଯେ ଦେବତା ପରି ଦିଶୁଚ ! ଏ ଦେଶର ପାଣି ପବନ ତମକୁ ଏମିତି କରି ଦେଇଚି, ନୁହେଁ ?

ଆଉ ତମେ ଯେ ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଗ ସୁନ୍ଦରୀ, ମାଧୁର୍ଯ୍ୟମୟୀ ଦେବୀ !

କୁଆଡେ ଯିବା ?— ବନ୍ନ ପଚାରିଲା ।

"ମହାଶୂନ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ"— ସରୋଜ କହିଲେ ।

ସେ ରାଜ୍ୟ ପୁଣି କେଉଁଠି !

ବହୁତ ଉପରେ । ଏ ସ୍ୱର୍ଗ ଲୋକଠୁଁ ବହୁ ଦୂର ପଥ ।

ପୃଥିବୀକୁ ଫେରି ଯିବା ନାହିଁ ? ସେଠି ଆମର ଘର, ଦ୍ୱାର, ଗାଁ, ଭୂଇଁ .... ।

ଛି, ବନ୍ଧୁ ! ସେ ଗୁଡ଼ାକ କଥା ଆଉ ତମେ ଭାବନା । ପୃଥିବୀରେ ମଣିଷ ଗୁଡ଼ାକ ରହନ୍ତି । ଆମେ ଦେବତା ହୋଇ ଗଲେଣି ପରା ! ସେଠି ମଣିଷ ଗୁଡ଼ାକ ସ୍ୱାର୍ଥପର । ସେଠି ମଣିଷର ସ୍ୱାଧୀନତା ନାହିଁ । ସେଠି ଦୁଃଖ, ଶୋକ, ଅଶ୍ରୁ, ମରଣ ଆଉ ହତାଶା ପୂରି ରହିଛି । ନିଜ ମନ ମୁତାବକ କେହି କିଛି କରି ପାରେ ନାହିଁ ସେ ପୃଥିବୀରେ । ସେଠି ମାୟା ଅଛି—ବନ୍ଧନ । ପାପ ଭରା ସେ ଜଗତ । ଏତେ କଷ୍ଟକଣା ଭିତରେ ଆମେ ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇଯିବା ବନ୍ଧୁ ! ଯାତନା ଭୋଗିବାକୁ ମଣିଷ ଯାଏ ପୃଥିବୀକୁ—ସେଇ ସେ ନରକକୁ । ଜାତି, ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ ନାଆଁରେ କିହାତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନର ବିକାର ସେଠି । ଭେଦ ଭାବ, ହିଂସା, ସ୍ୱାର୍ଥରେ ପୃଥିବୀ ସଡ଼ି ଗଲାଣି କେବଠୁଁ । ମନ ଖୋଲି ଅନ୍ତରର କଥା ବାଣ୍ଟିବା ଟିକେ ହେଲେ,ଏ ମଣିଷ ଗୁଡ଼ାକ ଆଖିଠାର ମାରନ୍ତି ପରା ! ସେଠି ପ୍ରେମ ନାହିଁ ବନ୍ଧୁ ! ସେଠି ଯେଉଁ ଅନ୍ଧ ସମାଜ ଅଛି, ତାକୁ ନ ମାନି ପ୍ରେମ କଲେ, ଜଣେ ଜଣକୁ ଭଲ ପାଇଲେ, ପାପ ହୁଏ । ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ଅନ୍ୟର ତଣ୍ଟି ଚିପିଲେ, ଅପରକୁ ଘୃଣା-କଲେ, ସେଠି ଭଲ କହନ୍ତି । ସବୁ ଓଲଟା କଥା । ସବୁ ମଣିଷ ଯେ କେଉଁ ଏକ ଆଦମ ମୂଳରୁ ଜନ୍ମ, ଏକଥା ସେମାନେ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଚାଲ ଆମେ ଯିବା ଚିର ପ୍ରେମର, ଶାନ୍ତିର ରାଜ୍ୟକୁ । ଆମର ପଛରେ କେତେ ମଣିଷ ଆସିବେ । ଯାହାର ହୃଦୟ ଅଛି, ପ୍ରେମର ପ୍ରବାହ ଯା'ର ପ୍ରାଣରେ, ସ୍ୱାଧୀନ ମନ ଯାର, ସେମାନେ ପଳାଇ ଆସିବେ, ବନ୍ଧୁ । ଆମେ ଗଢ଼ିବା ନୂଆ ସଂସାର; ସୁଖର ସଂସାର । ସେଠି ସମସ୍ତେ ଆପଣାର । ସବୁରି ମନ ଦିଆନିଆ, ସବୁରି ମନ ଫୁଲାଣିଆ ସଙ୍ଗୀତ ଫୁଟିବ । ସେଠି ଆଶା, ଆନନ୍ଦ,

ପ୍ରେମ, ପୁଲକର ରାଜୁତି ହେବ । ଆମେ ନାଚି କୁଦି ଖେଳିବା ସେଠି ।

ବିନି ଦେଖୁଛି—ସେ ଦୁହେଁ ମୁହାମୁହିଁ ହୋଇ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅଜଣା କେଉଁ ଶକ୍ତି ବଳରେ ଉଠୁଛନ୍ତି ଉପରକୁ—ଉପରକୁ, ଉପରକୁ, ଆହୁରି ଉପରକୁ । ସ୍ୱର୍ଗଲୋକଟା ବହୁତ ତଳେ ରହି ଗଲାଣି । ଚନ୍ଦ୍ର ତାରକା ଆଉ ଆଖି ଆଗରେ ଦିଶୁ ନାହାନ୍ତି । ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ବାଦଲ ଆଉ ଗୋଡରେ ବାଜୁ ନାହିଁ । ଶୂନ୍ୟରେ ଗତି । ମହାଶୂନ୍ୟର ଅନନ୍ତ ପଥର ଯାତ୍ରୀ ଏମାନେ ।

କ୍ରମେ ଉପରକୁ ଉଠିବା ବେଗ ବଢି ଚାଲିଲା । ଚମକି ପଡୁଛି ବିନି, ଭୟ ଲାଗୁଛି । ସରୋଜଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଯାକୁଡ଼ି ଧରୁଛି ସେ । ସରୋଜ ବି ବିନିକୁ ନିଜ ଆଡକୁ ଟାଣି ଧରୁଛନ୍ତି । ସେ ଦେଖୁଛି, ଆଉ ତାଙ୍କର ଶରୀର ନାହିଁ । କେବଳ ପରସ୍ପରକୁ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି । ବିନିକୁ ଦିଶୁଛି, ସରୋଜଙ୍କ ଆଖି ଦୋ'ଟି ଜଳୁଛି ଯେମିତି ! ଶରୀରର ଚିହ୍ନ ବର୍ତ୍ତି ନାହିଁ । ସରୋଜ ବିନିକୁ ସେମିତି ଦେଖୁଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ ।

ନିମିଷକେ ସେମାନେ ପହଞ୍ଚିଲେ ମହାଶୂନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ । ସେଠି କିଛି ନାହିଁ, କେବଳ ସୁନ୍ଦର ଜ୍ୟୋତିର ରାଜୁତି । ସୀମାହୀନ । ଚମକି ଉଠିଲା ସେ । ସରୋଜଙ୍କ ଆଖି ଦୋ'ଟି ବି ଆଉ ଦିଶୁନି । ପାଦତଳେ ଶୂନ୍ୟ, ଉପରେ ଶୂନ୍ୟ,—ଶୂନ୍ୟ ଚାରିଆଡ଼େ—ସେ ମହାଶୂନ୍ୟ ! ଭୟରେ ବିନି ଚିତ୍କାରିଉଠିଲା ।

ଏଥର ତାର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଯାହା ସବୁ ସେ ଦେଖୁଥିଲା ତାର ସତ୍ତା ବି ନାହିଁ । କାହିଁ ସେ ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ ! କାହିଁ ସେ

ମହାଶୂନ୍ୟ ! କାହାନ୍ତି ସରୋଜ ବାବୁ ! ଲାଜ ମାଡିଲା । ବାହାରେ ଖସି ପଡ଼ି ଗଲାଣି । ବିଛଣାରୁ ଉଠି ନିତ୍ୟ କର୍ମରେ ବାହାରି ଗଲା ସେ । ମନରୁ କିନ୍ତୁ ସେ ସ୍ୱପ୍ନର ଆବେଶ ଯାଉ ନ ଥାଏ ।

ସକାଳେ ନିଜର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସେ ଦବିଗଲା । ଗୋଟିଏ ହାତରେ ତାର ପଟେ ହେଲେ ବି କାଚ ନାହିଁ । ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ବିଛଣାରେ ନିଶ୍ଚୟ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଛି । କିଏ ଯଦି ଖାଲି ହାତ ଦେଖିବ ତେବେ କଣ କହିବ ? ତର ତର କରି ଅନ୍ୟ ହାତରୁ କାଚ ଦି ପଟ ବାହାର କରି ଖାଲି ହାତରେ ପିନ୍ଧି ନେଲା ।

ଅଳସ ଲାଗୁଥାଏ ଦେହଟା । ମନଟା ହାଲୁକା ଲାଗୁଥାଏ । ଏଇ ଅବସ୍ଥାରେ କାହିଁକି କେଜାଣି ତାକୁ ଭଲ ଲାଗୁଥିଲା । ଏଣିକି ତାର ନୂତନ ଜୀବନର ଗତି । ଯୌବନ ଦେବତାର ଯଜ୍ଞ ପୀଠରେ ପୂର୍ଣ୍ଣାହୁତି ଦେଇଛି ସେ । ମଣିଷ ମନର ଆଦିମ ପ୍ରବୃତ୍ତି—ବେଳେ ବେଳେ ଯାହା ହିଂସ୍ର ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା, ଠିକ୍ ଠିକ୍ କରି କାମୁଡ଼ି ଝୁଣୁଥିଲା, ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସୁଯୋଗ ନେଇ—ଶାନ୍ତ ହୋଇଛି ସେ ଆଜି ।

ମଣିଷ ମନର ଆଦିମ ପ୍ରବୃତ୍ତି—ନଗ୍ନ, ରୁକ୍ଷ, ଭୀଷଣ ସେ । ଯେବେ ସେ ହିଂସ୍ର ହୋଇଉଠେ, ଦୁନିଆକୁ ଖାତିର କରେ ନାହିଁ, କାହାରି ଅଙ୍କୁଶ ମାନେନାହିଁ । ସରୋଜଙ୍କର ସେଇ

ହିଂସ୍ର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଶିକାର ପାଇ ଶାନ୍ତ ହେଲା । ବନିକୁ ପଳେ ପଳେ ଶୋଷି ନେଇ କ୍ଷୁଧା ମେଣ୍ଟାଇଲା । ମନର ଯେଉଁ କ୍ଷୁଧା, ଶରୀରର ଯେଉଁ ଆବେଶ, ଥରେ ଜଳି ତାହା ନିଭି ଯିବାର ନୁହେଁ । ବାଘ ମଣିଷ ଖାଏ ନାହିଁ । ଥରେ ଖାଇଲେ, ମାଂସର ସୁଆଦ ଥରେ ବାରିଲେ, ଆଉ ସେ ଲୋଭ ଛାଡ଼େ ନାହିଁ । ସେଇ ଲୋଭ ବନିର, ସେଇ କ୍ଷୁଧା ସରୋଜର ।

ବନି ଚାଲିଯିବା ପରେ ସରୋଜ ଶୋଇବାକୁ ବିଛଣା ଝାଡ଼ିଲେ । ଠଣ୍ ଠଣ୍ ହୋଇ କାଚ ଖଣ୍ଡ ସବୁ ତଳେ ପଡ଼ିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟାଇ ଆଣି ଦେଖିଲେ ସେ । ବନିର କାଚ ! ତାର ଦେହ ସଙ୍ଗେ ଏଗୁଡ଼ିକର ସଂପର୍କ ଥିଲା । ସେଇ କାଚ ଗୁଡ଼ିକୁ ହାତରେ ଧରିବାରେ କି ଆନନ୍ଦ ଥାଏ ! ତାଙ୍କୁ ଲାଗିଲା ସତେ ଯେମିତି ଅମୂଲ୍ୟ ନିଧି ସେ ହାତରେ ଧରିଛନ୍ତି ! ନିବିଡ଼ ପ୍ରେମ ପାଇଁ ପରସ୍ପରର ଦେହଲଗା ନିର୍ଜୀବ ପଦାର୍ଥଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ବି ମାୟା ମମତା ଆସିଥାଏ ।

ବନିର କାଚ ! ଏଇ ଭାବନାରେ ଯେମିତି ମନ ଭିତରେ କଣ ଗୋଟାଏ ଖୁଜ୍ ବୁଜ୍ ହେଉଥାଏ । ଆଦରର ଧନ । ଗୁପ୍ତ ଅଭିସାରର ସ୍ମୃତି ଏଥିରେ ଅଛି । ସଦାବେଳେ ବନିର ଦେହ ସଙ୍ଗେ ଏ ଲାଗି କରି ଥିଲା—ଯାହା ସରୋଜଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ଯୁଟେ ନାହିଁ । ଭାଗ୍ୟବାନ ଏ କାଚ ! ବନିର ପସନ୍ଦ ଥିଲା ଏଥିରେ । ତାର ଲହୁଣୀନରମ ଦେହରେ ଖେଳି ବୁଲୁଥିଲା ଏଇ କାଚ —ଦିନ ରାତି । ଆଦରରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସରୋଜ ସାଇତି ରଖିଲେ ।

ଶୋଇ ଶୋଇ ବନି କଥା ଭାବିଲେ ସେ । ଅତି ନିକଟରେ ତାର ନଗ୍ନରୂପ, କି ଭୀଷଣ ! କି ସୁନ୍ଦର ! ଉନ୍ମତ୍ତ ଖୋଲା ଛାତରେ

ସେ କାନ ପାରି ଶୁଣିଚନ୍ତି—ପ୍ରେମ ମନ୍ଦିରର ପୂଜାଘଣ୍ଟି । ଆଖିରେ ଆଖି ମିଳାଇ ସେ ଦେଖିଚନ୍ତି ଭବିଷ୍ୟତ, ସୁନାର ସଂସାର । ତାର ଅଙ୍ଗଲତାରେ ନିଜର କର୍କଶ ଲୋମଶ ଶରୀରକୁ ଜଡ଼ାଇ ଦେଇ ସ୍ନିଗ୍ଧ ଶୀତଳ ଶରୀରର ଉଷ୍ମତା ପାଇଛନ୍ତି ସେ । ନିମିଷକେ ବନି ଦେଇଗଲି ତାର ସର୍ବସ୍ୱ—ନାରୀର ଗର୍ବ, ଦମ୍ଭ, ଇହକାଳ, ପରକାଳ । ଅତି ଆପଣାର ମଣିଲା ସେ । ସେ ହୃଦୟର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବୀ ।

ପକ୍ଷହରା ମନ ତାଙ୍କର ଆଉ ଦୂରକୁ ଉଡ଼ି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଲଗାମ ଲଗା ଘୋଡ଼ା ସେ, ହଲଚଲ ହବାର ଯୋ ନାହିଁ । ବାଧା ଦିଏ ସର୍ବସ—ଏଇ ବନି । ତାର ହୃଦୟ ସଙ୍ଗେ ନିଜର ହୃଦୟକୁ ମିଶାଇ ସେ ଏକାକାର କଲେ । ହୃଦୟ କେନ୍ଦ୍ରର ସେ ଧ୍ରୁବ-ତାରା ! ତାକୁଇ ଚୁହିଁ ଚୁହିଁ ତାଙ୍କର ଗତିର ଧାରା ଫିଟିଲା । ତାଙ୍କର ପୌରୁଷ ହାର୍ ମାନିଚି, ବନିର ପ୍ରେମ ନିକଟରେ । ମନ, ପ୍ରାଣ, ବିବେକ, ବନି କିଣି ନେଇଚି, ତାର ଲୀଳାୟିତ ଚକ୍ଷୁର ଭଙ୍ଗିମାରେ ।

ମନେ ମନେ ସରୋଜ ଅତୀତର ପୃଷ୍ଠା ଲେଉଟାଇଗଲେ । ବନି ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ପରିଚୟ । ବେଶୀ ଦିନର କଥା ନୁହେଁ । ମାସ ପନ୍ଦର ଦିନ ହେବ । ଗାଁ ଗାଁରେ ଅମେଲ, କଳି ତକରାଳ, ଦଙ୍ଗା ହେଙ୍ଗାମ, ଏ ଯୁଗରେ ସବୁଠି ଅଛି । ଏଇମିତି ଗ୍ରାମଗତ ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ ବନିର ବାପା ସରକାରଙ୍କ ଠାରେ ଫେରାଦୀ ହୋଇଥିଲେ । ସେଇ ଦିନଠୁଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା—ଗାଁର ଶାନ୍ତି ଫେରି ଆସିବା ଯାଏ ଜଣେ ପୁଲିସ କନେଷ୍ଟବଲ ରହିବ । କେତେଜଣ ଆସିଲେଣି, ଗଲେଣି, ଶେଷରେ ପାଳି ପଡ଼ିଲା ଏଇ ସରୋଜଙ୍କର ।

ସରୋଜ ଯୁବକ । ସୁନ୍ଦର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ । ଗୋରା ତକ ତକ ଚେହେରା । ଭଲ ବୁନିଆଦୀ ଥିବା ବଂଶରେ ସେ ଜନ୍ମ । ତାଙ୍କର ଘରେ ଆଉ ଭାଇ ମାନେ ଡ଼ାକ୍ତର, ଓକିଲ, ପ୍ରଫେସର ହୋଇ ଚାକିରି କରୁଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସରୋଜ ପିଲାଦିନେ ଦୁଷ୍ଟାମି କରି ମାଟ୍ରିକ ଯାଏ ପଢିଲେ, ଆଉ ପଢିବାରେ ମନ ଦେଲେ ନାହିଁ । ବାପ ମାଆଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ହେଲେ କନେଷ୍ଟବଲ । ବାହାର ଦୁନିଆର ସବୁ ଖବର ସେ ରଖିଚନ୍ତି । ଚତୁର ସେ । ଦୁଷ୍ଟ ପିଲାମାନେହିଁ ବଡ଼ ଦିନେ ବୁଦ୍ଧିମାନ, ଭଲ ମଣିଷ ହୁଅନ୍ତି ।

ସରୋଜ ଆଦେଶ ପାଇଲେ ହରିପୁର ଗ୍ରାମରେ ରହିବାକୁ । ସେଦିନ ସବୁ ଜିନିଷ ପତ୍ର ଯୋଗାଡ଼ କରି ତା ପରଦିନ ସେ ବାହାରିଲେ । ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଠାଣି ମୁଣ୍ଡ ଫାଟା ଖରା । ଦ୍ୱି ପ୍ରହର ବେଳ ହେବ । ସାଧାରଣ ପୋଷାକରେ ସେ ଯାଇଥାନ୍ତି । ଲୋକଙ୍କୁ ପଚାରି ସେ ପ୍ରଥମେ ରାଜତରାବାବୁଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କଲେ । ଭଦ୍ରତା ଖାତିରରେ ସୌଜନ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରି ତାଙ୍କୁ ଆସନ ଦେଲେ ଘରର ବାପା—ରାଜତରା ବାବୁ । ପିଲାଟିଏ ଆଣି ପାନ ଥାଳିଆଏ ଦେଇ ଗଲାଣି ଏଥି ମଧ୍ୟରେ । ଦୁହିଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଳାପ ଚାଲିଥାଏ ସେଇ ଦାଣ୍ଡ ପିଣ୍ଡାରେ । ଆଳାପ କଥାରେ ସରୋଜ ରାଜତରାବାବୁଙ୍କୁ କଳି ନେଲେ ।

ଥାଳିଆଟିରେ ରଙ୍ଗ ଢଙ୍ଗର ଭଙ୍ଗାପାନ କେତୋଟି ଦେଇଛନ୍ତି । ପାଖରେ ମସଲା ମସଲି କେତେ ଜାତିର । ସରୋଜ ସେଗୁଡିକୁ ଦେଖି ଅନୁମାନ କରି ନେଲେ ବଂଶର ବୁନିଆଦି । ଆଧୁନିକ ରୁଚିଅନୁକୂଳ ସବୁ । ଛୋଟ ଜିନିଷରୁ ବଡ଼ କଥାର ଆଭାସ ମିଳିଥାଏ । ସରୋଜ ଜାଣିଲେ ରାଜତରାବାବୁ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ବଂଶର ଲୋକ ।

କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସରୋଜ ବିଜୟବାବୁଙ୍କ ଘର ଆଡ଼େ ଚାହୁଁଥାନ୍ତି । କାରଣ ନ ଥାଇ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନ ଥାଇ ଉଦ୍‌ଯୋଗ ନାହିଁ । ସରୋଜଙ୍କର ଏଇ ଚାହିଁବାର କାରଣ କ'ଣ ? କି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଛି ତାଙ୍କର ? ତାଙ୍କର ଏଇ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ—ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପିପାସା—ଯୁବକ ସୁଲଭ ରକ୍ତର ଚଞ୍ଚଳତା ।

ବିଜୟବାବୁଙ୍କ ଦାଣ୍ଡରେ ଘର ଆଗରେ କୂଅଟିଏ । ଖାଇବା ପାଇଁ ଏଇଠୁଁ ପାଣି ନିଅନ୍ତି ପାଖ ଆଖର ଲୋକେ । ଯେତେବେଳେ ସରୋଜ ଏଇ ଗାଁରେ ପ୍ରଥମେ ପାଦ ଦେଲେ, ସେତେବେଳେ ଦେଖିଥିଲେ, ଏଇ କୂଅ ମୂଳେ, ଷୋଳ ସତର ବର୍ଷର ଝିଅଟିକୁ । ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ସୁନ୍ଦର । ଲାବଣ୍ୟର ଢେଉ ଖେଳୁଛି ତାର ଅଙ୍ଗରେ । ଭସାଣିଆ କଜଳ କଳା ଆଖି ଦୋ'ଟି ତାର । ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିମା ପ୍ରାୟ ତାର ଦେହଟି । ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଦୀର୍ଘ କେଶ ଗୁଚ୍ଛିକ ପବନରେ ଖେଳୁଥାନ୍ତି । ମଧ୍ୟମ ଉଚ୍ଚତା । କ୍ଷୀଣ କଟୀ, ଉନ୍ନତ ଅର୍ଦ୍ଧ ମୁକୁଳିତ ବକ୍ଷ । ଗୋଟିଏ ଗୃହଜଳରେ ଗଢ଼ା ସେ । ପଲ୍ଲୀ କୋଳରେ ଜନ୍ମ ହେଲେହେଁ ନିଜକୁ ଆଧୁନିକ ରୁଚି ସମ୍ପନ୍ନା କରି ପାରିଛି । ତାର ଉପରେ ସରୋଜଙ୍କ ଆଖି ପଡ଼ିଲା । ନିଛାଟିଆ ବାଟ । ଘଡ଼ିଏ ଚାହିଁଲେ ସେ ଝିଅଟିକୁ । ମନଟା ଆନନ୍ଦରେ ପୂରି ଉଠିଲା ତାଙ୍କର ।

ଆଖିରେ ଆଖି ମିଶାଇ ମଥା ନୋଇଁଲା ସେ । ସେ ଯୁବତୀ । ନିର୍ଜ୍ଜନ ପଥରେ ଯୁବକ ଜଣକୁ ଚାହିଁବାରେ ଯେତିକି ଆନନ୍ଦ, ସେତିକି ସଙ୍କୋଚ, ସେତିକି ଭୟ ବି । ଲାଜରା ହୋଇ ସେ ପଳାଇଲା । ସରୋଜ ଏକ ଧ୍ୟାନରେ ଚାହିଁ ରହିଲେ । ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଯାଉ ଯାଉ ଶେଷ ଥରକ ପାଇଁ ଫେରି ଚାହିଁଲା ସେ । ସରୋଜଙ୍କ ଚାହାଣୀରୁ ସେ ଜୀବନର ସନ୍ଧାନ ପାଇ ଅଳ୍ପ ହସିଥିଲା ।

ଯେଉଁ ଘରେ ଏଇ ସୁନ୍ଦରୀ ଯୁବତୀ ଲୁଚିଗଲା, ସେଇ ଘର ରାଉତରାଙ୍କର । ସେଇଥି ପାଇଁ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସରୋଜ ଏଣୁ ତେଣୁ କହି ରାଉତରାଙ୍କ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠତା ପ୍ରକାଶ କରୁଥାନ୍ତି । ଅଉ ତାଙ୍କର ଘର ଅଡେ଼ ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ଆଳାପ ଭିତରେ ଥିଲା ସରୋଜଙ୍କର ବଂଶ ପରିଚୟ, ଆତ୍ମ ବଡ଼ିମା । ରାଉତରା ମଧ୍ୟ ନିଜର ବାହାଦୁରୀ ଗପି ଯାଉଥାନ୍ତି । ଏଇ ନୂତନ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ନମ୍ର କଥାଭାଷା ଶୁଣି ରାଉତରା ଭୁଲିଗଲେ ଦୁହିଙ୍କ ଭିତରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟ । ଘଡ଼ିକରେ ଅତି ଆପଣାର ହୋଇଗଲେ ସରୋଜ, ନିଜର ସ୍ୱଭାବ ଯୋଗୁ ।

ତୃଷା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଶୀତଳ ଜଳ ଟୋପିଏ ମାଗିଲେ ସରୋଜ । ରାଉତରା, ସେଇ ପିଲାଟିକୁ ଡାକି ଆଦେଶ ଦେଲେ । ସରୋଜ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ଅଜାଣତରେ କିଏ ତାଙ୍କର ଆପଣାର ହୋଇ ଯାଇଛି ! ତାଙ୍କର ଶାନ୍ତି ପାଇଁ କିଏ ଯେମିତି ଉଦଗ୍ରୀର ସଜାଡ଼ି ଦେଉଛି । ଲେଉଟିଲେ ଜଳ ଟୋପିଏ, ଅର୍ପିତ ସର୍ବତ । ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିଲା ସେ ଟୋପିକ । ହୃଦୟ ମନ ପବିତ୍ର କରି ଯେଉଁ କାମ କରାଯାଏ ତାର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ ସରୋଜ, ଦ୍ୱାର ଆଉଜା କବାଟ ଫାଙ୍କରେ କିଏ ଜଣେ ନିର୍ନିମେଷ ନୟନରେ ଅନାଇ ରହିଛି । ସରୋଜ ମନେମନେ କୌତୁହଳୀ ହେଲେ ।

ସରୋଜଙ୍କ ପାଇଁ ରହିବା ସ୍ଥାନ ପୂର୍ବରୁ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିଲା । ଠିକ୍ ରାଉତରାଙ୍କ ଘର ଆଗରେ ଅଛି କଦଳୀ ବଗିଚାଟିଏ, ରାସ୍ତାର ଆର ପାଖରେ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଏକଣା ଘର ସେଇ ବଗିଚା ଶେଷ ମୁଣ୍ଡରେ । ସେଇ ସେ ଘର ସରୋଜଙ୍କର ରହିବା ସ୍ଥାନ । ଆର ପାଖରେ ଟିକିଏ ଦୂରେଇ କରି ଗ୍ରାମର ଦେବ

ମନ୍ଦିର । ସେଇ ନିବେଳା ଘରଟିରେ କାଳ କଟାଉଛନ୍ତି ସବ୍ରେଜ । ସବୁବେଳେ ଭାବନ୍ତି—ସେ ଝିଅଟିକୁ ଠିକ୍ ଦେଖନ୍ତି କି !

ପ୍ରତିଦିନ ସେ ଦେଖନ୍ତି । ସକାଳେ ସଞ୍ଜେ । ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ସେ ଆସେ । ଯାଏ । ସକାଳେ ପାଣି ନିଏ ଦାଣ୍ଡ କୂଅରୁ, ସଞ୍ଜରେ ସଞ୍ଜବତୀ ଧରିକି ମନ୍ଦିରକୁ ଆସେ । ସଦା ଚଞ୍ଚଳ । ହସ ହସ । ଯୌବନର ଲାବଣ୍ୟ ବହିଁ ବହିଁ ସେ ଗତି କରେ । ସବ୍ରେଜ ଗୃହାଁ ରହନ୍ତି । ଥରେ ସେ ଆଖି ଆଗକୁ ଆସିଲେ ସବୁକାମ ଛାଡ଼ି ସବ୍ରେଜ ଉଠିଯାନ୍ତି ବାହାରକୁ ।

ପାଞ୍ଚ ଛ' ଦିନ ଏମିତି ବିତି ଗଲା । ସବ୍ରେଜ ନିଜ କାମରେ ତତ୍ପର ଥାନ୍ତି । ଅବସର ବେଳେ ଏଇ ଝିଅଟି କଥା ମନରେ ଆସେ । ମନକୁ ମନ ହସନ୍ତି ସେ । ତାର ଛବିଟିକୁ ମନେ ମନେ ଆଙ୍କି ଆଖିବୁଜି ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି । ଆନମନା ହୋଇ କେତେ-ବେଳେ କେମିତି ଏଣୁ ତେଣୁ ଗୀତ ଦି ପଦ ଗାଇ ଦିଅନ୍ତି ସବ୍ରେଜ । ସାଙ୍ଗ ସାଥୀ ନାହିଁ । ଅପରିଚିତ, ନୂଆ ସ୍ଥାନ । ସାଉତିବାବୁ କେବେ କେବେ ଆସନ୍ତି । କଥା ହୁଅନ୍ତି, ଚାଲି ଯା'ନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ସେଇ ସାନ ପିଲାଟି ଆସେ । ଏଣୁ ତେଣୁ ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରେ, ବିରକ୍ତ କରାଏ । କାଗଜ ପତ୍ର ଘାଣ୍ଟେ, ଯାଏ ।

ସେଦିନ ସକାଳେ ସେ ଆସିଥିଲା ସବ୍ରେଜଙ୍କ ଘରକୁ, ହସ ହସ ମୁହଁରେ । ସେତେବେଳେ ସେ ଦାନ୍ତ ଘସୁଥାନ୍ତି । ପଚାରିଲେ—କୁଆଡ଼େ ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ ଆସିଚୁ କରେ ?

—ଗୋଟେ ଜିନିଷ ମାଗିବି ଦବ ।

କି ଜିନିଷ କହୁନୁ ? —ସବ୍ରେଜ ପଚାରିଲେ ।

ତମ ପାଖରେ ନଭେଲ୍ ବହି ଅଛି, ଦବ ?

କିଏ ପଢ଼ିବ ନ କହିଲେ ଦେବି ନାହିଁ ।

ଅପା ପଢିବ ।

ଅପା ନାଁ କଣ ?

ପିଲଟି ହସିଲା । କହିଲା—ମୁଁ କହିବ ନାହିଁ ।

ମୁଁ କଣ ତୋ ଅପାକୁ ଖାଇ ଯାଉଚି ନା ନେଇ ଯାଉଚି ? —ସରୋଜ କହିଲେ ।

ଏଣୁ ତେଣୁ କଣ ଭାବି ସେ କହିଲା—ମୋ ଅପା ନାଆଁ ବନି ।

ଏତେ ଦିନେ ସରୋଜ ସେ ଝିଅଟିର ନାଆଁ ପାଇଲେ । ମନେ ମନେ ହସିଲେ ସେ । ଏଡ଼େ ବଡକଥେ ଛୁଆଟି ବି ଝିଅ ନାଆଁଟା ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ନାରାଜ ! ଖଣ୍ଡିଏ ବହି ବଢାଇ ଦେଲେ ତା ହାତକୁ । ଦୌଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ସେ ।

ସେ ଦିନ ସଞ୍ଜରେ ପିଲଟି ପୁଣି ଆସିଥିଲା । ବହିଟି ପଢିସାରି ବନି ଫେରାଇ ଦେବାକୁ ପଠାଇ ଥାଏ । ସରୋଜ ବହିଟି ରଖିଲେ । ଖୋଲି ଦେଖିଲେ ଦୁଇ ଖଣ୍ଡ କାଗଜ ଅଛି ତହିଁରେ । ଖଣ୍ଡିଏ ସେ ଲେଖିଥିବା କବିତା, ଆଉଟି ବନିର ଚିଠି । ସୁନ୍ଦର ଅକ୍ଷର । ପାଞ୍ଚ ସାତୋଟି ଧାଡ଼ିର ଲେଖା । ସେ ଲେଖାରେ ଥିଲା ସରୋଜଙ୍କ ପ୍ରତି ଧମକ । କାରଣ, ସେ ଲେଖିଥିବା କବିତାଟି ପଢି ବନି ଭାବିଲା ତାରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସରୋଜ ଲେଖିଚନ୍ତି ବୋଲି ।

ମନେ ମନେ ବିରକ୍ତ ହେଲେ ସରୋଜ । ଅପରିଚିତ ଭଦ୍ରଲୋକ ପ୍ରତି ଝିଅଟିର ଟିକେ ଭୟ ନାହିଁ ! ଏମିତି ମନ ଇଚ୍ଛା କଥା ଚିଠିରେ ଲେଖି ପଠାଇ ଦେଇଛି ! ଯେ ଏ ଖଣ୍ଡିକୁ ପଢ଼ିବ କଣ କହିବ ? ଶୀଘ୍ର ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଲେଖିଲେ ସରୋଜ ।

ସେଥିରେ ଥିଲା ଉପଦେଶ, ଧମକ, ସବୁକିଛି । ତାର ସେଇ ସାନ ଭାଇଟି ହାତରେ ପଠାଇ ଦେଲେ ସେ ଖଣ୍ଡିକ ।

ମନ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଆଶା ଆଉ ଆଶଙ୍କାର ଦ୍ୱନ୍ଦ ଲାଗିଲା । କ'ଣ ସେ କଲେ ? ଯଦି ବିନି ଅନ୍ୟ କିଛି ଭାବି ଆଉ ବହି ନ ମଗାଇବ ? ଚିଠି ନ ଦେବ ? କ୍ଷଣିକ ସେ ଆନନ୍ଦ କ୍ଷଣେକ ପାଇଁ ବି ମିଳିବ ନାହିଁ । ବାହାରକୁ ସେ ଆଉ ଲାଜରେ ବାହାରି ନପାରେ । ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ଟିକକ ମିଳୁଥିଲା ସେତକ ସରିଯିବ । ପୁଣି ଭାବିଲେ—ଇଆ କାହିଁକି ନ ହେବ, ସେ ଭୁଲ ମାନି ନେବ, ଆପଣାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ?

ସେଇଆ ହୋଇଥିଲା । ନିଜର ଭୁଲ ସ୍ୱୀକାର କରି ବିନି ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ଲେଖି ପଠାଇଥିଲା । ତାକୁ କ୍ଷମା ଦେଲେକି ନାହିଁ ଜାଣିବାକୁ ଉତ୍ତର ମାଗି ଥିଲା ସେ । ନିଜକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସରୋଜଙ୍କ ଦୟା ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିଥିଲା ବିନି । ସାମାନ୍ୟ ଦୋଷ ପାଇଁ ସରୋଜ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଥିବାରୁ ପ୍ରତି ଧାଡ଼ିରେ ତାର ଅଭିମାନ ଫୁଟି ଉଠିଥିଲା ।

ସରୋଜ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ।

କ୍ରମେ ପତ୍ର ବିନିମୟ ଅଧିକ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅଧିକ ଆପଣାର ମନେ କଲେ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ । ଅନ୍ତରର ଖୋଲା କଥା ପ୍ରକାଶ କଲେ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କ ଠାରେ । ଯୋଡ଼ିଏ ହୃଦୟରେ ପ୍ରଣୟ ବସା ବାନ୍ଧିଲା । ଆପଣା ହୃଦୟରେ ଅନ୍ୟର ଛବି ଆଙ୍କି ଗୁଲିଲେ ଏମାନେ । ଆଖିରେ ତାଙ୍କର ନୂଆ ଅଞ୍ଜନ । ପ୍ରାଣରେ ଅପୂର୍ବ କମ୍ପନ । ଯୌବନର ମାଦକତା ପୁଲକ ଜଗାଇଲା ଦୁଇଟି ଅଙ୍ଗରେ । ନୂତନ ଜୀବନର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ ଏ ଦୁହେଁ ।

ଅସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରେମ-ଗୁଞ୍ଜନ ହୃଦୟତନ୍ତ୍ରୀରେ ମୂର୍ଚ୍ଛନା ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଅଶରୀରୀ ସେ ଦେବତା—ରକ୍ତର ପ୍ରତିବିନ୍ଦୁରେ ରୂପ ପାଇଲା । କାମନା ଯୂପକାଷ୍ଠ । ଅଧିକ ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କଲା ଅନ୍ତରର ଜ୍ୱଳନକୁ ସେ । ଝାସ ଦେଲେ ବିନି ଆଉ ସତ୍ୟେଜ ସେ ପ୍ରେମ ଯଜ୍ଞରେ । ସମସ୍ତ ଗଡ଼ି ଗଲେ ଅତୀତର ଅନ୍ଧାରି ଗହ୍ୱର ଆଡ଼କୁ ।

ଦେହ ମନର ଯେ ବାସନା—କ୍ଷୁଧା, ତାର ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ସତ୍ୟେଜ ଲେଖିଥିଲେ ସେ ଦିନର ଅଭିସାର ପାଇଁ । ଦୁହିଁଙ୍କର ସାନିଧ୍ୟ ପାଇଁ ଦୁଇଟି ଆତ୍ମାର ମିଳନ ପଥରେ ଶତ ବାଧାବିଘ୍ନ ଏଡ଼ି ବିନି ଆସିଥିଲା ସେଦିନ ସଞ୍ଜରେ, ନିହାତି ଗୋପନରେ । ଅଭିସାର-ପୀଠର ଆକର୍ଷଣ ଏଡ଼ାଇ ପାରି ନ ଥିଲା ବିନି । ଯୌବନର ନିମନ୍ତ୍ରଣକୁ ସେ ଅବହେଳା କରି ନ ଥିଲା, କେହି କେବେ ପାରେ ନାହିଁ । ଯାହା ଘଟିବାର ଥାଏ ଘଟେ । ଉଦ୍ଦଣ୍ଡ ମନ ମଣିଷର ଶତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତକୁ ଡେଇଁ ଗତି କରେ । କାହାରି ଶାସନ ସେ ମାନେ ନାହିଁ । ସେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ।

ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଦିନରେ ସତ୍ୟେଜ ଆଉ ବିନି ପରସ୍ପରର ଅତି ଆପଣାର ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଯେ ଯାହାର ପ୍ରାପ୍ୟ ଆଦାୟ କରି ନେଲେ । ଆଜି ସେଇ ପ୍ରାପ୍ୟର ପୂର୍ଣ୍ଣାହୁତି । ମଣିଷ ମାଂସର ମାଂସ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ମୋହ, ଯେଉଁ ଆକର୍ଷଣ, ଆଜି ତାହା ରୂପ ପାଇଛି, ପ୍ରଖର ହୋଇଛି, ପରାଜୟ ମାନି ନେଇଛି ଜ୍ଞାନ, ବିବେକ, ମଣିଷପଣିଆ । ପାଗଳ ଏ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା, କଳ୍ପନା ଜଗତରେ ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ହରାଇଛନ୍ତି । ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳି ରୂପେ ବିନି ଟେକି ଦେଇଛି ତାର ସର୍ବସ୍ୱ-ଅମୃତ, ଆଉ ସତ୍ୟେଜ ଆକଣ୍ଠ ପାନ କରିଛନ୍ତି ସେଇତକ । ମିଠା ଜିନିଷର ସୁଆଦ ମଣିଷ ଲୋଡ଼େ ହେଲେ, ବିଷ ବି ବେଳେ ବେଳେ

ମିଠା ଲାଗେ । ପ୍ରେମ ପବିତ୍ର, ସ୍ୱର୍ଗୀୟ । ମୃତ୍ୟୁ, କୁପଥକୁ ବାଟ କଢ଼ାଇ ନିଏ ଏଇ ପ୍ରେମ, ଆବିଲ ହେଲେ ।

ବିଚିତ୍ର ଏ ସୃଷ୍ଟି, ସୃଷ୍ଟିର ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ବି । ଆଖିକୁ ଯାହା ସୁନ୍ଦର, ମହତ, ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦିଶେ, ତାର ପ୍ରକୃତ ରୂପ ସେଇଆ ନ ହୋଇପାରେ । ଜଗତର ସବୁଥିରେ ଫରକ ରୂପ । ଆଲୋକ ଭିତରେ ଅନ୍ଧକାର କାଳିମା, ଆଉ ଅନ୍ଧାର ଗର୍ଭରେ ଅଛି ଆଲୋକ-ରେଖା ! ଯାହା ଆମ ଆଖିକୁ ଦିଶେ ତାର ପୁଣି ଅସ୍ତିତ୍ୱ ନାହିଁ ! ଜଟିଳ ଏ ଜଗତ, କିଂଭୂତ କିମାକାର । ବିଚିତ୍ର ସେଇ ଦୁନିଆର ଏ ମଣିଷ ଭିତରେ କାହାର ରୂପ କିଏ କଳିବ ? ପ୍ରକୃତ ରୂପ ପାଏ ନୂଆ ନୂଆ ରୂପରେ । ସେ ଅସ୍ଥିର । ସରୋଜ ସରଳ, ଶାନ୍ତ, ସୁଧୀର ପିଲା ହେଲେ ବି ଲୋଡ଼ୁଛନ୍ତି ନୂତନତା, ନୂତନ ଜୀବନ । ପ୍ରକୃତ ତାଙ୍କର ଭିନ୍ନ ପଥ ବାଛି ନେଇଛି ସବୁ !

ସରୋଜ କ'ଣ ତେବେ ବଦଳି ଯାଇଛନ୍ତି ? —ଏଇ କଥା ଭାବୁଚନ୍ତି ସେ ଶୋଇରହି । ସେ ଯାହା ଆଜି କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁତ ! ମନ ଦବିଯାଏ, ବିବେକ ବାଧା ଦିଏ, କହେ—ଠିକ୍ କରିଛ ତୁମେ । ସଂଘର୍ଷ ଆଣିନା ହୃଦୟରେ । ତୁମର ଏ ପ୍ରେମ, ମନର ଅବସାଦ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ପ୍ରେମ କର—ପବିତ୍ର, ମହାନ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରେମ । ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ନିଜର କର ପ୍ରେମକୁ, ଆଉ ପ୍ରେମିକାକୁ । ତୁମେ ଯେ ଝିଅକୁ ଜୀବନ ସଙ୍ଗିନୀ କରିବାର ସଂକଳ୍ପ କରିଛ ! ଏଠି ଅନ୍ୟାୟର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ସମାଜର କଣା ନଜରରେ ସଂକଳ୍ପ ବଞ୍ଚି ପାରିବତ ? —ସେ ଭାବିଲେ । ବିବେକ ହସି ଉଠିଲା । ଏମିତ ବେଳେବେଳେ ସେ ହସେ । ମନର ଦୁର୍ବଳତା ଦେଖି ସେ ହସେ । ମନ ତାର ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ କାମ କରିଯାଏ, ବିବେକ ଚୁପ ଥାଏ । ହେତେ-

ବେଳେ ମନ ବାଟ ଭୁଲେ, ଭୁଲ୍ ବୁଝେ, ଅନୁତାପ କରେ, ବିବେକ ହସେ । ବାଟ ବତାଏ, ବଳ ବି ଦିଏ ସେ । ସରୋଜ ସଂକଳ୍ପକୁ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଅସମର୍ଥ ହେଉଥିବାରୁ ବିବେକ ହସି ଉଠୁଛି ଆଜି ।

ସତେ ଯେମିତି ବିବେକ ଅଭୟ ଦେଉଛି—ସରୋଜ ! ଭୟ କରନା । ମଣିଷ ଗଢିଛି ଏ ସମାଜ । ତାର ହାତଗଢା ସମାଜ ତାକୁ କେତେଦିନ ଡରାଇ ପାରିବ ? ସମାଜ ତୁମର ରୁଚିକୁ ସ୍ୱୀକାର ନ କଲେ ତୁମେ ସମାଜକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କର । ମଣିଷର ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା ଯେଉଁ ସମାଜର ଚକ ତଳେ ପେଷି ହୋଇଯାଏ, ଯେଉଁ ସମାଜ ମଣିଷକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଏ ନାହିଁ, ତୁମେ ସେ ପଙ୍ଗୁ ସମାଜକୁ ଚକଟି ମକଟି ଦଳିଦିଅ । ତାର ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ କର ସରୋଜ ! ତୁମେ ତାର ବକ୍ଷ ଉପରେ ବିପ୍ଳବ ତୋଳ । ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ମନ ଯାହାକୁ ଗଢିଛି, ସେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ--ସଂକୁଚିତ । ସମାଜ ତୁମକୁ ପାଗଳ କହିବ । କହୁ । ତୁମ ପଛେ ପଛେ ସମସ୍ତେ ପାଗଳ ହେବେ । ଥରେ ଗୁହାରି ଭବିଷ୍ୟତକୁ—ସମାଜ ବିରୋଧୀ ଦଳକୁ । ତୁମେ ସେମାନଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱ ନିଅ । ପରାସ୍ତ ହେଲେ ଭୟ କ'ଣ ? ତୁମ ପରାଜୟର ମୂଳଦୁଆ ଉପରେ ଗଢି ଉଠିବ ନୂଆ ସମାଜ—ନୂଆ ରୂପରେ । ଯେଉଁ ସମାଜ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ସରୋଜ ! ସେଥିରେ ତୁମେ ଅମର ଆସନ ପାଇବ । ତୁମର ନାଁ ବଜାୟ ରହିବ । ମୁକ୍ତ, ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ, ମଣିଷ ପିଲା ନିଶ୍ୱାସ ମାରି ପାରିବେ । ଯୁବକ ଯୁବତୀ ସମସ୍ତେ ସମାନ ହେବେ ସେ ସମାଜରେ, ସମାନ ଅଧିକାର ପାଇ ପାରିବେ । ମନଖୋଲା କଥାବାର୍ତ୍ତା ହବାକୁ ଅବକାଶ ପାଇବେ । ଭେଦ ଭାବ ମନର ବିକାର । ମଣିଷପଣିଆର ମାପକାଠି ନୁହେଁ । ଅଳ୍ପ ବୁଦ୍ଧିରେ ମଣିଷ ଅନ୍ଧ ହୋଇଛି, ଆଉ ଅନ୍ଧ କରୁଛି ଏ ସମାଜକୁ । ତାର ବିନାଶ ସାଧନ କର । ସାହସ, ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ କର । ଆଗେଇ ଯାଅ ।

ତମେ ପ୍ରେମ କର, ତେଣୁ ତମେଇ ହେବ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରେମିକ—। ସଂସ୍କାରକ।

ମନରେ ଏଇ ତର୍କଣା ଗୁଳୁଛନ୍ତି ସରୋଜଙ୍କର। ଶରୀର ଅବଶ। ତନ୍ଦ୍ରାରୁ ନିଦ୍ରାର ସଞ୍ଚାର ହୋଇଯାଇଛି ଏଥି ମଧ୍ୟରେ।

ଦୁଇଦିନ ପରେ

ସେ ଦିନର ନରମ ସକାଳ। କଅଁଳ ଛନ୍ଦ ଛନ୍ଦ।

ସରୋଜ ବିଛଣା ଛାଡିଲେ।

ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ସାମାନ୍ୟ ଦୋ'ଟି ଜଳଖିଆ କରିନେଲେ। ମନ ପ୍ରସନ୍ନ, ସଜ ଫୁଟା ଫୁଲ ପରି ସତେଜ। ହୃଦୟ ନିର୍ମଳ। ସକାଳର ଶୀତୁଳିଆ ପବନରେ ଦେହଟା ପଲ୍ଲବି ଉଠୁଥାଏ। ନିରୋଳା ନିସଙ୍ଗ ଭାବରେ ସମୟ କଟାଇବା ପାଇଁ ଖରାପ ଲାଗିଲା। କୁଆଡେ ଟିକେ ବୁଲି ଯିବାକୁ ମନ ହେଲା। କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ? କାହା ପାଖକୁ ଯିବେ?

ବନ୍ଧୁର ସଂପର୍କୀୟ ଭାଇ ଶ୍ରୀମନ୍ତ—ସରୋଜଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟ ବନ୍ଧୁ ହୋଇଛନ୍ତି ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ। ଭାବିଲେ ତାଙ୍କର ଘର ଆଡେ ଟିକେ ବୁଲି ଯିବେ। ତାଙ୍କର ଛ' ମାସର ଶିଶୁ ଝିଅଟି—ମଣିଷ ଦେଖିଲେ ପାକୁଆ ପାଟିରେ ହସେ। କୋଳକୁ ଡେଇଁପଡେ ଚହଲା ଅଚହଲା ନ ବିଚାରି। ସୁନ୍ଦର ଢଳଢଳ ଡାଗର ଚେହେରା। ବାଟଗଲା ମଣିଷ ବି ତାକୁ ଆଦର କରେ, କୋଳକୁ ନିଏ, ବୋକ ଦିଏ।

ସେଇ ଛୁଆଟିକୁ ଧରି ସରୋଜ ଗେହ୍ଲା କରନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ନିଜ ଘରକୁ ନେଇ ଆସନ୍ତି ସେ । କହନ୍ତି—ଏଇଟିକୁ ମୁଁ ଝିଅ କରି ନେଲି ।

ସେଇ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଘରକୁ ସରୋଜ ବୁଲିଗଲେ । ଶ୍ରୀମନ୍ତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମାଧୁରୀ । ରୂପରେ ଗୁଣରେ । ଗାଁର ଝିଅ ପରି ତାଙ୍କର ଚଳଣି । ବୋହୂଟିଏ ବୋଲି କେହି କହି ପାରିବନି । କଥା କଥାରେ ତାଙ୍କର ମଧୁରତାରେ । ସବୁରି ମନକୁ ସେ ବାନ୍ଧି ପାରନ୍ତି ଆପଣାର ଗୁଣରେ । ପୁରୁଖା ଲୋକ କହନ୍ତି ସେ ସୁଲକ୍ଷଣୀ । ଶ୍ରୀମନ୍ତଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ଆଜି ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଚନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କର ପାଦ ଅସ୍ଥିର, ମନ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠୁଛି । ଅତିଥି ସେ । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ମାଧୁରୀ ଛନ୍ଦ ହୋଇ ପଡୁଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ ଘରର ବୋହୂ କିନା !

ସରୋଜ ସେଇ ଛୁଆଟି ସଙ୍ଗେ ଖେଳି ବସିଲି । ଶିଶୁ ସେ । ମାୟା ମମତା, ଚିହ୍ନା ଅଚିହ୍ନା, ଆପଣା ପର, ବୁଝେ ନାହିଁ । ଦାନ୍ତଟି ତୁଣ୍ଡରେ ବା' ବା' କହେ, ଖେଳେ । ଉପରେ ହଗି ମୁତି ଦିଏ । ସରୋଜ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି, ମାଧୁରୀଙ୍କୁ ଡାକନ୍ତି । ମାଆ ପଣିଆ ଦେଖାଇ ମାଧୁରୀ ସ୍ନେହ ମିଶା ଗାଳି ଦିଅନ୍ତି, ଛୁଆଟିକୁ । ମା'ର ହାତ ଉଠା ଦେଖି ଅବୁଝା ଶିଶୁ ଓଠ ଓସାରେଇ ଦେଇ କାନ୍ଦେ । ସରୋଜ ଛାତିରେ ଚାପି ଧରି ବୋଧ ଦିଅନ୍ତି ।

ମାଧୁରୀଙ୍କ ଆଗ୍ରହ, ଅନୁରୋଧ ପାଇ ସରୋଜ ସେ ଦିନ ତାଙ୍କର ଘରେ ଖିଆପିଆ କଲେ । ଏଗାରଟା ପ୍ରାୟ ବେଳକୁ ଫେରିଲେ ବସାକୁ । ପ୍ରବଳ ଖରା ହୋଇଥାଏ । ଖାଇ ଦେବାରୁ ଦେହଟା ଅବଶ ଲାଗିଲା । ସେ ଚାଲି ଆସିଲେ ବିଶ୍ରାମ ନେବାକୁ ।

ସରୋଜ ବିଛଣା ଧରିଲେ । ନିଦ ମାଡୁ ନ ଥାଏ । ଅଧା ପଢା ବହି ଖଣ୍ଡିକ ଶେଷ କରିବା ମାନସରେ ଉଠି ବସିଲେ । ତକିଆକୁ

ଅଢ଼ ଭାବରେ ରଖି ଆଉଜା ବସି ପଢ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ପରେ ଆଉ ମନ ସ୍ଥିର ହେଲା ନାହିଁ । ଦେହଟା ଅଳସେଇ ହେଲା । ଶୋଇବାର ଉପକ୍ରମ କଲେ ସରୋଜ । କବାଟଟା ଭିତରୁ ବନ୍ଦ କରି ଆସି ବିଛଣାରେ ପଡ଼ିଚନ୍ତି କି ନାହିଁ କିଏ ଆସି ଝଙ୍କିରରେ ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ କଲା ।

କିଏ ସେ ? —ସରୋଜ ପଚାରିଲେ ।

ଉତ୍ତର ମିଳିଲା ନାହିଁ । ପୁଣି ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ । ବିରକ୍ତ ହେଲେ ସେ । ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ ଯାଇ କବାଟ ଫିଟାଇ ଦେଲେ । ଚମକି ପଡିଲେ ସରୋଜ । ବିନି ଆସିଚି । ଅବେଳ ! ଦିନ ଦ୍ୱି ପ୍ରହର ! କେବେତ ଏମିତ ସେ ଆସେ ନାହିଁ ! କୌଣସି ବିପଦର ଆଶଙ୍କା ଆସିଲା ମନରେ । ଶୁଷ୍କ କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲେ—କ'ଣ ବିନି ! କୁଆଡ଼େ ଆସିଲ ?

ତମେ ଡରି ଗଲଣି, ନୁହେଁ ? ଏଇଥିରେ ଏତେ ମତେ ସାହାସ ଦିଅ ! ତମେ ପୁରୁଷ ଘର ଲୋକ ! —ବିନି କହିଲା ।

ତଥାପି ସରୋଜ ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ ବିନି କି ରୂପରେ ଆସିଚି । ନିଶ୍ଚୟ ବିପଦ ପଡ଼ିଲାଣି । ମନରେ ସାହାସ ଧରି ସାହାଯ୍ୟ ଆଶାରେ ସେ ଧାଇଁ ଆସିଚି । ପୁଣି ପଚାରିଲେ—ଏ ଅବେଳରେ କାହିଁକି ଆସିଲ ?

ବିନି ହସିଲା । କହିଲା—ହୃଦୟ ବିନିମୟରେ ବେଳ ଆଉ ଅବେଳ କ'ଣ ସରୋଜ ବାବୁ ! ସମୁଦ୍ରରେ ମିଶିବାକୁ ନଈ ଧାଇଁଥାଏ ଦିନ ରାତି । ଅନବରତ । ମିଳନ ପାଗଳୀ ସେ ନଦୀ ମାନେନାତ ବାଧା ବିଘ୍ନ ? ମାନେନାତ ଆଲୋକ ଅନ୍ଧାର ? ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଖରାରେ ସ୍ରୋତ ମରି ଯାଏ ସେ ଅଟକି ଯାଏ ଅବଶ୍ୟ । କହ୍ନବତ ମୁଁ

ଫେରିଯିବ । ତମେ କଣ ମୋ ପ୍ରତି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ହୋଇ ପାରିବ ? ବାହାରେ ଅଗ୍ନି ବର୍ଷୁଛି । ଆଖି ବୁଜି ଦେଇଛି ସାରା ସଂସାର । ଆତ୍ମା ମୋର ତମର ଆତ୍ମାରେ ମିଶି ଯାଇଛି । ଏକାକାର ହୋଇଛି ଯେଉଁ ପ୍ରାଣ, ସେ ଅଲଗା ହେବ କେମିତି ? ଆଉ ଏକୁଟିଆ ରହି ପାରିବିନି ମୁଁ । ତମର ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ମିଶି ଏକାକାର ହେବି । ତମର କୋଳରେ ମୁଁ ଆଖି ବୁଜି ଶାନ୍ତି ପାଇବି । ଅବେଳକୁ ମୁଁ ବେଳ ମନେ କରି ଅଛିଟି । ଅବସର ପାଇଲି । ଆସିଲି ।

ସରୋଜ ଆନନ୍ଦରେ ବିଭୋର ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । କ'ଣ ଏ ବିନି ସତେ ! ଛାତିରେ ଗୁଡ଼ି ଧରିଲେ । ଚୁମା ଖାଇଲେ । ବିନିର ଗୋଲାପି ଅଧର ଥରି ଉଠିଲା ତାଙ୍କର ପରଶରେ । ଆଖିବୁଜି କାନପାରି ଶୁଣିଲା ସେ ସରୋଜ ହୃଦୟ ତନ୍ତ୍ରୀରେ ପ୍ରେମର ଧ୍ୱନିତ ଝଙ୍କାର ।

ଘର ଭିତରକୁ ଯାଉ ଯାଉ ସରୋଜ କହିଲେ—ତମେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ବିନି !

ତମଠୁଁ ବେଶୀ ନୁହେଁ ।

ବିନି, ମୁଁ ତମକୁ ଭୁଲି ପାରିବି ନାହିଁ । ତମର ପ୍ରେମ ମତେ ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛି । ମଣିଷ ଚିଣିଆ ଶିଖାଇଛି ତମର ପରଶ । ଦୁନିଆ ଭିତରେ ଥାଇ, ଶତ ଯାତନା ସତ୍ତ୍ୱେ ମୁଁ କଳ୍ପନାରେ ଗଢ଼ିଛି ଶାନ୍ତିର ସଂସାର—ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସୃଷ୍ଟି, ତମର ଅନୁଗ୍ରହରୁ । ତମେ ନାରୀ—ସ୍ୱର୍ଗର ନାରୀ, ଦେବୀ ତମେ । ତମଠାରେ ମୋର ଆତ୍ମାକୁ ଲୁଚେଇ ମୁଁ ଶାନ୍ତି ପାଇଛି । ତମର ପ୍ରେମ ମୋ ପ୍ରାଣରେ ଆଣିଛି ବିଶ୍ୱଭାବ । ତମେ ପ୍ରେମମୟୀ ।

ବିନି କହିଲା—ଏଇ ଭାବନା ତମର ସବୁଦିନେ ରହିବ ନା ସରୋଜ ବାବୁ ! ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଫିକା ପଡ଼ିଯିବ, ବୟସ ଗଡ଼ିଯିବ

ଯେତେବେଳେ ଅବହେଳା କରିବ ନାହିଁ ତ ? ବାସୀ ଫୁଲ୍ ପରି ଫିଙ୍ଗି ଦେଇ ଯିବ । ମୁଁ ହେବି ମନଗଢ଼ା । ଅଡାଲୁଡ଼ା । ଅପଦାର୍ଥ । ଯାହାର ପ୍ରଶଂସା କରି ତମେ ବହ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠୁଚ, କିଏ ଜାଣେ କାଲି ନିନ୍ଦା ରଚନା କରିବାକୁ ବିନା ସଂକୋଚରେ ଅଗେଇ ନ ଆସିବ ବୋଲି ?

ଅସମ୍ଭବ ବିନି ! ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କର ।

ଦୁନିଆରେ କଣ ଅସମ୍ଭବ କୁହତ ? ଅପରିଚିତ ତମେ ଆଉ ମୁଁ, ମିଳିବାର କଳ୍ପନା କେବେ କରିଥିଲେ ? ତଥାପି ତମେ ମୋର ଆଶା ଭରଷା , ତମେ ମୋର ହୃଦ ଗଗନର ଧ୍ରୁବତାରା । ତମ ପାଇଁ ମୁଁ କୌଣସି କଥାକୁ ଟିକେ ହେଲେ ଖାତର କରିବି ନାହିଁ । କଳଙ୍କକୁ ମୁଁ ଚନ୍ଦନ ମଣି ବୋଲି ହେବି ଦେହ ସାରା । ସେଇଥିରେ ମୋର ଆନନ୍ଦ । କିନ୍ତୁ ତମେ ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହୁଅ ?

ନା ରାଣୀ ! ତମେ ମୋର ଜୀବନର ସାଥୀ । ତମ ବିନା ମୁଁ କ୍ଷଣେ ବି ବଞ୍ଚି ପାରିବି ନାହିଁ । ମୃତ୍ୟୁ ବରଂ ଶତଗୁଣେ..... ।

ପାଟିରେ ହାତ ଦେଲା ବିନି । କହିଲା—ତମେ ପଛକେ ମତେ ନ ପଚାରିବ, ଏମିତି ନିଉଚ୍ଛୁଣା କଥାକାହିଁକି ମୁହଁରେ ଧରୁଚ । ସେ ଅଭିମାନ କଲା ।

ସରୋଜ ଆନନ୍ଦରେ ବିନିକୁ ନିଜ ଆଡ଼କୁ ଆଉଜାଇ ଆଣିଲେ । କେତେ ଅଳାପ ଚାଲିଲା ତାର ଧାରା ନାହିଁ । ଏଣୁ ତେଣୁ । ଖାପଛଡ଼ା । ତଥାପି ସେଇ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡିଆ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ବିତୃଷ୍ଣା ଆସୁ ନ ଥାଏ । ଯେମିତି, ଜୁଆ ବୁଢୀମା କାହାଣୀ ଶୁଣିଲା ପରି ବିନି ତନ୍ମୟ ହୋଇ ଶୁଣେ ସରୋଜଙ୍କ କଥା । ଭାବେ— ଅନନ୍ତ କାଳ ବିତ ଯାନ୍ତା, କଥାର ସ୍ରୋତ ବହି ଚାଲିଥାନ୍ତା । ପ୍ରେମିକ କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ସେ ଶୁଣୁଥାନ୍ତା ଜୀବନର ହଜିଲା

ଦିନର ଗୀତ । ଭବିଷ୍ୟତର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥାନ୍ତି ସେ । କିଏ ନ ଲୋଡ଼େ ଏଇ ସ୍ୱର୍ଗ ସୁଖ ।

ଦିନପରେ ଦିନ ବିତି ଯାଏ । ଦୁଇଟି ହୃଦୟର ପ୍ରେମର ଅବାରିତ ପବିତ୍ର ଧାରା ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ ଗତିରେ ବହିଯାଏ । ସରୋଜ ଯେତେ ନ ଭାବନ୍ତି ବିନି ପାଇଁ, ବିନି ସେତେ ଭାବେ ସରୋଜଙ୍କ କଥା । ସ୍ୱାଭାବିକ । ପୁରୁଷର ମନ ଘୁରି ବୁଲେ ବାହାର ଜଗତର କେଉଁ ଅନ୍ଧ କନ୍ଦରେ । ନାରୀ ମନ ଆବଦ୍ଧ ରହେ ଘର ଭିତରେ । ତାର ସ୍ୱାଧୀନତା ନାହିଁ । ତାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଚାର ନାହିଁ । ସବୁରି କଡ଼ା ନଜର ତାରି ଉପରେ । ସେଇଥି ପାଇଁ ତାର ପରିସର କମ । ଯାହାକୁ ଥରେ ସେ ହୃଦୟ ଦେଇଛି ତାରି କଥା ଭାବେ । ପ୍ରିୟକୁ ସେ ଦେବତା ମଣେ । ତାଙ୍କର ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ନିଜକୁ ବୁଡ଼ାଇ ଦିଏ ସେ । ପୁରୁଷ ତାର ଆଶ୍ରୟ ।

ବିନି ସରୋଜଙ୍କୁ ଆଶା କରିଚି ।

ପ୍ରତିଦିନ ବିନି ଆସେ । ଯାଏ । ପ୍ରତିଦିନ ସମାନ ଭାବରେ ବିତେ । ସୃଷ୍ଟିର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଘଟେ ନାହିଁ । ସବୁ ପୁରୁଣା । ହେଲେ ବିନିର ପୁରୁଣା ଚଲାପଥ ପ୍ରତିଥର ନୂଆ ଲାଗେ । ଶୁଣା କଥା ଶୁଣିବାରେ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ । ଦିନଟାଏ ଓଲଟ ପାଲଟ ହେଲେ କଣା କଣା ଲାଗେ ତାକୁ । ଆତ୍ମା ବାହୁନି ଉଠେ । ଦେହ ମୁଣ୍ଡ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ସେ ଆସେ । ସରୋଜ ତାର ଆସିବା ପଥକୁ ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି । ତାର ଗତିରେ ପଦ୍ମ ଫୁଟେ, ଚାହାଣୀରେ ସୁରଭି ଛୁଟେ । ଆଉ ତାର ଲାବଣ୍ୟରୁ ଜୀବନର ସନ୍ଧାନ ମିଳେ । ସରୋଜଙ୍କ ଆଖିରେ ବିନି ବିରାଟ ସୃଷ୍ଟି । ସେ ତନ୍ମୟ ହୁଅନ୍ତି । ତାର ପରଶ ପାଇ ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମଣନ୍ତି । ଆତ୍ମ ବିସ୍ମୃତ ହୁଅନ୍ତି ।

ପୂଜା ପାର୍ବଣରେ ସେ ଜାତି ଜାତିକା ପୀଠଉ ଅଣେ । ଭଲ ଜିନିଷ ମାନ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସାଇତି ରଖିଥାଏ ସେ । ବିଦେଶରେ ଅଛନ୍ତି । ଘରେ ଥିଲେ କେତେ କଣ ଖାଉଥାନ୍ତେ । ଘର ଅଉ ପର ! ଏଇଆ ଭାବେ ବିନି । କିଛି ନ ହେଲେ ବି ପାନ ଖଣ୍ଡେ ଆଣି ଆସେ । ସରୋଜ ଆଗ୍ରହରେ ନିଅନ୍ତି । ବିନି ହାତ ପରଶା ସବୁ ଚିଜ ସରୋଜଙ୍କୁ ସୁଖ ଲାଗେ । ତହିଁକି ତାଙ୍କର ଆଶା ଥାଏ ବି । କେବେ ସେ ଖାଲି ହାତରେ ଆସେ ନାହିଁ । ଦେବତା ତାର ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ । ପୂଜା ଘେନିବେ ନାହିଁ ପରା ।

ସୁବିଧା ପାଇଲେ ସେ ଆସେ । ଦିନେ ଦିନେ ବୋଉକୁ ତାର ଠକି ଦେଇ ସେ ଆସେ । ପଚାରିଲେ ଏଣୁ ତେଣୁ ଯୋଡ଼ି କଥା କହେ । ନାରୀ ଚତୁରୀ । ଅଭିସାର ପାଇଁ କେତେ ବୁଦ୍ଧି ବାଟ ତାକୁ ଦିଶେ । ପୁରୁଷକୁ ଉପାୟ ଦିଶେ ନାହିଁ । ସେ ସ୍ଥାଣୁ ଅଚଳ । ସରୋଜ ଟିକେ ଘୁଞ୍ଚନ୍ତି ନାହିଁ । ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରି ବିନି ଆସେ, ଛଳନା କରି ।

ଯେଉଁ ଦିନୁ ସେ ସରୋଜଙ୍କର ଅମାୟିକ ମନ ସରଳ ହୃଦୟର ପରିଚୟ ପାଇଛି ସେଇ ଦିନୁ ବିନି ଭାବେ ସେ ସ୍ୱର୍ଗ ପାଇଛି, ନନ୍ଦନର ପାରିଜାତ ତୋଳୁଛି ସେ । ମନରେ ତାର ପ୍ରସନ୍ନତା ଆସିଛି । ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ହୋଇ ସେ ଗୀତ ଗାଉଛି । ଏମିତି କୌଣସି ଦିନ ଯାଇନି ଯେଉଁ ଦିନ କି ସରୋଜଙ୍କ କଥା ସେ ନ ଭାବିଛି । ପ୍ରତିଦିନ ରାତିରେ ତାଙ୍କର କଥା ଭାବି ଭାବି ଆଖିରେ ନିଦ ଆସେନା । ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଏ । ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ଗୁହାରି କରେ ଭବିଷ୍ୟତ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେ—ସରୋଜ ଆଉ ସେ । ଏକ ପ୍ରାଣ ଚନ୍ଦ୍ର ଚକୋର ।

ଭବିଷ୍ୟତ, ଅନାଗତ । ଅଜ୍ଞାତ ସ୍ୱରୂପ ତାର । କଟି କଟି ଅନ୍ଧାର । ଭୟଙ୍କରିଆ । ମନ ପଶି ପାରେନେ ତା ଭିତରେ । ସେଇ ସେ ଭବିଷ୍ୟତ, ମଣିଷର ଜୀବନ ନାଟିକା ହାତ ମୁଠାରେ ଢେନି ବୁଲେ । ରୂପକୁ ବିରୂପ କରେ ମନକୁ ବାଉଳା କରେ । ମଣିଷକୁ ସେ ରୂପ ଦିଏ । ନୂଆ ରଙ୍ଗରେ ରଙ୍ଗାଏ । ମଣିଷ ତାର ରୂପ ଦେବ କିପରି ?

ରୂପ ଦିଅନ୍ତି ମଣିଷ, ସୃଷ୍ଟିର ବିଚିତ୍ର ଜୀବ—ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା । ମଣିଷର ସୀମାରେଖା ଭିତରେ ବିଚରଣ କରନ୍ତି ସେମାନେ । ପୃଥକ ଗତି ତାଙ୍କର । କଳ୍ପନାର ସେ ଭବିଷ୍ୟତ—ସୁନ୍ଦର, ଶୁଭ୍ର । ନିତ ବିନ ଆଖିବୁଜା ରୂପ ଦିଏ ଏଇ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ମନ ମୁତାବକ ଗଢଣ କରି । ଭାବେନା ସେ—ଭବିଷ୍ୟତ ଯାଏଁ ଆସେ, 'କ'କୁ 'ବ' କରେ । ମନ ଗଢା ବିନାର ସେ ଭବିଷ୍ୟତ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଏ । ମଣିଷର ଆଶା ତୁଟେ ନାହିଁ —କଳ୍ପନା ହଟେ ନାହିଁ । ମାଡ଼ି ଚାଲେ । ଯେଉଁଠି ପ୍ରେମ ସେଇଠି ଆଶା । ପ୍ରେମ ପାଗଳମୀ ବିନି, ଆଶାର ମିନାର୍ ଗଢେ ।

ସକାଳ । ମନ ମତାଣିଆ ବାଆ । ନିଛାଟିଆ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡ । ଯେ ଯୁଆଡ଼େ ଅପଣା ଧନ୍ଦାରେ ବାହାରି ଗଲେଣି । କୁଅରୁ ପାଣି ଢାଳେ କାଢି ବିନ ଡାଲଟିକୁ ଥୋଇଲା ସେଠି । ଗୁହାଁଳ ସବେଜଙ୍କ

ଘର ଆଡ଼େ । ମନଟା ତାର କେମିତି କେମିତି ଲାଗିଲା । ଆଉ ପାଖରେ ଠାକୁର ମନ୍ଦିର । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦେବତା । ଡାକିଲେ 'ଓ' କରନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ବିନି ସଞ୍ଜ ଦିଏ । ଓଳିଗି ହୋଇ ବର ମାଗେ—ମନ ବାଞ୍ଛା ମୋର ପୂରଣ କର !

ଗ୍ରାମ ଦେବତାଙ୍କ ମନ୍ଦିର । କେତେ ଯୁଗରୁ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ନୀରବରେ । ମଣିଷର ଖିଆଲ, ଧର୍ମର ପରାକାଷ୍ଠା । ମନ୍ଦିର ଗଢିଛନ୍ତି ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ । ଦିନେ ହେଲେ ତ ସେ ଦେବତା ମଣିଷର କଥା ରଖିନି ! ଶୁଣେନା ସେ ଦେବତା । କାଠ ପଥରର ସେ ଦେବତା —ମୂକ । ମଣିଷର କଥା ମଣିଷ ଶୁଣେ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ମଣିଷକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରେନା । କରେ ପାଷାଣକୁ । ସେଇ ସେ କଳ୍ପନା ଗଢ଼ା ଅଥର୍ବ ଦେବତାକୁ । କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆଖି ଫୁଲି ଯାଏ, ଅଶ୍ରୁ ଜଳରେ ଦେବତା ପାଦ ଧୋଇ ହୋଇ ଯାଏ, ଫୁଲ ଚନ୍ଦନରେ ମନ୍ଦିର ପୂରି ଉଠେ, ମଣିଷର ଦୁଃଖ ଦୂର ହୁଏନି । କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏନି । କାହିଁ ତେବେ ଦେବତା ?

ବିନି ବୁଝେନି ଦେବତାର ଥିବା ନ ଥିବା । ସରଳ ମନ ତାର । ବିଶ୍ୱାସ କରେ ସେ । ତର୍କ କଲେ ଦେବତା ରାଗିବେ, ଅଭିଶାପ ଦେବେ । ସେଇଥି ପାଇଁ ସେ ସଜଳ ଆଖିରେ ଚାହିଁଲା ମନ୍ଦିର ଆଡ଼େ । ଭକ୍ତିରେ ମନ ତାର ନଇଁ ଗଲା । ଦେବତା ଖୁବ୍ ବଡ଼—ଦେଖିନାହିଁ ଶୁଣିଛି ସେ, ଆଉ ସେ ନିଜେ ଅତି ଛୋଟ, ନଗଣ୍ୟ ଜୀବ ।

ମନ୍ଦିରରେ ଅଛନ୍ତି ବାବାଜୀ ଜଣେ । ଧର୍ମ ପରାୟଣ । ଜ୍ଞାନୀ । ଭଲ ମଣିଷ । ଜ୍ଞାନୀ ଲଭରେ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କୁ । ତାଙ୍କୁ ଯଦି ଏକଥା ବିନି ଜଣାନ୍ତା କ୍ଷତି କ'ଣ ? ଉପାୟ କରନ୍ତେ

ସେ, ବାଟ ବତାଇ ଦିଅନ୍ତେ । ଏଇଆ ଭାବୁଥିବ ପାଣି ଢାଳଟି ରଖି ଦେଇ ମନ୍ଦିରକୁ ଗଲା । ବାବାଜୀ ଦୂରରୁ ବିନିକୁ ଆସୁଥିବାର ଦେଖି ଟିକିଏ ହସିଲେ । ପାଖକୁ ଆସିବାରୁ ପଚାରିଲେ—କୁଆଡ଼େ ଆସିଲୁ, ମା !

ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଛି ବାବା !

ଆ ମା ବସ୍ । କେଡ଼ୁଟିଏ ହେଲୁଣିରେ ତୁ । ମନେ ପଡ଼ୁଛି—ତୁ ପିଲା ଥିଲୁ, କୋଳରେ ଧରୁଥିଲି ତୋତେ । ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ ଥିଲୁ ସେ ବେଳରେ । ଦୁଷ୍ଟାମି କରୁଥିଲୁ । ଖୁସି ଲାଗୁଥିଲା ମା । ସେ ବେଳ ଗଲାଣି । ସବୁ ବଦଳି ଯାଏ ଏମିତି ମା । ତୁ ବଡ଼ ହୋଇ ଗଲୁଣି ।

ସେଇ ବିନି ବାବା ! ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଅଳି କରିବାକୁ ଆସିଛି ।

ଅଳି ! ଯାହାକୁ କୋଳରେ କାଖରେ କରି ବଢାଇଛି ତାର କଣ ମୋ ଉପରେ ଅଧିକାର ନାହିଁ । ଅଳି ନୁହେ ମା, ଦାବି । କଣ ତୋର ଅଭାବ ଥାଇ ପାରେ ? ଧନୀର ଝିଅ ତୁ । ତୋର କ'ଣ ଅଭାବ ?

ଧନୀର କଣ ଅଭାବ ଥାଏନି ବାବା !

ଥାଏ ମା । ତେବେ ତୁ ପିଲାଲୋକ । କାଲିକାର ଛୁଆ । ଭୋଗ ବିଳାସ ଭିତରେ ତୋର ଜନ୍ମ । କ'ଣ ଆଉ ଅଭାବ ? କହ । ମୋ ଶକ୍ତି ଭିତରେ ଥିଲେ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ତୋର ସଙ୍ଗର ଝିଅ କିଏ କୁଆଡ଼େ ଗଲେଣି । ଘର ସଂସାର କଲେଣି । କୋଳରେ ତାଙ୍କର ବାଳୁତ । ତୁ ଏକା ଅଛୁ । କାହିଁକି କେଜାଣି ମା ତୋତେ ଦେଖିଲେ ମନ ମୋର ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ ହୋଇଯାଏ । କୋଉ ଧରଣ ମତେ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ ମା ।

ବନି କହିଲା—ବାବା ! ଆପଣ ଯଦି ଏତେ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି ତେବେ କୁହନ୍ତୁ ମୁଁ ଯାହା ଚାହେଁ ତାହା ପାଇବି କି ନାହିଁ ।

'ମନରେ ମୂଳେ ଏ ଜଗତ' । ମନ ଦୃଢ଼କଲେ କେଉଁ ଦରବର ଅଭାବ ନାହିଁ । କ'ଣ ତୋର କାମନା କହୁନୁ ଖୋଲି କରି ! ଅବିଶ୍ୱାସ କରୁଛୁ ?

ବାପା ମୋ ବାଆଘର ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ହଁ ମା ! ତାଙ୍କର ତୁ ବୋଝ ପରା ! ଅଡୁଆ ତୁଟାଇବାକୁ ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଥିବେ । ଏଥିରେ ନୂଆ କଥା କ'ଣ ଅଛି ? ପର ଘର ପାଇଁ ଝିଅ ଜନମ । ଏଥିରେ ଆପତ୍ତି କ'ଣ ତୋର ?

ମୋର ସେଥିରେ ରାଜି ନାହିଁ ।

କଣ ତୋର ଇଚ୍ଛା ?

ମୁଁ ନିଜେ ମୋ ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରିଛି ।

କଣ ସେ କରନ୍ତି ? କେଉଁଠି ରହନ୍ତି ?

ଆମରି ଗାଁରେ ସେ ଅଛନ୍ତି ।

ଏଇ ଗାଁରେ ବିଦେଶୀ ଲୋକ ? —ବାବାଜୀ ପଚାରିଲେ ।

ହଁ ।

ତେବେ କ'ଣ ସେଇ ପୁଲିସ୍‌ବାବୁ କଥା ତୁ କହୁଚୁ ।

ହଁ ବାବା ।

ଛି ମା ! ସେ କଥା କହ ନାହିଁ । ବାପା ତୋର ସୁବିଧା ଯାଗାରେ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଯାଇଛି । ପୁଲିସବାବୁ ଜାତିରେ କରଣ, ଢମର ଖଣ୍ଡାୟତ । ଏ ବିବାହ ହେବ ନାହିଁ ମା ! ତୁ ମନ ଫେରାଇ ଆଣ ।

ବନି କହିଲା—ଆପଣ ଏଇଆ କହୁଚନ୍ତି ? ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏ । ବିବାହ କରିବାକୁ କବାବ୍ ଦେଇଛି ବାବା ! ତାଙ୍କ

ଛଡ଼ା ମୁଁ ବଞ୍ଚି ରହି ପାରିବ ନାହିଁ । ଆପଣ ବାବାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଧରୁଛି ବାବା !

ବିନି ଗୋଡ଼ ଧରି ପଡ଼ିଗଲା ।

ବାବାଜୀଙ୍କର ଆଖି ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଛନ୍ଦହୀନ ନିର୍ବିକାର ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ପ୍ରାଣରେ ବାତ୍ସଲ୍ୟ—କରୁଣା ଜାଗ୍ରତ ହେଲା । ଟିକିଏ ନୀରବ ରହି ସେ କହିଲେ—ହଉ ମା ! ମୁଁ କହିବି । ସେ କଣ ମୋ କଥା ରଖିବ । ତୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନି ମା । ଭଗବାନ ତୋର ମଙ୍ଗଳ କରିବେ । ମଙ୍ଗଳମୟ ସେ । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ତାଙ୍କୁଇ ତୁ ଡାକ ।

ହଠାତ୍ ପଛ ପାଖରୁ ସିଗାରେଟ୍ ଗନ୍ଧ ପଶି ଆସିଲା । ବିନି ଦେଖିଲା ସରୋଜ ବାବୁ ହସି ହସି ମନ୍ଦିରକୁ ଆସୁଚନ୍ତି । ଲାଜ ମାଡ଼ିଲା ତାକୁ । ଯାଉଛି କହି ସେ ଉଠିଗଲା ।

ଅନ୍ୟ ମନସ୍କ ଭାବରେ ବାବାଜୀ କହିଲେ—ଏଇ ତୋର ଲୀଳା ଭଗବାନ ! ଏଇ ତୋର ମାୟାର ସଂସାର !

ସେଇଦିନ ଗାଈ ନେଉଟା ବେଳ । ଖରା କମି ଯାଇ ଘର ମଥାନ ଉପରେ ହେଲଣି । ବିନି କହିଲା—ବୋଉ ! ମୁଁ ଟିକେ ଶ୍ରୀମନ୍ତ ଭାଇଙ୍କ ଘରଆଡ଼େ ଯାଉଛି । ମାଧୁରୀ ନୂଆବୋଉ ଖବର ପଠାଇ ଥିଲେ ମିନି ହାତରେ ମୋ ଯିବା ପାଇଁ । ବହୁତ ଦିନ ହେଲ ଯାଇନି, ଯାଉଛି ଟିକେ ?

ହଉ ଯା । ମୋର କଣ କରୁଛୁ କି ମୁଁ ନାହିଁ କରିବି ? —ସେ କହିଲେ ।

ଶ୍ରୀମନ୍ତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ । ବିନିକୁ ସେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ନଣଦ ଭାଉଜ । ସାଙ୍ଗ ସରିସା । ଏକାଠି ବସନ୍ତି । ହସନ୍ତି । ଠାହୁ ଠାପରା

ହୁଅନ୍ତି । ଏବେ ବନି ଆସେ ନାହିଁ ବେଶୀ । ମାଧୁରୀ ଖବର ପଠାଇ ଥିଲେ । ବନି ଗଲା ।

ବହୁ ଦିନପରେ ବନିକୁ ଦେଖି ମାଧୁରୀ ହସି ହସି କହିଲେ —କହୋ ଅପୂର୍ବ ! ତମେ କୁଆଡ଼େ ମ !

ତମର ଅଡ଼େ ମ ଭାଉଜ !

କେମିତି ଆମେ ତମର ମନେ ପଡ଼ିଲୁ ମ ! ଆମକୁ କାହିଁକି ମନେ ପକେଇବ ? ତମେ ତ ସପନ ପୁରର ରାଜ କୁମାରଙ୍କ କଥା ଭାବୁଥିବ । ନୁହେଁ ? ବେଳ ଆସିଲା । ଡାକରା ପାଇବଣି ପରା !

ମିଛ ନୁହେଁ ଗୋ ଭାଉଜ ।

ଦୁହେଁ ହସିଲେ । ମା କୋଳରେ ଥାଇ ଛୁଆଟି ବି ପାକୁଆ ପାଟିରେ ହସି ଉଠିଲା । ବନି ହାତ ବଢାଇଲା । ଛୁଆଟି ଚିହ୍ନି ପାରି ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ତା କୋଳକୁ । ବନି କହିଲା—ଏଇଟିକୁ କେଉଁଠୁ ପାଇଲ କି ଭାଉଜ ?

ମାଧୁରୀ ହସିଲେ । କହିଲେ—ତମ ଭାଇଙ୍କୁ ପଗ୍ଭରିବ ।

ନାଇଁ ତମେ କୁହ ।

ଆପେ ଜାଣିବ ଯେ !

ହସି ହସି ମାଧୁରୀ ଉଠିଗଲେ ପାନ ଡାଲା ଆଣିବା ପାଇଁ । ବନି ମୁହଁକୁ ବଲ ବଲ କରି ଗ୍ଭହିଁ ଥାଏ ସ୍ନେ ଶିଶୁଟି । ବନି ଗାଲ ଟିପି ଦେଇ ଚୁମା ଖାଇଲା । ଛୁଆଟି କୁନ୍ଦ ଉଠିଲା । ତାର ଛାତିରେ ମୁହଁ ଲଗାଇ ହାତରେ ଲୁଗା ପଠା ଝିଣି ଓଝାରି ପକାଇଲା ସେ । କୁତୁ କୁତୁ ଲାଗିଲା ତାକୁ । ଅଜ୍ଞାନ ଶିଶୁ । ଅସରନ୍ତି ଅମୃତ ଭଣ୍ଡାର ସନ୍ଧାନ ପାଇ ବାରମ୍ବାର ମୁହଁ ଲଗାଇଲା । ଦେହରେ ରୋମାଞ୍ଚ ଖେଳିଗଲା ବନିର । ଛାତିରୁ ଅଲଗା କରି ଧରିଲା । ଛୁଆଟି ବଡ଼ର କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ।

ମାଧୁରୀ ଦୂରରୁ ଦେଖି ପାରୁଚନ୍ତି ସବୁ । ମନକୁ ମନ ହସିଲେ । ପାନ ଡାଲା ଆଣି ପାଖରେ ବସିଲେ । କଥାଟାକୁ ଘୋଡାଇ ଦେବାକୁ ବିନି କହିଲା—ମୁଁ ଏଇଠିକୁ ଝିଅ କରନେଲି ଭାଉଜ !

ତାର ଜଞ୍ଜାଳ ସହି ପାରିବତ ?

କାହିଁକି ପାରିବନି ?

ସାମାନ୍ୟ ଅଳି ତାର ପୂରଣ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ, କନ୍ଦାଇଲି । କି ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ତମ କଥାରେ ?

ହସିଲେ ମାଧୁରୀ । ଲଜ୍ଜରି ହେଲା ବିନି । ତଥାପି ଭାଉଜ କହିଲେ—ହଉ ତମେ ତାର ମାଆ ହେଲ । ବାପ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ସାରି ନିଅ, ଯେମିତି ସେ ହଇରାଣ ହେବନି ।

ଯେ ତାର ବାପ ହେବ ସେ ସ୍ୱୟଂ ଆସିବ ?—ବିନି କହିଲା ।

ନା, ନା, ଏମିତ ପଡିକିଆ କାହାର ହାତରେ ମୁଁ ଝୁଆଟାକୁ ଛାଡ଼ି ପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ଦିନ ଯେମିତ ସେ ପୁଲିଶ ବାବୁ ତା ବାପା ହବାକୁ କହିଲେ । ମୁଁ କହିଲି ତା ପାଇଁ ମାଆଟିଏ ଆଗ ଆଣ । ଭାରି ଭଲ ମଣିଷ ସେ ବାବୁଟି । ଆମ ଘରକୁ ଆସିଲେ ଝୁଆକୁ ତଳେ ପକାଇ ଦେବେନି । ତାଙ୍କ ବସାକୁ ବି ବେଳେ ବେଳେ ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଏ ଝୁଆଟା ବି ତାଙ୍କୁ ଭଲ ଚିହ୍ନି ଗଲାଣି ।

ବିନି କହିଲା—ବେଶ୍ ତ ! ସେ ବାବୁ ତା ବାପା ହବାକୁ ରାଜି, ମୁଁ ବି ମାଆ ହେବାକୁ ରାଜି । ଆଉ ଅଡୁଆ କଣ ଭାଉଜ !

ତମେ କଣ ସେ ବାବୁଙ୍କୁ ବାଆ ହବ ନା କଣ !

ହେଲେ କ୍ଷତି କଣ ?

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଶ୍ରୀମନ୍ତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ । ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ବାନାର ସେ ଶେଷ କଥା ପଦକ ଶୁଣିଲେ । ଚାହିଁଲେ ତା ମୁହଁକୁ । ନୂଆ କଥାର ସନ୍ଧାନ ମିଳୁଚି ସେ ମୁହଁରୁ । ଆଖିରେ ତାର ରହସ୍ୟର ତେଜ ଖେଳୁଚି । ସେ ଅଠାରେ କହୁ ନାହିଁ । ନାସି ମନ ନାସି ବୁଝେ । ପଚାରିଲେ—ଏ କଥା କଣ ସତ ବନି !

ହଁ, ଭାଉଜ ! ତମେ କାହାରିକୁ କହିବ ନାହିଁ ତ, ମୁଁ କହିବ ।

ସବୁକଥା ଖୋଲି କହ । ବିଶ୍ୱାସ କର ମତେ । କାହାରି ଆଗରେ କହିବ ନି । ପେଟରେ ପୂରାଇ ମଲା ଯାଏ ରଖିଥିବ ।

ବନି ସବୁକଥା କହିଗଲା ।

ଆଖିରେ ଲୁହ ଛଳ ଛଳ ହେଲା । କ'ଣ ଯେମିତି ପଚାରିଲା ଆଖିରେ ଚାହିଁ ରହିଲା ବନି । ମାଧୁରୀ କହିଲେ—ନା ଭାବ ନ ଚିନ୍ତି ତମେ ଏତେ ଦୂର ଆଗେଇ ଗଲ ? କିଛି ଭଲ କଲ ନାହିଁ । ମତେ ଟିକେ କହିଲ ନାହିଁ ? ଛାଡ଼ ସେ ଆଶା । ମଣିଷ ଯାହା ଲୋଡ଼େ ସେ ଯଦି ପାଉଥାନ୍ତା ଅଉ ଚିନ୍ତା କାହିଁକି ଥାନ୍ତା ? ମୁଁ ଭାବୁଚି ଏକଥା ଅତି ଅସମ୍ଭବ ।

କଣ କରିବ ଭାଉଜ ! ତୁମେ ବୁଦ୍ଧି ଦିଅ । ମୁଁ ସେ ବାଟରୁ ଫେରି ପାରିବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଭୁଲି ପାରିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ । ଯାହା ଆସୁ ବାଧା, ମୁଁ ସହିବ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ବା ହେବ ଭାଉଜ ! —ସେ କହିଲା ।

ଭଗବାନ ଜାଣନ୍ତି ବନି ! ମଣିଷ ହାତରେ କ'ଣ ଅଛି ?

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସୁଥାଏ । ବନି ଉଠିଲା ଯିବା ପାଇଁ । ଅଭିସାର ବେଳା ଯେମିତି ହାତଠାରି ଡାକୁଛି । କହିଲା—କାହାରିକି ଏ କଥା କହିବନି ଟି ଭାଉଜ ! ଚେତିକି ମୋ କପାଳ ।

ମଲା ମ ଗୋପର ! ମୁଁ କଣ ଛୁଆ ପିଲା ହୋଇଛି କି ?

ବନି ଚାଲି ଗଲା । ପଛରୁ ଶୁଣାଇ ମାଧୁରୀ କହିଲେ—ତମେ ଝିଅକୁ ଦେଖିବାକୁ ବେଳେ ବେଳେ ଆସୁଥିବ ବନି । ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବନି । ବିପଦ ଟି ! ଆସିବ ବେଳେ ବେଳେ ନା ରାଣି ପକାଇବି—ତାଙ୍କର ରାଣ ।

ହସି ହସି ବନି ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ 'ହଁ' କଲା ।

ମାଧୁରୀ କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ଭିତରକୁ ଗଲେ ।

କାନ୍ଦୁଚ କାହିଁକି ? କ'ଣ ହେଲା ନ କହିଲେ ମୁଁ ବୁଝିବି କିପରି ? କାହିଁକି ଦୁଇଦିନ ହେବ ଆସୁ ନ ଥିଲ ? କୁହ, କ'ଣ ହେଲା ତମର ? ମୋ ରାଣଟା ପରି ! କଣ ମୋର ଭୁଲ ଦେଖିଲ ? —ସରୋଜ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ଗଲେ । ବନି ନିରୁତ୍ତର ।

ବନିର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସରୋଜ ନିରୁପାୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । କୋଳକୁ ଆଉଜାଇ ଆଣି କହିଲେ—କାହିଁକି ମନ କଷ୍ଟ କରୁଚ ? କ'ଣ ହେଲା ତମର ? କିଏ କଣ କହିଲା ? କହିବନି ?

ମୁଁ ମୋ କଷ୍ଟର କାରଣ ହୋଇଛି ସରୋଜ ବାବୁ ! କିଏ କାହାଁକୁ କ'ଣ କହିବ ?—ବିନି କହିଲା ।

ସଫା ସଫା କଥାଟା କଣ କୁହନା !

ବିନି ତାର ମନର କଥା କହିଲା । ତାର ପ୍ରେମ ପଥର କଣ୍ଟକ—ପ୍ରୀତ ବନ୍ଧକ ତାର ବାପ, ମା, ଦାଦା, ଖୁଡ଼ୀ, ଆଉମାନେ । ତା ଉପରେ କଡ଼ା ନଜର ରଖିଛନ୍ତି । ବିରକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି କଥା କଥାକେ । ଗୋଡ଼େ ଗୋଡ଼େ ଲାଗିଛନ୍ତି । ନାନା ଉଲ୍‌ଗୁଣା ଦେଉଛନ୍ତି ।

ପ୍ରକୃତ କଥା, ବିନି ନିଜେ ଏତିକ ନିଜେ ଭୋଳିଗ । ଏ ସବୁ ଅନର୍ଥର ମୋଡ଼ ସେ । ଶୀତଳ କରି ଖାଇ ଖାଇବାର କଥା । 'ଅତି' ଜିନିଷ ସବୁବେଳେ ଖରାପ । ଏ କଥା ସେ ବୁଝିଛି । ତଥାପି ସେ ପ୍ରେମିକା, ଆଗପଛ ବିଚାରିବା ପାଇଁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ରଖି ପାରିନି । ଆଗ୍ରହର ଅତି ମାତ୍ରା ତାର ବିପଦର କାରଣ ହେଲା ।

ସେ ଦିନ ଆଗର କଥା ।

ସୁରେଶ ବାବୁ କଟକରୁ ଆଣିଥିଲେ ଦି ଝୁଡ଼ି ଆମ୍ବ । ଯୋଗକୁ ସେ ଦିନ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଘରୁ ଭଲ ମାଛ ଭାରଟିଏ ଆସିଲା । ସାଇ ପଡ଼ିଶା ସବୁରି ଘରେ ବାଣ୍ଟିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବିନି ମନରେ ଖେଳୁଥାଏ ଗୋଟିଏ କଥା—ସରୋଜ ବାବୁ ଥରେ ଚାଖନ୍ତେ ନାହିଁ, ପାଆନ୍ତେ ନାହିଁ ? ଅଳି କଲା—ବାପା ! ଆଜି ପୁଲିଶ ବାବୁଙ୍କୁ ଆମ ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କର । ବିଦେଶୀ ଲୋକ । ଖାଇଥିଲେ ଦିନେ ତ କହିବେ ? 'ସତ କଥାଟିଏ ବିନି କହିଲା'—ସୁରେଶ ବାବୁ କହିଲେ । ରାଜି ହେଲେ ସେ । ତାଙ୍କର କହିବା ମୁତାବକ ଯୋଗାଡ଼ ହେଲା । କେବଳ ନିମନ୍ତ୍ରଣଟା ବାକି ।

ସେ ଦିନ ବିନାକୁ ନୀରବ ରହିବାର କେହି ଦେଖିନ । ତାର ହାତ ଗୋଡ଼ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ବଢ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି ଯେମିତ ! ମନ ତାର ଚଞ୍ଚଳ । ଧାଇଁ ଦଉଡ଼ି କାମ୍ ଧନ୍ଦାରେ ଲାଗି ପଡ଼ନ୍ତି ସେ । ସାଉତର୍ ବାବୁ ଖୁସି ହୋଇ କହିଲେ—ଝିଅ ମୋର ଅତିଥି ସତ୍କାର କରିବାରେ ଧୁରନ୍ଧର ।

ଅଧ ଘଣ୍ଟାକ ପରେ ଆସିଲେ ବିନାର ଦାଦା । ପ୍ରଚଣ୍ଡ ରାଗୀ ସେ । ଏ ସବୁ ଆୟୋଜନ ଦେଖି ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ପଚାରିଲେ—ଆଜି କ'ଣ କି ବିନା ବୋଉ !

"ଆଜି ପୁଲିଶ ବାବୁ ଆମ ଘରକୁ ଆସିବେ । ବିନା ପରା…"

ତାଙ୍କ ତୁଣ୍ଡରୁ କଥା ସରି ନାହିଁ ସେ ହଠାତ୍ କହିଲେ—"ହଁ ତାଙ୍କୁ ଡାକିବ ନାହିଁ ଆଉ କାହାକୁ ଡାକିବ ? ଏ ଘରେ କଣ ଆଉ କେହି ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି ? ମନ ଇଚ୍ଛା ସବୁ କର । ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ ଭୁଲିଗଲ ବିନା ଖୁଡ଼ି ଯାହା କହୁଥିଲା ? ତାମସା ଲାଗିଛି । ସେ କିଏ ସେ ଆମ ଘରକୁ ଆସିବାକୁ ? ବିନା କଞ୍ଚି ଘୋଟ ଛୁଆ ନୁହେଁ । ତାର ଏତେ ଆଗ୍ରହ କାହିଁକି ? ମନରେ ଟିକିଏ ଭାବିଲ ବିନା ବୋଉ ! ଏଥିରେ ରହସ୍ୟ ନାହିଁ ? ତା ଖୁଡ଼ୀ ସେଦିନ ମିଛ କହି ନାହିଁ ।"

ବିନା ବୋଉଙ୍କ ମନ ଫାଟିଗଲା । ମୁଣ୍ଡରେ ପୋକ ପଶିଲା । ସବୁ କାମ ସେମିତି ପଡ଼ି ରହିଲା । ଝିଅ ଯେ ତାଙ୍କର କୁପଥରେ ଗତି କରୁଚି ଏ କଥା ତାଙ୍କ କାନ ଯାହା ଶୁଣିଲା ! ରାଗରେ ଜଳି ଯାଇ କଥ୍ୟ ଅକଥ୍ୟ ଭାଷାରେ ଝିଅକୁ ଗାଳି ଦେଲେ—ଏ ଟୋକୀ ବଂଶର ଇଜ୍ଜତ ନଷ୍ଟ କଲା । ମୁହଁରେ କାଳି ଲଗାଇଲା । ଅସଲ ରୁପ୍ ସଇତାନ । ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରଦେବ । ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରିବ ଆମର ଏ ଟୋକୀ ଖଣ୍ଡିକ ! ନ ମରି କଣ୍ଟକ ହବାକୁ ଅଛି ।

ବନି କାନ୍ଦିଲା, ଲୁହ ନୁହେଁ ଲହୁ ।

ଗଉତର ବାବୁ ସବୁ ଜାଣିଲେ । ରଗି ଅଗ୍ନି ଶର୍ମା ହେଲେ । ରାଗ ବ୍ରହ୍ମ ଚଣ୍ଡାଳ । ରାଗର ଶକ୍ତି ଲୋପ କରି ଦିଏ ମଣିଷର । ସେ କହିଲେ—ବନି ! ଏଣିକି ତୁ ଯଦି ଡାଣ୍ଡି ଦରଜା ଆର ପାଖକୁ ପାଦ ପକାଉ ତେବେ ହାଣି ଦି ଖଣ୍ଡ କରିଦେବି । ତୋ ମୁହଁକୁ ଗୃହିଁବି ନାହିଁ । ବୁଝି ଖବରଦାର୍ !

ହୃଦୟର କୋହ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲାନି ସେ । କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ତଳେ ଲୋଟି ଗଲା । ପୃଥିବୀ ତନ୍ତ୍ରାଇଲା । ପାଷାଣ ତରଳି ଗଲା ତାର ଦୁଃଖରେ । ତରଳିଲେ ନାହିଁ ନିଷ୍ଠୁର ବାପ ମା । ଅଧିକ ଆକଠ କଲେ । ଦୁଇଟା ହୃଦୟ ମଝିରେ ଠିଆ ହେଲା ହିମାଳୟ —ଏଇ ବାପ ମା । ଝିଅର ଅନ୍ତର ଚିହ୍ନିଲେ ନାହିଁ । ମଣିଷ ଦେହ ଧରି ପଶୁ ମହଲକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲେ ସେମାନେ ।

ମା ତାର ସବୁ ବେଳେ ପାଖେ ପାଖେ ଜଗି ରହିଲେ । କାମ ଦାମ କରିବାରେ ଲଗାଇଲେ ତାକୁ । ମନ ବଦଳାଇବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଲେ । ବନି ବୁଝିଲା ନାହିଁ ସେ କଥାର ମୂଲ୍ୟ । ହୃଦୟ ଯାହାର ନାହିଁ, ବିବେକ ଯାହାର ନାହିଁ, ତାଙ୍କ କଥାରେ ଆସ୍ଥା କୁଆଡୁ ଆସିଲା ? ପ୍ରତି କଥାରେ ସେ ଲୁହ ଝାରିଲା ।

ସରୋଜ ବନିଠୁଁ ବୁଝିଲେ ତାର ମନ କଷ୍ଟର କାରଣ । ବୋଧ ଦେଇ କହିଲେ—ପ୍ରିୟା ମୋର ! ରାଣୀ ମୋର ! ତମେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର । ଏମିତି ବିଚଳିତ ହେଲେ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ ହେବ ନାହିଁ । ହୁଏତ ତମକୁ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ସୁବିଧା ମିଳିବ ନାହିଁ । ଦିନ ଆସିବ ସମସ୍ତେ ଆଡେଇ ଯିବେ ଆମ ରାସ୍ତାରୁ । ତମେ ନୂଆ ବାଟ ପାଇବ । ସବୁ ଦିନ ପାଇଁ ଚାଲି ଆସିବ ।

ସେମାନେ ଜାଣି ପାରିଲେଣି ଯେତେବେଳେ, ନିଶ୍ଚୟ ଅସୁବିଧା ପଡ଼ିବ । ବିବାହ କରାଇ ଦେବେ ନାହିଁ । —ବିନି କହିଲା ।

"ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ? ମୁଁ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦେବି । ତମେ ସବୁ ଅଡୁଆ କରୁଚ । ସେ ଦିନ ବାବାଜୀଙ୍କୁ କହିଲି ପୁଣି ତମ ନୂଆବୋଉ ଜାଣିଲେଣି । ଏ ସବୁ ପ୍ରଘଟ ହେଲେ ନିହାତି ଅସୁବିଧା ଆସିବନି ? ତମେ ସାବଧାନ ହୁଅ । କିଛିଦିନ ପାଇଁ ନ ଆସ ପଛକେ ।"

"ତମେ ମୋର ଆଶା ଭରସା ସରୋଜ ବାବୁ ! ତମେ ମୋର ଜୀବନର ସର୍ବସ୍ୱ । ଯେମିତି ମୁଁ ତମ କୋଳରେ ଥାଇ ଆଖି ବୁଜିବି ତାରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କର । ସେଇ ପଥ ମତେ ଦେଖାଇ ଦିଅ ।" —କହୁ କହୁ ବିନି କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ପିଠି ଆଉଁସି ଦେଲେ ସରୋଜ । ଶପଥ କଲେ—ସାରା ଜୀବନ ମୁଁ ତମ ପାଇଁ ତିଆରି ଅଛି । ତମ ପାଇଁ ନିଆଁକୁ ଡେଇଁବି । ସମୁଦ୍ର ପହଁରିବି । ସାହସ ହରାଅନି । ଆମେ ଏକ ଆତ୍ମା, ଏକମନ, ଏକ ଶରୀର, ହୋଇଯିବା ।

ତୃପ୍ତିର ଶାନ୍ତି ସ୍ୱରୂପ ହସ ଫୁଟିଲା ବିନିର ଓଠରେ । ଆଗ୍ରହରେ ପଚାରିଲା—ଏ କଥା କଣ ସତେ ସରୋଜ ବାବୁ ! ସତେ ଭାଗ୍ୟରେ ଏଇଆ ଅଛି !

ବାହୁ ବନ୍ଧନ ଦୃଢ଼ କରି, ତାର କମ୍ପିତ ଲାଲ ଅଧରରେ ଚୁମାଟିଏ ଦେଇ ଦେଇ ସରୋଜ କହିଲେ—ହଁ ପ୍ରିୟେ ।

ବିନି ଆଖି ବୁଜିଲା ।

ସାତଟି ଦିନ ବିତି ଯାଇଛି ।

ବିନିର ସାତଟି ଯୁଗ ବିତିଗଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ପୃଥିବୀ, ମଣିଷ, ଗ୍ରହ, ନକ୍ଷତ୍ର ସବୁ ଗୁଡାକ ଯେମିତି ବଦଳି ଯାଇଛନ୍ତି । ଦୁନିଆ ଓଲଟି ଯାଇଛି । ନିଜକୁ ଚାହିଁଲା । ବୁଝି ପାରିଲା ନାହିଁ ସେ କିଏ ? କ'ଣ କରୁଛି ? କୁଆଡ଼େ ସେ ଯାଉଛି ? କ'ଣ ଯେମିତି ହଜାଇଲା ପରି ଲାଗୁଛି ତାକୁ । ମୁଣ୍ଡ ତାର ବାତ ଚକ ପରି ଘୁରୁଛି । ଛାତି ଫାଟି ଯାଉଛି, କଲିଜା ଛିଣ୍ଡି ପଡ଼ିବ ଅବା ! ନିଶ୍ୱାସ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯିବ, ସେ ମରିଯିବ—ଭାବୁଚି । ଆପଣା ଘରେ ସେ ବନ୍ଦିନୀ । ଚଳନ ଶକ୍ତି ଥାଇ ବି ସେ ଅଚଳ, ଜଡ଼ ।

ସକାଳୁ ଶରତବାବୁ ଘରେ ନାହାଁନ୍ତି । ବଡ଼ ପୁଅ ଦେବେନ୍ଦ୍ର ଠାରୁ ଖବର ପାଇ ଯାଇଛନ୍ତି କଟକ—ବିନି ପାଇଁ ବର ପାନି ଠିକଣା କରି ଆସିବାକୁ । ଦେବେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥିର କରିଛି । କେବଳ ଦେଖା ଚାହାଁ ହେଲେ ଯାହା ହେବ । ତେଣୁ ଆଜି ସେ ନିଜେ ଯାଇଛନ୍ତି । ଏ କଥା ଜାଣିଲା ବେଳୁ ବିନି ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହି ପାରୁନି । କେମିତି ଟିକେ ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖନ୍ତା, ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତା—ବେଳ ଆସିଗଲା, ଯୋଗାଡରେ ଲାଗିପଡ଼ । କେମିତି ଯିବ ସେ ? ସବୁଆଡ଼େ ତ ଜଗୁଆଳି ଅସୁର ପଲ !

ମନ ତାର ଛଟପଟ ହେଲା ।

ସଞ୍ଜ ହେଲା । ବିନିବୋଉ ରୋଷେଇ ଘରେ ଥାନ୍ତି । ଝାଡ଼ା ଫେରିବା ନାଆଁରେ ବିନି ବାହାରକୁ ଗଲା ଖୁବ୍ ସାହାସ କରି । ଚାରି ଆଡକୁ ଥରେ ଆଖି ପକାଇ ସେ ମିଶିଗଲା ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ । ସରୋଜବାବୁଙ୍କୁ ସବୁ କଥା ଜଣାଇବ । ଭବିଷ୍ୟତ ଆଶଙ୍କାର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରି ଆସିବ ସେ ।

ବିପଦ ଯେତେବେଳେ ଆସେ କେହି ଜାଣି ପାରେନା । ଅକସ୍ମାତ ସେ ଆସେ । ଲୁଚି ଲୁଚି ଆସେ ଅଜାଣତରେ । ଧରି ନିଏ ଶିକାର । ଖାପଟରୁ କେହି ଖସି ଯାଇ ପାରେନି । ବିନି ଆଉ ସରୋଜଙ୍କ ପାଇଁ ବିପଦ ଆସିଚି ସେମିତି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ ।

ଆମୋଦ କରୁଛନ୍ତି ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣୀ । ନାହିଁ ଭୟ ଭ୍ରାନ୍ତି । ଆଗକୁ ପଛକୁ ଦୃଷ୍ଟି ନାହିଁ ତାଙ୍କର । ଏକଣା ଘରର ଦାଣ୍ଡପଟ ଝରକା ଖୋଲା ରହିଚି । ଲଣ୍ଠନ ଆଲୁଅ ଜଳୁଚି । ସେଇ ଆଲୁଅରେ ବିନିର ଦାଦା ପରିଷ୍କାର ଦେଖୁଚନ୍ତି—ବିନି ଆଉ ସରୋଜ—ଏକ ଆତ୍ମା—ଏକ ମନ । ଗପରେ ବୁଡ଼ି ରହିଛନ୍ତି, ପବିତ୍ର ନିର୍ମଳ ହୃଦୟର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି ।

ବିନି ଫେରିଲା । କଟି କଟି ଅନ୍ଧାର । କିଛି ଦିଶୁ ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଚମକି ପଡ଼ିଲା କାହାକୁ ଦେଖି । ଦୁଆର ମୁହଁକୁ ଲାଗି ପିଣ୍ଡାରେ କିଏ ଜଣେ ବସିଚି । ଚଞ୍ଚଳ ପାଦ ପକାଇ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା, କିଛି ନ ଜାଣିଲା ପରି ।

ହଠାତ୍ ଦାଦା ତାର ହାତ ଧରି ପକାଇ ପଚାରିଲେ—ଏତେ ଅନ୍ଧାରରେ ତୁ କୁଆଡେ ଏକୁଟିଆ ଯାଇଥିଲୁ ?

ଝାଡ଼ାଫେରି ।

ମିଛ କଥା । ମୁଁ ନିଜେ ଦେଖିଚି ତୁ ସେ ପୁଲିଶବାବୁ ପାଖରେ ବସି କଥା ହେଉଥିଲୁ । ନୁହେଁ ?

ଉପାୟ ନାହିଁ । ନିଜେ ସେ ଦେଖିଛନ୍ତି । ଠକି ଦେବାର ବାଟ ନାହିଁ ତାର, ସାହାସ କୁଲାଇଲା ନାହିଁ । କହିଲା—ହଁ ଯାଇଥିଲି ।

କାହିଁକି ଯାଇଥିଲୁ ?

କାମ ଥିଲା ।

ତୋର କାମ ଗୋଟାଏ କଣ ? ପୁଣି ତା ପାଖରେ କି କାମ ?

ମୋ ବାଆଘର କଥା ତାଙ୍କୁ କହିବାକୁ ଯାଇଥିଲି । ସେ ମତେ ଭଲ ପାନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ବା' ହେବ । ମୋ ପାଇଁ କେହି କେଉଁଠି ବୁଝିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜେ ତାଙ୍କୁ ବାଛିଛି । ଖୁବ୍ ସାହାସରେ ବିନି ଏତକ କହିଲା ।

ଦାଦା ତାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଏପରି ଅସଙ୍ଗତ କଥା ଶୁଣି । ବିନା ସଙ୍କୋଚରେ ଏମିତି ସେ କହି ପାରୁଛି ! ନିରୁପାୟ । କହିଲେ—ବିନି, ହଉ ତୋ ବାପା ଆସୁ । ତୁ ତ ଜାଣୁ ସେମିତିକା ଲୋକ ସେ । ଠିଆ ଦି ଫାଳ କରି ଚିରି ଦେବ । ଏମିତି କୁଳାଙ୍ଗାର ପିଲାଟାଏ ତୁ ଜନ୍ମି ଥିଲୁ ?

ମୁଁ କୌଣସି କଥାକୁ କି କାହାକୁ ଡରିନି ।

ବିନି କଣ୍ଠରେ ଦୃଢତା, ନରମି ଗଲେ ସେ । ବିନି ବୋଉ ତା ଖୁଡ଼ୀ ଆସି ଗଲେଣି ଦ୍ୱାର ମୁହଁକୁ । ସମସ୍ତେ ନୀରବ । ହାତ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ବିନିର ଦାଦା, ଚୁପ୍ ହୋଇ ସେ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା ।

ବିନିର ଖୁଡ଼ୀ ଦି'ପଦ କଡ଼ା କଡ଼ା କଥା ଶୁଣାଇ ଦେଲେ —ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ସେ ଦିନ ମିଛ କହୁଥିଲି ପରା ? ଦେଖିଲ ତ ଝିଅଙ୍କ ଗୁଣ ! ଅପା କହିଲେ ସହି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ମୋ ଝିଅକୁ ଉଙ୍ଗାଡ଼ି ଦେବାକୁ ବସିଚନ୍ତି । ଏଥର ନିଜେ ଶୁଣ ତାଙ୍କର ଅଲାଜୁକ କଥା ।

ବିନି ବୋଉ ଲୁହ ପୋଛୁଲେ ।

ଆଜିର ଏ ଘଟଣା । ମୁଣ୍ଡରେ ବଜ୍ର ପଡ଼ିବା କଥା । ଭଗାର ହସିବା କଥା । ବିରକ୍ତ ହେଲେ, ଗାଳି ଫଜିତ କଲେ ଫଳ ହେବ

ଓଲଟା । ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଦେବ ସେ ! କରମକୁ ତ କରମଙ୍ଗା ଫଳିଚି । କିଏ କ'ଣ କରିବ ଏଥିକି ? ମା ଝିଅ ସେ ଦିନ ଘରେ ଉପବାସ ରହିଲେ । କାହିଁ ଲେଇ କରି ବିନି ବୋଉ କହିଲେ— ମା ମୋର ! ସୁନାଝିଅ ମୋର ! ଅଝଟ କର ନାହିଁ । ଏମିତି ବାୟାଣୀ ହେଲେ ଭଲ କହିବେ ସବୁ ? ବାପା ଯାଇଛନ୍ତି ଖୁବ୍ ଭଲ ଘର ଭଲ ବର ଦେଖି ବୁଝି ଆସିବେ । ସୁଖରେ ରହିବୁ । ଏ ଗୋଟା ପୁଲିଶ ଲୋକଟା ! ସେମିତି କୋଉ ବଡ଼ ଚାକିରି କରିଥାନ୍ତା ଭଲ ! ସବୁ ଗୁଣ୍ଡ, ସେ ପୁଣି ଅଜାତି । ଛିଃ, ମା ! ଏ ଗୁଡାକ ଭଲ କଥା ନୁହେଁ । ତୋର ପାଇଁ ବିନା ମୁଁ ଚୁପ୍ ହେଲି ନ ହେଲେ ତୋ ଖୁଡୀ ମତେ ଏମିତି ବାଣ ମାରିଲି ମିତ ଠାଇଁ ଠାଇଁ କଥା କହିଥାନ୍ତା ?

ବିନି ନୀରବ ।

ବିନି ବୋଉ ବୁଝିଲେ ଔଷଧ ଠିକ୍ କାମ କରିଚି । ମନ ତାର ବଦଳି ଯିବ । ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକିଲେ—କେମିତି ବର ଘର ଠିକଣା କରି ତା ବାପା ଆସିବେ କି ! ଯେତେ ଚଞ୍ଚଳ ଏ ଅଡୁଆ ଡୋଙ୍ଗି ଖଲାସ ହବ ସେତେ ସୁବିଧା । ବେଳକୁ କଳଙ୍କ ।

ବିନି ଭାବୁଚି ଆଉ ବିଳମ୍ବ କଲେ ସବୁ ଓଲଟି ଯିବ । ଯାହା କରିବାର କଥା ଆଜି କରିବାକୁ ହବ । ଦିନକୁ ଦିନ ଅବସ୍ଥା ଜଟିଳ ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ଶେଷ ଥର ପାଇଁ ଘର ସଙ୍ଗେ ଦେଖା କରିବାକୁ ହବ, ନ ହେଲେ, ଶେଷ ଥର ପାଇଁ ସରୋଜବାବୁଙ୍କ ପାଖରୁ ବିଦାୟ ମାଗି ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ଚଳି ହେବ ନାହିଁ । ଆଉ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ତାର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ହେବ ତ ପୁଷ ମାସ, ନ ହେଲେ ସର୍ବନାଶ ।

ବାହାରେ ଖୁବ୍ ପ୍ରବଳ ଥଣ୍ଡା ପବନ ବହୁଛି । ଆକାଶରେ ଅଦିନ ମେଘ ଢାଙ୍କି ଯାଇଛି । ବନି ବୋଉ ଭାବିଲେ ଝିଅ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି । କିଛି ତ କହୁ ନାହିଁ ? ନିଜେ ବି ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ରାତି ବାରଟାରୁ ଅଧିକ ହେବ । ବନି ଦେଖିଲା ବୋଉ ତାର ଶୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଚାରିଆଡ଼ ଶୁନ୍ ଶାନ୍ । ନିରବ, ନିସ୍ପନ୍ଦ, ବାହାରେ ସାଇଁ ସାଇଁ ବତାସୀ ପବନ ଗର୍ଜୁଛି । କଳା ଧୂମର ହେଲାଣି ଆକାଶରେ ବାଦଲ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠି ବନି କବାଟ ଖୋଲିଲା । ହାତରେ ଟର୍ଚ୍ଚ ଖଣ୍ଡିଏ ଥାଏ । ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଦାଣ୍ଡ ଆର ପାଖ ବଗିଚା ଭିତରେ ପଶିଲା । ଡର ଭୟ ତା ପାଖରୁ ଘୁଞ୍ଚି ଦୂର ହୋଇ ଗଲେଣି । ସରୋଜଙ୍କ କବାଟରେ ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ କଲା ।

ଅଫିସକୁ କାଲି କାଗଜ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଲେଖା ଲେଖି କରୁ କରୁ ଡେରି ହୋଇଗଲା ଶୋଇବାରେ । ସରୋଜ ଲଣ୍ଠନ ଲିଭାଇ ଶୋଇଛନ୍ତି । ନିଦ ଲାଗି ଆସୁଥାଏ । ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି କିଛି ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ସେ । କିଛି ଦୁର୍ଘଟ ହୋଇ ଯାଇଛି କି ? ବନି ଦାଦା ଗାଁର ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକି ଆସି ନାହାନ୍ତି ତ ! ଗୁଣ୍ଡା ନହୋଇଥିଲେ ମେଘ ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ କିଏ କାହିଁକି ଆସିବ ? ପୁଣି ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ । ଏଥର ସରୋଜ ପାଟି କରି କହିଲେ—କିଏ ?

କବାଟ ଫିଟାଅ । ମୁଁ ବନି ।

ପାଟି ବାରିଲେ ସରୋଜ । ସତେ ତ ବନିର ସ୍ୱର ! କବାଟ ଫିଟାଇ ଦେଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ—ପୁଣି କାହିଁକି

ଆସିଲ ? ଏମିତି ଅବେଳଟାରେ ଆସିଚ ଯଦି କିଏ ଉଠି ଖୋଜିବ ?

ଥରେ ଯଦି କହୁଚ ପ୍ରେମ ରାଜ୍ୟରେ ବେଳ ଅବେଳ ନାହିଁ ବୋଲି ? କାହିଁକି ଆସିଚ, ତାର ଉତ୍ତର ଦବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବେଳ ଦରକାର । ମୋର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ବା ଶକ୍ତି ନାହିଁ ସେ କଥା କହିବାକୁ । କେବଳ ମୁଁ ଏତିକି କହୁଚି—ଚାଲ ଚଞ୍ଚଳ ଏଠୁ ଚାଲିଯିବା ସେଇଠିକୁ, ଯେଉଁଠି ଶାନ୍ତିରେ ନିଶ୍ୱାସ ମାରି ପାରିବା । ନିରାପଦରେ ରହି ପାରିବା । ଚଞ୍ଚଳ ଚାଲ ।

ଅବାକ ହେଲେ ସରୋଜ । କି ରୂପ ଆଜି ବିନିର ! କାହିଁକି ଆଜି ହଠାତ୍ ସେ ବିପ୍ଳବିଣୀ ସାଜି ଏଠି ପହଞ୍ଚିଛି !

କାହିଁକି ଏମିତି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଚ ବିନି ! ସରୋଜ ପଚାରିଲେ ।

"ସରୋଜବାବୁ ! ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆମକୁ ଯିବାକୁ ହେଲା ବୋଲି ଜାଣ । ଦାଦା ଆଜି ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଦେଖିଛନ୍ତି । ସବୁ ଜାଣି ପାରିଛନ୍ତି । ମତେ ପଚାରିଲେ, ମୁଁ ସବୁ ସଫା ସଫା କରି ମାନି ଯାଇଛି । କାଲି ବାପା ଆସିବେ । ସେ ଆସିବେ ନାହିଁ ଯେ ବିପଦ ଆସିବ । ଭାବିବାକୁ ବେଳ ନାହିଁ । ଡେରି କରନା ତମେ ।"

"ଛି, ବିନି ! ଘରକୁ ଫେରି ଯାଅ । ବିବାହ ଯେମିତି ହୁଏ ଆମର ସେମିତି ହୁଏ ତ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ହୋଇ ପାରିବ । ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ? ମନରେ ବିଶ୍ୱାସ ଆଣ । ସୁରୁଖୁରୁରେ ଚେଷ୍ଟା ନ କରି କାଦୁଅରେ ପଶିବା ଠିକ ନୁହେଁ ।"

ଫେରିବାକୁ ମୁଁ ଆସିନାହିଁ ସରୋଜବାବୁ ! ଯିବାକୁ ଆସିଚି ତୁମ ସଙ୍ଗରେ । ତମେ ତେବେ କ'ଣ ଠକିବାକୁ ଏମିତି କହୁଥିଲ ? ଆଶା ଭରସା ମୁଁ ତମ ପାଖରେ ରଖିଚି । ହୃଦୟ

ବିକି ଦେଇଛି ତୁମକୁ । ସର୍ବସ୍ୱ ମୋର ତୁମ ହାତରେ ଅଜାତରେ ଟେକି ଦେଇଚି । ଆଗ-ପଛକୁ ନ ଅନାଇ । କାହିଁକି ତେବେ ମୁଁ ତୁମ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇ ଆସିଥିଲି ? କ'ଣ ଫେରି ଯିବାକୁ ? ପ୍ରତାରଣା ଯଦି ତମର ମନର ବାସନା କାହିଁକି ତେବେ ମତେ ଏତେ ଆଗେଇ ଦେଲ ସରୋଜବାବୁ ! ମୁଁ ଯେ ଆଉ ଫେରି ପାରିବି ନାହିଁ ! ଆଜି ମୁଁ ଜାଣୁଚି ଯେ ଶୋଷ ମେଣ୍ଟାଇବାକୁ ଯାଇ ମୁଁ ମରିଚିକା ପଛରେ ଧାଇଁଚି । ମରିବି ନିଶ୍ଚୟ । ଶୋଷ ଆଉ ମୋର ମେଣ୍ଟିବ ନାହିଁ । ଯଦି ତମେ ମତେ ରକ୍ଷା କରି ନ ପାରିବ, ଯଦି ମୁଁ ତୁମର ପସନ୍ଦ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, ତେବେ ତମରି ହାତରେ ମୁଁ ମରିବାକୁ ଚାହେଁ । ସାମାନ୍ୟ ଅନୁରୋଧ ରଖ ସରୋଜ ବାବୁ । ମତେ ବିଷ ଟିକିଏ ଆଣି ଦିଅ, ନ ହେଲେ ତଣ୍ଟି ଚିପି ଦୂରକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦିଅ । ସେଥିରେ ମୁଁ ଶାନ୍ତି ପାଇବି । ତମେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହବ । ସମସ୍ତଙ୍କର କଣ୍ଟା ଯିବ । ମତେ ମାରି ଦିଅ ସରୋଜବାବୁ । କହୁ କହୁ ସେ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା କଇଁ କଇଁ ହୋଇ । ଗୋଡ଼ ଦିଟାକୁ ଯାବୁଡ଼ି ଧରିଲା ତାଙ୍କର ।

ବିରକ୍ତ ହେଲେ ସରୋଜ । ନାରୀର ପ୍ରକୃତି—ସେମାନେ ପରିସ୍ଥିତିର ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଗକୁ ପଛକୁ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଖିରୁ ଦି ଠୋପା ଲୁହ ଗାଡ଼ିଇ ସୃଷ୍ଟିକୁ ଓଲଟ ପାଲଟ କରି ଦିଅନ୍ତି । ଆଉ, ସେଇ ଲୁହ ପୋଛିବାକୁ ଯାଇ ସମୁଦ୍ର ମଝିରେ ବୁଡ଼ି ମରେ ପୁରୁଷ ।

ଭାବିଚାନ୍ତି ସରୋଜ କରନ୍ତେ ଯାହା କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବନି ସେ କଥାରେ ଆସ୍ଥା ରଖୁନି । ଦୁଇଟା ବିବେକ ଖଟାଇ ପଥ ବାଛିବା ନାହିଁ । କଥା ନ ରଖିଲେ ଠକ, ପ୍ରତାରକ । ରଖିଲେ ସବୁ ଅଡୁ ବିପଦର ଆକ୍ରମଣ । ସରୋଜ ବନିର କଥା ରଖନ୍ତେ

ହେଲେ, ବେଳ ଅଛି, ପୂର୍ବରୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତ ଅଛି ? ହୃଦୟରେ ପ୍ରେମର ଅବିରଳ ସ୍ରୋତ ଥିଲେବି ବନି ଭାବୁଛି ସରୋଜବାବୁ ପ୍ରତାରକ । ଆଶା ଦେଇ ନିରାଶ କଲେ । କ'ଣ ତେବେ ଉପାୟ ?

ବନି ସେମିତି କାନ୍ଦୁଥାଏ । ଘଣ୍ଟାଏ କାଳ ଚିନ୍ତା କଲେ ସରୋଜ । ଯଦି ସେ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ନ ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ଆଦର୍ଶର ଅମର୍ଯ୍ୟାଦା ହେବ । ବନିର ଜୀବନ ଧାରା କଳୁଷିତ ହେବ । ଯନ୍ତ୍ରଣା ପାଇବ ସେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣର ବନିକୁ ଯାତନା ଭୋଗିବାକୁ ଛାଡ଼ି ପାରିବେନି ସେ । ପୁଣି ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ—ବନି ଶୂନ୍ୟ ଜୀବନ ହାହାକାରମୟ ହେବ । ବନିକୁ ପାଇ ଦାଣ୍ଡେ ଦାଣ୍ଡେ ଭିକ ମାଗି ବୁଲିବାରେ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ଅଛି । ସ୍ଥିର କଲେ, ବନିର ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରିବେ । ତେଣିକି ଯାହା ଥିବ । କହିଲେ—ବନି ! ଉଠ, ଚୁପ ହୁଅ । ତମର କଥା ରହୁ । ମୁଁ ଯିବାକୁ ଆଉ ଅମଙ୍ଗ ନୁହେଁ । ପ୍ରାଣ ପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । କଣ ଅସୁବିଧା ଘଟିଲେ ତମେ କହିବ ନାହିଁ ଯେ ସେ ମତେ ଠକିଲେ ବୋଲି !

ବନି ଠିଆ ହୋଇ ଲୁହ ପୋଛିଲା ।

ନଂ........... ତା............

ମଣିଷର ସହନ ଶକ୍ତି ସହିତ ଦୁଃଖର ନିର୍ଯାତନାର ସଂଘର୍ଷ ଲାଗି ରହିଛି ସବୁ କାଳରେ । ଅଗ୍ନି ପରୀକ୍ଷା ! ଆଜି ସେଇ କଷଟି ପ୍ରକୃତ ସୁଯୋଗ ପାଇଛି । ବନି ଆଉ ସରୋଜ—ସୃଷ୍ଟିର

ନଗଣ୍ୟ ଜୀବ । ଅତି ତୁଚ୍ଛ ଏଇ ବିଶାଳ ଧରଣୀରେ । ପ୍ରେମର ନିକଷ ତାଙ୍କର ଅଜର ଯାତ୍ରା । ଆକାଶ ମେଘାଚ୍ଛନ୍ନ । ଚକ ଚକ ବିଜୁଳୀ । ଘଡ଼ ଘଡ଼, ଚଡଚଡ଼, ବାଟ ଅବାଟ । ବ୍ୟାପିତ ଅନ୍ଧକାର କାଳିମା । ଦିଗ ବିଦିଗ ଶୂନ୍ୟ । ଚାଲିଛନ୍ତି ଦୁଇଟି ନୀରବ ଶାନ୍ତ ଶିଶୁ ! ହୃଦୟରେ ପ୍ରେମର ନିଗଡ଼ ବନ୍ଧନ । ପଦରେ ଦୃଢତା ବକ୍ଷରେ ସାହାସ । ସମାଜ ବିରୁଦ୍ଧ ମାନସରେ ଯାତ୍ରା ତାଙ୍କର ।

ପୁରୁଷର କାନ୍ଧରେ ହାତ ରଖି ଚାଲିଛି ନାରୀ । ସରୋଜ ଆଉ ବିନି । ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରଥମ ନର ନାରୀ ମୁକ୍ତ ଆକାଶ ତଳେ, ପୃଥିବୀର ଛାତି ଉପରେ ପାଦ କରୁଡ଼ି ଏମିତି ଦିନେ ଚାଲିଥିବେ —ଖାଦ୍ୟ ଅନ୍ୱେଷଣରେ, ନିରାପଦ ଶସ୍ୟ ଶ୍ୟାମଳ ଅଞ୍ଚଳ ସନ୍ଧାନରେ, ନିର୍ଝରର କୂଳେ କୂଳେ । ପଛରେ ମରଣ, ସମ୍ମୁଖରେ ଆଶାର ଆଲୋକ ମାଳ—ବିଜୟର ଭଙ୍ଗିମା—ଏଇ ଯାତ୍ରୀ ହୃଦୟର ମଧୁରିମା !

ଶୀଳା ବନ୍ଧୁର ପଥରେ ଝୁଣ୍ଟି ପଡୁଥାଏ ନାରୀ, ନବନୀତ ପିତୁଳା । କଷ୍ଟ ପାଉଥାଏ ସେ । ବଳିଷ୍ଠ ହସ୍ତରେ ଉତ୍ତୋଳନ କରୁଥାଏ ପୁରୁଷ, ସାଥୀକୁ ତାର । ଭୁଲି ଯାଉଥାଏ ନାରୀ ତାର ଯନ୍ତ୍ରଣା । ହସି ଉଠୁଥାଏ ଦୁଇଟି ଆତ୍ମା । ମାତ୍ର ଚାଲିଥାନ୍ତି ଆଗକୁ ଆଗକୁ—ଆଖି ଅପହୁଞ୍ଚା ଥାନକୁ । ଚାଲିଥିଲେ ବିନି ଆଉ ସରୋଜ । ଅନାବିଳ ପ୍ରେମର ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ! ପଛକୁ ପଡିଯାଏ ବିନି । ସରୋଜ ଅଟକନ୍ତି । ଦୁଇଟି ଦେହକୁ ଛନ୍ଦ ଧରନ୍ତି ।

ମଡ଼ା, ଅମଡ଼ା । ପଥ ବିପଥ । ଭୀଷଣ କଷ୍ଟ । କାନ୍ଦିଲା ବିଜନ ପ୍ରକୃତି । ସ୍ରବିଲା ବର୍ଷାର ଧାରା—ଅଶ୍ରୁ ରୂପେ । ବହିଲା ପ୍ରଭଞ୍ଜନ—ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଅବା ! ଅମା ଅନ୍ଧକାର ଚିର ଚମକିଲା ବିଜୁଳୀ

—ଯାତ୍ରା ପଥର ସଙ୍କେତ ଦେଇ । ନେତ୍ରା ହରିଣୀ ପରି ବନି ଚମକି ଉଠେ । ସରୋଜ ସାହସ ଦିଅନ୍ତି, ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦିଅନ୍ତି । ଅସରନ୍ତି ସେ ପଥ ।

ଆଗରେ ରେଲ୍ ଷ୍ଟେସନ ଅଧ ମାଇଲ୍ ବାଟ ।

ଦୁଇଟା ଦେହ ଅବଶ ହୋଇ ଗଲାଣି । ଶରୀର କମ୍ପି ଯାଉଛି । ଓଠ ଶୀତରେ ଠକ୍ ଠକ୍ ପଡୁଚି ଉଠୁଚି । ଲୁଗାପଟା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିଜି ଯାଇଛି । ତଥାପି ଚାଲିଥାନ୍ତି ଆଗକୁ ସେମାନେ । ଉପାୟ ଶୂନ୍ୟ । ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ରାତି ଦୁଇଟା । ବୁଦ୍ଧି ହଜିଗଲା ସରୋଜଙ୍କର—ଗାଡି ଅସିବାକୁ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ସମୟ ଆହୁରି ଅଛି ! କେହି ଯଦି ପଛରୁ ଆସୁଥିବ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖିବ । କଟକ ପନ୍ଦର ମାଇଲ୍ ରାସ୍ତା । କୌଣସି ମତେ ଚାଲିଗଲେ ରକ୍ଷା । କିନ୍ତୁ ବନି ଯେ ଚାଲି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ନାରୀ ଅବଳା ହେଲେହେଁ ଶକ୍ତି ରୂପିଣୀ । ସେ ବିପ୍ଳବିଣୀ । ପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ ସେ ଖୋଲି ଦିଏ ପୁରୁଷ ନିକଟରେ । ବନି ସାହସ ଦେଲା—ସେ ଚାଲି ଯାଇ ପାରିବ । ସରୋଜ ହସିଲେ । ଏତେ ବାଧା ବିଘ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ବନି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି ପାରିଛି ।

ପୁଣି ଆରମ୍ଭ ହେଲା ସେଇ ଯାତ୍ରାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ । ଦୀର୍ଘ ପନ୍ଦର ମାଇଲ ରାସ୍ତା ! ଦେହକୁ ଦେହ ଲଗାଇ ଦୁଇ ଜଣ ଯାକ ଚାଲିଲେ ରେଲ୍ ଷ୍ଟେସନର ଧାରେ ଧାରେ । ଭୁସ୍ କରି ଗାଡ଼ିଟାଏ ମାଡ଼ି ଆସେ । ସରୋଜଙ୍କୁ ବନି ଯାବୁଡ଼ି ଧରେ । ଚମକି ଉଠେ । ଆଖିରେ ତନ୍ଦ୍ରା ନାହିଁ । ମନର ବଳ ଅତୁଟ ରହିଛି । ନୀରବ ଯାତ୍ରା ସେମାନଙ୍କର । ବନିର କେଶ ଗୁଚ୍ଛ ଫିଟି ପଡ଼ିଥାଏ ସରୋଜଙ୍କ ପିଠି ଉପରେ । ଦେହରେ ଲୁଗା ପଟା ଠିକ ସ୍ଥାନରେ

ରହୁ ନ ଥାଏ ତାର । ବହୁ କଷ୍ଟ କରି ସଢ଼କ ଧରିଲେ । କଷ୍ଟର ଅବସାନ ନାହିଁ ।

ଥକି ଯାଏ ପାଦ । ହଲି ଯାଏ ମନ । ଦେହ ଝିମି ଝିମି ହୋଇ ଉଠେ । ବନି ଅଳି କରେ—ଟିକିଏ ବସିଲେ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ? ବିରକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ସରୋଜ । ଆହୁରି ବହୁତ ପଥ ପଡ଼ିଛି ଯିବାକୁ । ପାଦ ଆଗକୁ ପଡେ । ଭଗବାନଙ୍କର ଏ ବିଦ୍ରୂପ ! ଅବସ୍ଥା ସେ, ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହୁଅନ୍ତି ।

ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହୋଇଛନ୍ତି ସମାଜ, ଅନ୍ଧ ଦୁନିଆ । ସେଇ ଆଜି କହୁ—କ'ଣ ପାଇଁ ଏ ଦୁଇଟି ନିରୀହ ପ୍ରାଣୀ ଆଗେଇଛନ୍ତି ? କାହିଁକି ମୃତ୍ୟୁପାତ ସହୁଚନ୍ତି ନିର୍ଯାତନା ? ମୃତ୍ୟୁକୁ ବରଣ କରିବାକୁ ଆମ୍ଭା ତାଙ୍କର ହସି ଉଠୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ପ୍ରେମ ପାଇଁତ ? ଦୁଇଟି ହୃଦୟର ମିଳନ ପାଇଁତ ? ପ୍ରେମ ନୁହେଁ କଳଙ୍କ । ନୁହେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଭାବ । ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଅପାର୍ଥିବ ସତ୍ତା ସେ । ମଣିଷକୁ ବିଧାତାର ଅମର ଦାନ—ପ୍ରେମ । ତାକୁ ବିକୃତ କରୁଛନ୍ତି ସମାଜ । ଦୁଇଟି ହୃଦୟର ମିଳନ ପଥରେ ପାଚେରୀ ତୋଳୁଛନ୍ତି ସମାଜ । ହୃଦୟର ଝଙ୍କାରକୁ ଚୁପି ଦେଉଛନ୍ତି ସେ ! କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ?

ପୁରୁଷ ପାଇଁ ନାରୀ, ନାରୀ ପାଇଁ ପୁରୁଷ । ବିଧାତାର ବିଧାନ । ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରୟୋଜନ । ଜଣେ ଜଣକୁ ବାଛିବାରେ, ସ୍ୱାଧୀନ ସରଳ ମନରେ ଜଣେ ଆଉ ଜଣକୁ ଭଲ ପାଇବାରେ, ଜୀବନର ସାଥୀ ରୂପେ ବାଛି ନେବାରେ, ବାଧା ଦେବା କି ଦାରିତ୍ୱକ ! ବାଧା ଦିଏ ଏଇ ସମାଜ ! ନିଷ୍ଠୁର ସେ । ପାପୀ ସେ । ଲକ୍ଷ ହୃଦୟର କୋହ ପ୍ରଖର କରୁଛନ୍ତି ସେ । ସେ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି ଅକାଳ ମରଣ, ଆତ୍ମ ହତ୍ୟା, ସଲିଲ ସମାଧି, ପାଗଳାମି । ଅପରାଧ କାହାର ? ସେଇ ସେ ଭୃତ୍ୟମୟ ପତ୍ନୀ ରକ୍ଷଣଶୀଳ

ସମାଜର୍ । ସମାଜ ଅପରାଧୀ । ତାର ହତ୍ୟା ଦରକାର । ଲୋପ ହୋଇଯାଉ ସେ ।

ବନ୍ନି ଆଉ ସରୋଜ । ଅନେକର ପ୍ରତୀକ ସେମାନେ । କେତେ ବନ୍ନି କେତେ ସରୋଜ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆଖି ଫୁଟାଇଛନ୍ତି । ଉଚ୍ଛ୍ୱଳ ବିକଳ ଆତ୍ମା ହା ହୁତାଶରେ ଫାଟି ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ଅଦିନ ବାଦଲ ଜୀବନ ଆକାଶରେ ଘୋଟି ଯାଉଛି । କେତେ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଦଳି ହୋଇ ଯାଉଛି ତାର ହିସାବ ନାହିଁ । ସ୍ୱାଧୀନ ମନରେ ସହଜ ଚିନ୍ତାରେ କେତେ ଆଶା ପୋଷଣ କରନ୍ତି ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା । କଳ୍ପନାର ସ୍ୱର୍ଗ ଗଢନ୍ତି । ହସ ଫୁଟେ ତାଙ୍କ ଓଠରେ —ନିର୍ବିକାରର ଆଭାସ ରୂପେ । ଭେଦାଭେଦ ଭୁଲି ଅମରପୁର ରଚନା କରନ୍ତି ସେମାନେ । ଭାଙ୍ଗି ଦିଏ ସମାଜ ! ଧୂଳିସାତ ହୁଏ ତାଙ୍କର କଳ୍ପନା । ହାହାକାର କରେ ଦୁଇଟା ଜୀବନ ! ସମାଜ ଉଦାସୀନ ହୋଇ ଆଖି ବୁଜି ଦିଏ ।

ସରୋଜ ଭାବନାରେ ବୁଡି ରହିଛନ୍ତି ।

ଦୁହେଁ ନୀରବ ।

କ'ଣ ଏତେ ଭାବୁଚ ତମେ ? —ବନ୍ନି ପଚାରିଲା ।

ସରୋଜ ନିରୁତ୍ତର ।

ପୁଣି ଥରେ ହଲାଇ ଦେଇ ବନ୍ନି ପଚାରିଲା—କ'ଣ ଭାବୁଚ, କହୁନା ?

କିଛି ଭାବୁନି ।

ମିଛ କଥା । କହିବ ନି ?

କ'ଣ କହିବ ?

ଯାହା ତମେ ଭାବୁଛ ।

କହିଲି ପରା କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି !

ହଉ ନ କୁହ । ମୁଁ ଜାଣେ ଯେ !

କ’ଣ ତମେ ଜାଣି ପାରିଲ, କହିଲ ?

ମୁଁ ତମକୁ ବଡ଼ ଅଡୁଆରେ ପକାଇଲି । ନୁହେଁ ? ତମେ ତମର ଆଉ କେଉଁ ଯାଗାରେ ବା’ ହୋଇଥାନ୍ତ । ଯୌତୁକ ଆଣିଥାନ୍ତ । ଭଲ ସୁନ୍ଦରୀ ବୋହୂ । ସୁନା ରୁପା । ଆଉ ଆଉ କଥା ପାଇଥାନ୍ତ । ଏମିତ ବା’ ହେଲେ କିଛି ତ ପାଇବ ନାହିଁ । ଯାହା ଖାଲି ବିପଦରେ ପଡ଼ିବାକୁ ହେବ । କହିଲନି ମୁଁ ମୋ ଅଳଙ୍କାର ସବୁ ନେଇ ଆସିଥାନ୍ତି ? ତାକୁ ବିକି କରି ତମର ସାଇକେଲ୍ ଘଣ୍ଟା କରିଥାନ୍ତ ହେଲେ ! ଆଉ କ’ଣ ମତେ ସେ ଦେବେ, ନା ମୁଁ ଘରକୁ ଫେରିବି ?

ସରୋଜଙ୍କ ଆଖି ଛଳ ଛଳ ହୋଇଗଲା । ହାଇରେ ସରଳା ନାରୀ, ରହସ୍ୟମୟୀ ତୁ ! ଧନ୍ୟ ତୋର ଅନ୍ତର ! ହୃଦୟ ଦେବତା ପାଇଁ ପବିତ୍ର ନିରଞ୍ଜନା ତୋର ! ପ୍ରଳୟ ମଧ୍ୟରେ ତୁ ହସି ପାରୁ ଅଳ୍ପତାର ହସ ! ନିଷ୍କପଟ ଅନ୍ତର ତୋର । କୋମଳ ଯାର ଶରୀର, ସରଳ ଯାର ମନ, ନିର୍ମଳ ଯାର ଅନ୍ତଃକରଣ, ପବିତ୍ର ଯାର ପ୍ରେମ, ଚକ୍ଷୁରେ ଯାର କରୁଣା ରସର ଛଳ ଛଳ ଢଳ ଢଳ ଧାରା, ସେ କାହୁଁ ବୁଝିବ ଜଟିଳ ଏ ଜଗତର ଗତିକୁ ? ବଳିହାରି ଏ ବିଧାତାର ସୃଷ୍ଟିକୁ ।

ହସିଲେ ସରୋଜ । ସେ ହସ, ଦୁଃଖର ହସ । ସହାନୁଭୂତିର ସେ ହସ । ସେଥିରେ ଆବେଗ ନାହିଁ । ସରସତାର ଆବେଶ ନାହିଁ । ଅଛି ଚିନ୍ତାର ଆଉ ଅନ୍ତର୍ଦାହର ସୂଚନା ନିସ୍ତ୍ରଭ । ଶୁଷ୍କ ।

ମନ କଷ୍ଟ କରୁଛ ?

ନାଇଁତ !

ଲୁଚଉଚ ତମେ । କାହିଁକି କହୁବ ? ମୁଁ ତମର କ'ଣ କି ?

ପ୍ରିୟେ ! ରାଗିଲି ବୋଧ ହୁଏ ?

କାହିଁକି ରାଗିବ ? ମୁଁ ରାଗିଲେ ତମର କ'ଣ କରି ପାରିବ ? ମୋର ଯଦି ଅଧିକାର ଥାନ୍ତା, ମତେ କଣ କଥା ଲୁଚାନ୍ତ ?

ଅଭିମାନ କରୁଛ ବିନି ! କିଛି ତ ମୁଁ ଭାବୁନି ! ମନକଷ୍ଟ କରିଚ ବୋଲି କେମିତି ଜାଣିଲ ? ଛି, ମତେ ଭୁଲ୍ ବୁଝନି । ତମେ ମୋ ପାଖରେ ଥାଉ ଥାଉ ମୁଁ କ'ଣ ପାଇଁ ମନ କଷ୍ଟ କରିବ ?

ତମ ହସରୁ ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁଛି ଯେ ! ତମେ ଏମିତ କେବେ ଚେଷ୍ଟାକରି ହସି ନାହଁତ ? ମିଛକଥା କହି ମତେ ଭୁଲାଇ ଦଉଚ । କାହିଁକି ? ତମ ଭାବନାରେ ମୁଁ ଭାଗ ନେଲେ କ୍ଷତି କଣ ତମର ? ସତ କଥା କୁହ ।

ମୁଁ ଭାବୁଛି ଯାହା, ତାକୁ ଜାଣି ତମର ଲାଭ ନାହିଁ ।

ମଲା ମୋର, କହି ଦେଲେ ତ ଯାଆନ୍ତା ?

ମୁଁ ଭାବୁଚ କାଲି କଣ ସବୁ କରିବାକୁ ହବ । ତା ଛଡ଼ା ଆମେ ଘରକୁ ଗଲେ ବାପା, ଭାଇ, ଦାଦା ପ୍ରଭୃତି ବିରକ୍ତ ହେବେ । କ'ଣ କରିବା କହିଲ ?

ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ତଳେ ପଡ଼ିଯିବା ।

ଯଦି ଗୋଇଠା ମାରନ୍ତି ? —ହସିଲେ ସରୋଜ ।

ମାରିଲେ ସହିଯିବା ।

ପାରିବ ତମେ ?

ନିଶ୍ଚୟ ।

ଆନନ୍ଦରେ ସରୋଜ ଜାକି ଧରିଲେ ବିନିକୁ । କହିଲେ —କେତେ କଷ୍ଟ ମୋ ପାଇଁ ସହୁଚ ବିନି ! ତମ ମୁହଁକୁ ଚାହୁଁ

ମୁହଁ ମୋ ଜୀବନ ବାହାର ଯାଉନ୍ତା ଯଦି .... ।

ଅରେ ! —ଚୁମୁଟି ଦେଲା ବିନି । ଏଇ ଶବ୍ଦଟିରେ ପୂରି ରହିଛି ଅମ୍ଲାର ଘନିଷ୍ଠତା । ପ୍ରେମର ଦୃଢ଼ତା । ନାରୀର ମନ ଗହନରେ ଆଶା, ଆକାଙ୍କ୍ଷା ।

ଦୁହେଁ ନୀରବ ।

ବର୍ଷା କମି ଆସିଲା । ପାହାନ୍ତିଆ ଶୀତୁଳିଆ ପବନ ବହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଆକାଶରୁ ମେଘ ଖଣ୍ଡ ସବୁ କ୍ରମେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଗୋଟି ଗୋଟି ତାରକା ବାଦଲ ଫାଙ୍କରେ ଦେଖା ଦେଲେ । ବର୍ଷା ଛାଡ଼ିଲା । ସରୋଜ କହିଲେ—ବିନି ମୋ ଲୁଙ୍ଗି ଟା ପିନ୍ଧ । ତମ ଲୁଗାଟାକୁ ହାତରେ ଧରି ଶୁଖାଇବା ।

ଚୁପ୍ । ମୋର ଦରକାର ନାହିଁ ।

ଲାଜ କରୁଚ ? କିଏ ଆଉ ଏଠି ଅଛି ?

ଦେହରେ ଶୁଖି ଯିବ ଯେ !

ସେ କଥା କହିଲେ ହେବ ? ଓଦା ଲୁଗା । ବର୍ଷା ମାଡ ଖିଆ । ରାତି ଅନିଦ୍ରା । ସବୁ ଯାକ ମିଶିଲେ ଏ ଦେହ ରହିବ ତ ? ମୋ କଥା ମାନ ।

ଘଣ୍ଟାକ ମଧ୍ୟରେ ଦୁହିଁଙ୍କର ଲୁଗା ପଟା ଶୁଖି ଯାଇଥିଲା । ବର୍ଷାର ଚିହ୍ନ ବର୍ତ୍ତି ନ ଥିଲା । ଆକାଶ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ମଳ ହୋଇଗଲା । ଜହ୍ନ ଆଲୁଅ ବିଛୁଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ବିନି ପଚାରିଲା—ଆଉ କେତେ ବାଟ ଅଛି କଟକ ?

ଆଉ ଦୁଇ ମାଇଲ ମୋଟେ ଅଛି ।

ଆସ ଟିକେ ଏଠି ବସି ଯିବା । ମୋ ଗୋଡ କ'ଣ ହୋଇ ଗଲାଣି । ଆଉ ଚାଲି ପାରିବି ନାହିଁ । ଅଳ୍ପବାଟ ତ ଅଛି । ଠିକ୍

ସକାଳେ ଯାଇଁ ପହଞ୍ଚି ଗଲେ ହବ । ଆଉ ଡର ଡର କାହିଁକି ? ନ ବସିଲେ ମୁଁ ଯିବ ନାହିଁ ।

ସରୋଜ ରାଜି ହେଲେ । ଖଣ୍ଡେ ପଥର ଉପରେ ପାଖକୁ ପାଖ ଲଗି ଦୁହେଁ ବସିଲେ । ଆଳାପ ଚାଲିଲା । ଦୁଷ୍ଟାମି କରୁଥାନ୍ତି ସରୋଜ । କ୍ରମେ ବନିର ଦେହ ଅବଶ ଲାଗିଲା । ସରୋଜଙ୍କ ଦେହର ଉଷ୍ମତା ପାଇ ସେ ଶୋଇ ପଡିଲା ତାଙ୍କର କାନ୍ଧରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି । ବନିକୁ କୋଳରେ ଧରି ହାତରେ ତାର ଦେହ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆଉଁସି ଦେଉଥାନ୍ତି ସେ । ବନି ଶୋଇଛି । ତାର ମୁଦ୍ରିତ ଚକ୍ଷୁ, ମୁଖ ମଣ୍ଡଳ, ଶଙ୍କିତ ଭ୍ରୂଲତା, ମୁକୁଳା ଛାତିରେ ଆଖି ପକାଇ ଭବିଷ୍ୟତର ସୁନେଲି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥାନ୍ତି ସରୋଜ ।

ଆଜି ବନି ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟା । କାଲି ସେ ଜାୟା ହେବ । ହେବ ପୁଣି ଗୃହିଣୀ—ସନ୍ତାନ ମାନଙ୍କର ଜନନୀ । ଏଇ ରୂପ ଏଇ ଅନାବିଳ ମାୟା ମମତାରେ କଷ୍ଟ ଦୂର କରିବ ସବୁରି । ଅଭାବରେ ବି ସୁଖର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ମିଳିବ ବନି ଯୋଗୁଁ । କେଡେ ସୁନ୍ଦରୀ ଦିଶୁଛି ଏ ବନି ! ଶୁପ୍ତା, ଅର୍ଦ୍ଧନଗ୍ନ ନାରୀର ଶୋଭା କି ମନୋରମ ! ଏମିତି ଦିନେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ କୋଳରେ ସତୀ ସୀତା ବନବାସ ଯାତନା ଭୁଲିଥିବେ । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ତନ୍ମୟ ହୋଇଥିବେ । ସ୍ୱପ୍ନ ବିଭୋରା ସୀତାଙ୍କର ଥରି ଉଠୁଥିବା ଗୋଲାପି ଅଧରରେ ଅଧର ମିଶାଇ ଥିବେ । ନାଚି ଉଠିଥିବ ନିଘଞ୍ଚ ବନ ଭୂଇଁ । ହସି ଉଠିଥିବେ ଜାତି ଜାତିକା ଫୁଲ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଥିବ ସ୍ୱର୍ଗ ସେତେବେଳେ । ଦେବତାମାନେ ବି ଇର୍ଷାରେ ଜଳି ଉଠିଥିବେ ।

ନିଦରେ ବନି ଜାକି ଧରୁଥାଏ ସରୋଜଙ୍କୁ । ଫୁଲର ପାଖୁଡ଼ା ପରି ତାର ଓଠ ଦି ଫାଳକି କମ୍ପି ଯାଉଥାଏ । ଅପଲକ ଚାହାଣିରେ ଚାହିଁଛନ୍ତି ସରୋଜ । ବନିର ସ୍ନିଗ୍ଧ ଶୀତଳ ଦେହରେ ଖେଳୁଛି

ଜୋଛନା । ଝରୁଛି ସରଗର ସୁଧା । ଫୁଟୁଛି କବିତା ସେ ନଗ୍ନ ଦେହରେ । ସବୋଜ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଚନ୍ତି ଦୁହିଁ ରହି । କଳ୍ପନାର ସଂସାର ତାଙ୍କର ହସି ଉଠିଛି । ଛୋଟ ଛୁଆ ଗୁଡିକ ଦୌଡୁଛନ୍ତି ଏଘରୁ ସେ ଘରକୁ । ବିନିର ଆଖି, ନାକ, ମୁହଁର ଛାଇ ଖେଳୁଛି ତାଙ୍କର ମୁହଁରେ । ତାର ରୂପ କଳା ଘେନି ସେମାନଙ୍କର ଜନ୍ମ । ଗୋଟିଏ ବିନି ଅନେକରେ ଜନ୍ମ ଲଭୁଛି । ବିନି କନୁ ନିଜେ ଦୁର୍ବଳତା ବରି ନେଇଛି । ଆତ୍ମ ବଳୀରେ ସେ ସୃଷ୍ଟିକୁ ବଞ୍ଚାଇ ଅଣିଛି । ସେଇ ତାର ଆନନ୍ଦ । ସେଇ ତାର ସ୍ୱର୍ଗ । ନିଜ ଆତ୍ମାର ବିନିମୟରେ ସେ ଗୃହେଁ ଅନେକ । ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି । ଏଇ ତାର ଆଦର୍ଶ, କାମନା ।

ପୂର୍ବ ଆକାଶର ଦିଗବଳୟ ଧାରେ ଧାରେ ଅରୁଣିମା ଖେଳି ବୁଲିଲା । ଝିଙ୍କାରୀର ଝିଁ ଝିଁ ଶବ୍ଦ କମି ଆସିଲା । ରାତି ଫରଚ୍ଛ ହେଲା । ଉଷାର ଆଲୋକରେ ପୃଥିବୀ ହସି ଉଠିଲା । ଗଛ ଲତା ଦୋହଲି ଦୋହଲି ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇଲେ ଦିବସକୁ । ପକ୍ଷୀମାନେ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କଲେ । ବିନିର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ।

ବିନି ! ଏଥର ଉଠ ଯିବା ।

ଚାଲ । ଟିକେ ନିଦ ହୋଇଗଲା ଦରେ । ତମେ କଷ୍ଟ ପାଇଲ ।

କୋମଳ ପାଦ ତମର ଥକି ପଡ଼ିଥିଲା ନା ! ମୋର କିଛି ତ ହୋଇ ନାହିଁ । ତମ ଶୋଇବା ଯାହା ଆନନ୍ଦ ବାଣ୍ଟୁଥିଲା ସେ କଣ ମୋ ଶୋଇବାରେ ମିଳିଥାନ୍ତା ? ତମେ ନ ଉଠିଥିଲେ କଣ ମୁଁ ଉଠାଇଥାନ୍ତି ? ଏମିତି ଧରି ବସି ଦେଖୁଥାନ୍ତି । ଆଉ ଟିକେ ଶୋଇବ ?

ଦୁହେଁ ହସିଲେ ।

ରାତ ପାହି ଆସିଲଣି । ବନିବୋଉ ବାହାରକୁ ଉଠିଲେ । ଘରର କବାଟ ଖୋଲା ରହିଛି । ବିଛଣାକୁ ଚାହିଁଲେ । ବନି ନାହିଁ । ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ, ଏତେ ରାଅିଲା ଉଠି ବାସୀ ପାଇଟି କରିବାକୁ ଗଲଣି ? ଯାହା ହେଉ ଝିଅ ତାଙ୍କର ପକ୍କା ଘରଣୀଟିଏ ହେବ । ଘରର କାମ ଦାମ ପାଇଁ ତା ଆଖିରେ ନିଦ ନ ଥାଏ । କୁଆଡ଼େ ଉଠି ଧନ୍ଦାରେ ଲାଗିଲଣି ।

ଦାଣ୍ଡ କୂଅ ମୂଳକୁ ଚାହିଁଲେ । କାହିଁ ? କେହିତ ନାହିଁ ? ଝାଡ଼ା ଫେରି ଯାଇଛି କି ? ନାଇତ ! ନୋଟା ଗୁଡ଼ାକ ସେଠି ଥୁଆ ହୋଇଛି । ଡ଼ାକିଲେ—ବନି ! ବନି ! ଅଲୋ ବନି ! ଜବାବ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ବାଡ଼ି ଅଡକୁ ଗଲେ । ପୋଖରୀ କୂଳକୁ ଯାଇଥିବ ଯଦି । ଦିନେ ତ ହେଲେ ସକାଳୁ ଏଆଡେ ଆସେ ନାହିଁ । ଜଙ୍ଗଲିଆ ଯାଗାଟା । ଅନ୍ଧାର ଦିଶୁଚି । ସେ ଡ଼ରେ । ତଥାପି ଯାଇଥିବ ଭାବି ପୋଖରୀ କୂଳକୁ ଗଲେ । ଦୁଇ ଚାରି ଥର ପାଟି କରି ଡ଼ାକିଲେ ବନିର ଶବ୍ଦ ବର୍ତ୍ତ ନାହିଁ । ହତାଶ ହେଲେ ସେ । କେବଳ କହିଲେ ମୋ ଝିଅ କୁଆଡେ଼ ଗଲା । ମୋ ଝିଅ·····

ଘଣ୍ଟାଏ କାଳ ବିତିଗଲା । କୌଣସି ସନ୍ଧାନ ମିଳିଲା ନାହିଁ । କୂଅ ପୋଖରୀ ଖୋଜିଲେ, ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବ ଭାବି । କିଏ ଜଣେ କହିଲା, ସେଇ ପୋଲିସ ବାବୁଙ୍କୁ କହିବାକୁ । ବନି ଦାଦା ସେଠି ଯାଇ ଦେଖିଲେ ବାହାରୁ କୋଲପ ପଡ଼ିଚି । ମନେ ମନେ ବୁଝି ପାରିଲେ ସେ । ବନି ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗରେ କୁଆଡ଼େ ଚାଲି ଯାଇଛି ନିଶ୍ଚୟ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚୁପ୍ ରହିବାକୁ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ

ବିନି ବୋଉ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଗଡୁଥାନ୍ତି । କାହାର କଥା ତାଙ୍କ କାନକୁ ଶୁଭୁ ନ ଥାଏ । ସେ ଭାବୁଚନ୍ତି—ବିଜୁଳୀ ମାରିଛି । କାନରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ଦେଲେ ବି ଘଡ଼ଘଡ଼ି ଶୁଭିବ । ତା ରୋକ ହେବନି । ପେଟେତ ହେଲେ ବିନି ପର ପୁରୁଷ ସଙ୍ଗରେ ଘରୁ ଚାଲି ଯାଇଛି । ଫେରି ଆସିଲେ ବି ଦୁନିଆ ଜାଣିବ । ଲୁଚାଇଲେ ସେ ଫୁଟି ବାହାରିବ ! ଏ ବଂଶର ମାନ ଇଜ୍ଜତ କଣ କଲା ସେ !

ସମସ୍ତେ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଲେ—ବିନି ବୋଉ ଅଶ୍ରୁ ଭାଙ୍ଗିଲେ ସବୁକଥା ହୋଇପାରିବ । ଯାହା ହବାର ହେଲାଣି । ତାର ପ୍ରତିକାର ତ ଦରକାର ? ବିନିର ମାମୁଁ ରମାନାଥ ବାବୁ ଖବରପାଇ ଆସିଲେ । ପରାମର୍ଶ ଚାଲିଲା । ସ୍ଥିର ହେଲା—ବିନି ବୋଉ ଥାନାରେ ଏତଲା ଦେବେ ।

ସେଇଆ ହେଲା । ଥାନାକୁ ଯାଇ ବିନିବୋଉ ଲେଖାଇଲେ—ମୋର ଚଉଦ ବର୍ଷର ଝିଅ ବିନୋଦିନୀ, ଡାକ ନାମ ବିନି, ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ସରୋଜ ବାବୁ କନେଷ୍ଟବଲ ତାକୁ ଅସତ୍ ଶିକ୍ଷାଦେଇ ଭୁଆଁଡେଇ ନେଇ ପଳାଇଛନ୍ତି । ମୋର ସ୍ୱାମୀ ଘରେ ନାହାନ୍ତି । ଆମର ବିନା ଅନୁମତିରେ ସେମାନେ ପଳାଇଛନ୍ତି । ମୋ ଝିଅ ଦେହରେ ସୁନା ଗହଣା ଆନୁମାନିକ ଦୁଇ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଥିଲା । ଶୀଘ୍ର ଏହାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉ ।

କଷ୍ଟ ସହି ଆସି କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ସକାଳ ସାତଟା ବେଳ ହୋଇଗଲା । ସରୋଜଙ୍କ ମନର ବଳ ଫେରିଆସିଲା । କଟକ—ଚିର ଚିହ୍ନା ଭୂଇଁ । ସବୁ ଦିନର ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳ । ଭୟର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । କେବଳ ଚିନ୍ତା—ଏ ଯାତ୍ରାର ଶେଷ କେଉଁଠି ? କିଛି ଦିନ ପାଇଁ କେଉଁଠି ରହିବାକୁ ହେବ । ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ଭାଇବନ୍ଧୁ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ ବଡ଼ଲୋକ । ବିରକ୍ତ ହୋଇପାରନ୍ତି । ଏମିତି ଭାବରେ ରହି କାମ ହାସଲ କରି ହେବନି ।

ଯୋତ୍ରାରେ ଥାନ୍ତି ବଶିବାବୁ, ସଂପର୍କୀୟ ଭାଇ । ସରଳ ଜୀବନ କରାଣୀ ଗୃହକରୀ । ସାଧା ସିଧା ଚଳଣି । ସେଇଠିକୁ ମନେ ମନେ ଯିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ ସରୋଜ । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ବି ଖୁବ୍ ଭଲ ମଣିଷ । ଅନ୍ୟ ଦିନେ ସେ ଖୁବ୍ ଭଲ ଆଦର କରନ୍ତି, ଆଜି ଏ ଅବେଳରେ କ'ଣ ପଛରେ ଠିଆ ହେବେ କି ? ସଙ୍ଗରେ ବିନି ! ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପରିଚିତା ତାଙ୍କର । ଅବିବାହିତ ପୁରୁଷର ସହଗାମିନୀ ଏ ନାରୀ ! ତାଙ୍କର ସହାନୁଭୂତି ବଦଳରେ ଘୃଣାର ପାତ୍ରୀ ହେବ ନାହିଁତ ? ବିନି ପ୍ରତି ଅବଜ୍ଞାକୁ ସରୋଜ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବେ ତ ? ନା, ନା, ସବୁ ମଣିଷ ସମାନ ନୁହନ୍ତି । ମଣିଷ ଭିତରେ ସଇତାନ ଅଛି, ଦେବତା ବି ଅଛି ।

ମନରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ ଜାଗିଲା । ତଥାପି ସରୋଜ ଦେଖିଲେ ଆଉ ସୁବିଧା ଦେଖା ଯାଉନି । ରିକ୍ସା ଖଣ୍ଡିଏ ଡାକି ସେଇଠିକି ନେବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ରିକ୍ସାକୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ସରୋଜ ଘର ଭିତରେ ପଶିଗଲେ । ବିନି ଠିଆ ହେଲା ଦୁଆର ମୁହଁରେ । ସରୋଜଙ୍କ ପାଟି ଶୁଣି, ବଶି ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବାହାରି ଆସିଲେ ।

ସେ କିଏ କି ସମ୍ପର୍କ ! ମୁଁ ତ ଚିହ୍ନି ପାରୁନି ?

ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କ ଖବର ବୁଝ । ତା ପରେ ପରିଚୟ । ଯାହା ଅନୁମାନ କରୁଚି ସେ ସେଇ । ଯେ ପାଇ ସେ ହେଲେ ବି ସେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଚନ୍ତି । ଏମିତ ଠିଆ କରି ରଖିଲେ, ଅତଥି ସେ, କଣ ଭାବିବେ ?

ବଂଶୀବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ହସି ହସି ଆଗେଇ ଯାଇ ବନିର ହାତ ଧରି ଡ଼ାକି ଆଣିଲେ । ପର ଆପଣା ସେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ବନିକୁ ଆଦର କଲେ । ଭଲ ମନ୍ଦ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ । ବାଧ କରି ମୁଠିଏ ଖୋଇଲେ । ବନି ବୁଝି ପାରିଲାନି ଏ ଜଣେ ନାରୀ ନା ଦେବୀ ! ଯୁବକର ହାତ ଧରି ଲୁଚି ଲୁଚି ଘରୁ ପାଦ କାଢି ଯେଉଁ ଯୁବତୀ ସ୍ଖଳନ ପଥରେ ଚାଲି ଆସିଚି, ତା ପ୍ରତି ଏମିତ ଅମାୟିକ ବ୍ୟବହାର କଣ ସମ୍ଭବ ?

ନାରୀ ନାରୀକୁ ଦେଖି ପାରେନା । ଅନ୍ୟର ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟରେ ସେ ପୋଡ଼ି ଜଳି ଯାଏ । ଅନ୍ୟର ଆନନ୍ଦରେ ସେ ମୁଖ ବିକୃତ କରେ । ନାରୀର ଦେହର ପ୍ରତି ରକ୍ତ ରେଣୁରେ ପୁରି ରହିଚି ଈର୍ଷା, ପରଶ୍ରୀକାତରତା । ଏଇ ତାର ପ୍ରକୃତି । ସ୍ୱାଭାବିକ ଧର୍ମ । ଏଇ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ପରିସର ଭିତରେ ଆଦର୍ଶ ବଞ୍ଚିପାରିବ କେମିତି । କେତେ ଜଣ ନାରୀ ଉଦାର ହୃଦୟା ଅଛନ୍ତି ? ବନି ବୁଝିଚି ଆଉ ବୁଝିଚନ୍ତି ବଂଶୀବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ।

ସବୁ ନାରୀ ପ୍ରେମ ଲୋଡ଼ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଯୁବତୀ ବୁଝନ୍ତିନି ପବିତ୍ର ପ୍ରେମର ମୂଲ୍ୟ । ଜାଣନ୍ତି କାମନାର ଚରିତାର୍ଥ । ଯେ ଜାଣେ, ସେ ହୁଏ ପତିତା, ବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ, ସମାଜର ଅନ୍ଧ ବିଚାରରେ । ଯେଉଁ ପ୍ରେମରେ ଜାତି ବର୍ଣ୍ଣ ଧର୍ମ କାଳର ବିଚାର ନ ଥାଏ, ଥାଏ

ସାର୍ବଜନୀନ ବିଶ୍ୱଭ୍ରାତୃ, ଆତ୍ମାରେ ଆତ୍ମାର ମିଳନ, ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ସୁଖର ସନ୍ଧାନ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ସ୍ୱର୍ଗ କରିବାର ପ୍ରୟାସ, ତାର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝନ୍ତି ନି ସମସ୍ତେ। ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା। ଗଢନ୍ତି ବିଶ୍ୱକୁ ଗୋଟିଏ ପରିବାର କରି। ହୃଦୟ ତାଙ୍କର ପବିତ୍ର। ମନ ନିର୍ମଳ। ଆଦର୍ଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ ତାଙ୍କର। ଯେଉଁ ନାରୀ ଯେତିକି ସରଳ, ଛନ୍ଦ କପଟ ଶୂନ୍ୟ, ହୃଦୟବତୀ, ସେ ସେତେ ପ୍ରେମର ପୂଜାରିଣୀ। ପ୍ରାଣ ତନ୍ତ୍ରୀରୁ ସେ ଜଗତକୁ ପ୍ରେମର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଶୁଣାଏ। ସେ ଦେବୀ।

ବିନି ପ୍ରେମିକା। ସେଇଥି ପାଇଁ ସେ ଧାଇଁ ଆସିଛି ଅଜଣା ଥାନକୁ, ପ୍ରେମକୁ ତାର ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାକୁ, କୁସଂସ୍କାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ସେ ବିଦ୍ରୋହ ଘୋଷଣା କରି ବିପ୍ଳବିଣୀ ସାଜିବାକୁ। ତାର ଅନ୍ତରର ଆହ୍ୱାନ ଶୁଣିବ କିଏ! ବୁଝିବ କିଏ ତାର ହୃଦୟର କରୁଣ ଆବାହନୀ?

ବଂଶୀବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କଥୋପକଥନରୁ ସବୁ ବୁଝି ପାରିଲେ।

ସରୋଜ ସାଇକେଲ୍ ଖଣ୍ଡେ ଧରି କୁଆଡ଼େ ବାହାରି ଯିବାରୁ ନିରୋଳା ପାଇ ଦୁହେଁ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ। ଭଲ ମନ୍ଦ। ଘର କଥା। ଥଟ୍ଟା ପରିହାସ। ଘଡ଼ିକରେ ବିନି କଣି ହୋଇଗଲା। ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଥାଏ ତାକୁ। ଘୃଣା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେ ପାଉଛି ସ୍ନେହ ସାନ୍ତ୍ୱନା, ସହାନୁଭୂତି! ଏତେ ଭଲ ମଣିଷ ଏ ସବୁ! ଏଡ଼େ ଆନ୍ତରିକତା ତାଙ୍କର!

ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ଫେରିଲେ ସରୋଜ। ହାତରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଦାମିକା ଶାଢ଼ି। ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଚି। ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କିଣି ଆଣିଚନ୍ତି। କହିଲେ, ନୂଆବୋଉ! ନିଅ ପିନ୍ଧାଇ ଦିଅ। ବିଳମ୍ବ କରନା। ବହୁତ ଆହୁରି କାମ କରିବାକୁ ଅଛି। ଘର ଗୋଟିଏ ବି ଦେଖି ଆସିଚି, ସେଠି ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ହବ।

ଏସବୁ କାହାକୁ ଅଗା ନୁହେଁ ? ଆମ ପାଇଁ ଦିନେ ତ କିଛି ଆଣି ନାହିଁ ! ହଁ, ଆମେ ପର ଆଉ ଏ ତମର ପର ନିଜର ! ପରିହାସ କଲେ ବଣିବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ । ନିମିଷକେ ସେ ବାନ୍ଧିଦେଲେ ବିନିର କେଶ । ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲେ । ପାଦରେ ଅଳତା ଦେଲେ ମୁହଁରେ ପାଉଡର ମାଖି ଦେଲେ । ସୀମନ୍ତରେ ଦେଲେ ସିନ୍ଦୁର ଟୋପା—ବିବାହିତାର ସମ୍ବଳ । ବିନି ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ଏଇ ପରିହାସ । ଦେହରେ ରୋମାଞ୍ଚ ଖେଳିଗଲା । ତଥାପି ସେ ଆପତ୍ତି କରିନାହିଁ ତାର ଏ ନୂତନ ବେଶ ପାଇଁ । ପିଲାଦିନର ଧୂଳିଖେଳର ଯେଉଁ ମିଛି ମିଛିକା ବଧୂବେଶ ଆଜି ପ୍ରକୃତରେ ରୂପାୟିତ ହେଉ । ଆପତ୍ତି କାହିଁକି କରିବ ସେ ! ଭବିଷ୍ୟତର କଟିକଟି ଅନ୍ଧାର ପେଟି ଭିତରୁ ସେ ଦେଖିଲା ତାର ସେଇ ବେଶଟିକୁ । ଯାହା ସେ ଚାହେଁ । ଅନାଗତ । ଅନିଶ୍ଚିତ । ସଂଶୟ । ବିଶ୍ୱାସ ପାଉ ନାହିଁ । ତଥାପି ସେଇ ତାର କାମନା ।

ଆଧୁନିକ ରୁଚି ଅନୁକୂଳ ବେଶ ଭୂଷା ହେବା ପରେ ବିନିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଲା । ମଫସଲର ଝିଅ ବିନି, ଆଉ ଆଧୁନିକ ବେଶଭୂଷା ବିନି ମଧ୍ୟରେ ଆକାଶ ପାତାଳ ଫରକ । ଦର୍ପଣ ଭିତରେ ସେ ଦେଖିଲା ନିଜର ନୂଆ ରୂପ । ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର । ମୁଣ୍ଡରେ ଓଢ଼ଣା ଦେଇ ଥରେ ଚାହିଁଲା ଦର୍ପଣକୁ । ଆହୁରି ସୁନ୍ଦର ! ଲାଜ ମାଡ଼ିଲା । ଧୀରେ ଓଢ଼ଣାଟିକୁ ଖସାଇ ଦେଲା ସେ ।

ରିକ୍ସା ଡାକି ଆଣିଲେ ସରୋଜ । ବିନିର ଇଚ୍ଛା ହେଉ ନ ଥାଏ ନୂଆ ବୋଉଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ କୁଆଡ଼େ ଯିବାକୁ । ବାଧ୍ୟ ହେଲା । ଯିବା ବେଳକୁ ତଳେ ମୁଣ୍ଡ ଲଗାଇ ପ୍ରଣାମ କଲା । କହିଲା—ନୂଆବୋଉ ତମର ଆଦର ଯତ୍ନ ଜୀବନରେ ଭୁଲି

ପାରିବନି । ମତେ ଆଶୀର୍ବାଦ କର । ଏ ଆମର ଶେଷ ଦେଖା ନ ହେଉ ।

ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଲୁହ ଜମି ଯାଇଥିଲା ।

ଚୌଧୁରୀ ବଜାର ମୋଡ ପାଖରେ ରିକ୍ସା ଅଟକି ଗଲା । ଦୁହେଁ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ପାଖରେ କାଚ ଦୋକାନ । ବିନି କାଚ ପିନ୍ଧିବା । ଦୋକାନୀ ଭଲ ଭଲ କାଚ କାଢି ଥୋଇଲା । ପତଳା ସାଧା କଲା କାଚ ବିନିର ପସନ୍ଦ । ସେଇଥିରୁ ଦି' ହାତରେ ଅଠ ପଠ କାଚ ଘେନିଲା ସେ । ପଇସା ପତ୍ର ଦେଇ ସାରି ପୁଣି ରିକ୍ସାରେ ବସିଲେ ।

ଥାନା ପାଖରେ ରିକ୍ସା ରହିଲା । ଦୁହେଁ ଓହ୍ଲାଇ ଥାନା ଭିତରକୁ ଗଲେ । ବିନି ଡାଏରୀ ଦେବାର କଥା । ସରୋଜଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଲେଖାଇଲା—ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ମୁଁ ସରୋଜବାବୁଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଛି । ପତି ରୂପେ ବରି ନେଇଛି । ମୋର କଳ୍ପନାର ସଂସାର ଗଢିବାକୁ ମୁଁ ସରୋଜବାବୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଖୁସିରେ ଘରୁ ଚାଲି ଆସିଚି । ମୋର ବୟସ ଉଣେଇଶ । ମୋର ବିଚାର କରିବାର ଅବସ୍ଥା ଆସିଲାଣି । ଏଥିରେ ଅନ୍ୟର କୁଶିକ୍ଷା ନାହିଁ । ସଙ୍ଗରେ ମୁଁ କୌଣସି ଅଳଙ୍କାର ବା ଟଙ୍କା କଉଡି ଆଣି ନାହିଁ ।

ସରୋଜ ବି ସେଇପରି ନିଜର ଡାଏରୀ ଦେଲେ ।

ଥାନାରୁ ଫେରି ଆଗରୁ ଠିକ୍ କରିଥିବା ଘରେ ରହିଲେ ଦୁଇଜଣ ଯାକ । ବିନି ତାର ନାରୀ ସୁଲଭ ଗୁଣରେ ସବୁ ଆଡ଼ ବୁଲି ଦେଖି ନେଲା ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା । ଆଖି ପକାଇ ଦେଖି ନେଲା କ'ଣ ଅଛି, କଣ ଦରକାର ହେବ । ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠୁଚି ତାର ଅନ୍ତର । ନୂଆ ଲାଗୁଛି ସବୁ କଥା । ନୂତନ ସଂସାର ।

ନୂତନ ଜୀବନ । ନୂତନ ସ୍ଥାନ । ଦୁଇ ମହଲା ପକ୍କା ଘରର ଉପରି ଅଂଶଟିରେ ତାଙ୍କର ରହଣି । ମୁକ୍ତ ଆକାଶ ମୁକ୍ତ ବାୟୁର ସୁଲଭ ପ୍ରାପ୍ତି ସେଠି ।

ସେ ଦିନ ରାତିର ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରହର । ପଶ୍ଚିମ ଦିଗବଳୟର ଅଳ୍ପ ଉପରେ ଅସ୍ତମାନ ଚନ୍ଦ୍ରର ଆଭାସ । ନୀଳ ଆକାଶରେ ପୁଞ୍ଜି ପୁଞ୍ଜି ତାରକା ତେଜୀୟାନ ଦିଶୁଛନ୍ତି । ପାହାନ୍ତି ପବନ ସୁଲୁ ସୁଲୁ ହୋଇ ଖେଳି ଯାଉଛି ଗଛ ପତ୍ର ସଙ୍ଗେ । ସେହି ପବନରେ ବିନିର ଘନ ଶିଥିଳ କବରୀ ଫିଟି ପଡ଼ି କ୍ରୀଡ଼ା କରୁଛି । ଦୁଇ ହାତରେ ଝରକାର ରେଲିଂ ଧରି ସେ ଚାହିଁଛି ନୀରବ ସୁପ୍ତ ନଗରୀକୁ । ଅମାନିଆ ମନ ଘୋଡ଼ାକୁ ସେ ଛୁଟାଇ ଦେଇଛି ଅଜଣା ପଥକୁ ।

ଆଶା ଆଶଙ୍କାର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଲାଗିଛି ମନରେ ତାର । ବାପା ଘରକୁ ଫେରିବେଣି । ଶୁଣୁଥିବେ । ସରୋଜବାବୁଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରତିହିଂସାର ନିଆଁ ଜଳୁଥିବ ତାଙ୍କ ଭିତରେ । କୋର୍ଟ କଚେରୀର ଆଶ୍ରୟ ନେବେ ସେ । ଯଦି ସେ ଏଠାକୁ ଆସିବେ ? କ'ଣ ମୁଁ କରିବି ? କ'ଣ କହିବି ? କିଛି ନ ଶୁଣି ଯଦି ସେ ଟାଣି ଟାଣି ...... ।

ନା, ନା, ଅସମ୍ଭବ । ଜୁବରୁର କରିବେ ସେ । ବିବେକ ତାଙ୍କର ବାଧା ଦେବ । ରକ୍ତର ସ୍ରୋତ ବଦଳରେ ସେ ଜନ୍ମ ଦେଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ତର ନ ଚିହ୍ନିବେ କେମିତି ? ଯେତେବେଳେ

ଘରୁ ଗୋଡ କାଢି ଦୁନିଆର ରାସ୍ତାରେ ମୁଁ ଠିଆ ହେଲିଣି, ଦୁନିଆ ମୋର ସ୍ୱରୂପ ଦେଖିଲାଣି, କାହିଁକି ଆଉ ସେ ମୋତେ ଫେରାଇ ନେବେ ? ସରୋଜ ବାବୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଆଉ କି ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବେ ସେ । ସେ ଯେ ତାଙ୍କର ଜାମାତା ! କନ୍ୟାର ମନୋନୀତ ସ୍ୱାମୀ !

ସରୋଜ ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ ବିନି ପାଖରେ ନାହିଁ । ଉଠି ବସିଲେ । ଦେଖିଲେ ଝରକାକୁ ଧରି ଅନମନା ହୋଇ କଣ ସେ ଭାବୁଚି । କାହିଁକି ? କାହିଁକି ତାର ଏ ଭାବାନ୍ତର ? ହୁଏତ, ସେ ତାର ଭୁଲ୍ ବୁଝି ଅନୁତାପ କରୁଛି । ସରୋଜ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କଲେ । ଯାହାର ପ୍ରାଣ ସଦା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ, ସେ ଆଜ ଚିନ୍ତାରେ ସଡି ଯାଉଛି କାହିଁକି ? ତନ୍ଦ୍ରାଳସ ଶରୀରରେ ତାର ନିସ୍ତେଜତା କାହୁଁ ଆସିଲା ? ନିର୍ମଳ ମନରେ ତାର କ'ଣ ଆବିଳତା ପଶିଚି ତେବେ । ଘୂମନ୍ତ ଚକ୍ଷୁରେ ତାର ଲୋତକ ବିନ୍ଦୁର ଲୀଳା କ'ଣ ପାଇଁ ? ନିକଟକୁ ଯାଇ ମୁଣ୍ଡରେ ତାର ହାତ ରଖି ଡାକିଲେ—ବିନି !

କଅଣ ।

କ'ଣ ତମେ ଏମିତି ବସି ଭାବୁଚ ।

କିଛି ନାହିଁ ତ !

ମୁଁ ପିଲା ନୁହେଁ ଯେ ଭୁଲାଇ ଦେବ !

ବିନି ମଥା ନୋଇଁଲା ।

କହିବ ନାହିଁ ?

ତମେ କଣ ମତେ ସବୁ କଥା କୁହ ।

କେଉଁ ଦିନ କିଛି ଲୁଚାଇଚି ?

ଯେଉଁ ଦିନ ଘରୁ ଆସିଲେ ସେ ଦିନ ବାଟ କଥା ମନେ ପଡୁଚି ?

ସେଇଥି ପାଇଁ ଅଭିମାନ ! କହିବନି ? ମୁଁ ତମର କେବେ କେହି ନୁହେଁ । କାହିଁକି ପର ପାଇଁ ଏତେ କଷ୍ଟ ସହିଲ ? ଶାନ୍ତିରେ ଶୋଇଥାନ୍ତ ଘରେ ।

ରାଗିଗଲ କି ? କହିବ ମ !

ଦୁଇ ହାତକୁ ସରୋଜଙ୍କ ବେକ ଚାରି ପାଖରେ ଗୁଡ଼ାଇ ଧରି ତାର ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ଢଳାଇ ଦେଲା ସରୋଜଙ୍କ ଛାତି ଉପରେ । ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ତାର କୋମଳ ଶରୀରଟିକୁ ଜାକି ଧରି ସରୋଜ ବିନିର ଗୋଲାପ ଅଧରରେ ଚୁମ୍ବନ ଦେଲେ । ହୃଦୟର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଭେଦି ବାହାରି ଆସିଲା କ୍ଷୀଣ ଶବ୍ଦଟିଏ ତୁଣ୍ଡରୁ ତାର । ଯାହାର ସୃଷ୍ଟି ଅଛି, ନାହିଁ ସ୍ୱରୂପ ବା ସ୍ଥିତି । ଯାହା ଅକ୍ଷର ନୁହେଁ, ଯାହା ନିଜକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପି ଦେବାର ସୂଚନା ।

କଳା ମେଘ ଖଣ୍ଡେ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଗିଳି ଦେଲା ସେତିକି ବେଳେ ।

ଆଜି ଥାନାରେ ଶୁଣାଣି ଆରମ୍ଭ ହେବ । କାହିଁକି କେଜାଣି ବିନିର ଛାତି ଥରି ଉଠିଲା । କେତେ ଲୋକ ସେଠି ବସିଥିବେ । ବାପା ବୋଉ ମାମୁଁ ଆସିଥିବେ । କେମିତି ମୁହିଁ ଟେକି ଚାହିଁବ ସେ ? କ'ଣ ଉତ୍ତର ସେ ଦେବ ? ଯଦି ତାକୁ ଧରି ନେଇ ଯିବେ । କ'ଣ ସେ କରିବ ? ସରୋଜବାବୁଙ୍କୁ ସେ ଛାଡ଼ିପାରିବ ନି !

ସରୋଜ ବୁଝି ପାରିଲେ ବିନିର ଭାବାନ୍ତର । ଏ ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ ନୁହେଁ । ବିନିର ନିରବତା ପାଇଁ ସବୁ କିଛି କଳ୍ପନା,

ଆଶାର ସୌଧ ଧୂଳିସାତ୍ ହୋଇଯିବ । ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧର ଡାକରା ଆସୁଚି । ବିଜୟରେ ରାଜ୍ୟଲାଭ । ମୃତ୍ୟୁରେ ସ୍ୱର୍ଗଲାଭ । ପରାଜୟ, ମଧ୍ୟମ ଅବସ୍ଥା କଷ୍ଟଦାୟକ । ଧନଞ୍ଜୟ ସାଜି ଗାଣ୍ଡିବ ଟଂକାର ଶୁଣାଇବାକୁ ହେବ । ବିନି କିନ୍ତୁ ଏ ଯୁଦ୍ଧର ଶକ୍ତି । ତାର ନିର୍ଭୀକ ମତ ପାଇଁ ଦୁଇଟା ଆତ୍ମା ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ପାଇଁ ମିଳି ଯିବେ । ଏକାକାର ହେବେ । ଅଥବା ପ୍ରେମ ଯଜ୍ଞରେ ପୂର୍ଣ୍ଣାହୁତି ହେବେ ଦୁଇଟା ଜୀବନ । କହିଲେ—ବିନି ! ତମେ ଚୁପ୍ ହୋଇଗଲେ ସବୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯିବ । ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥିର କର । ମନରେ ଦୃଢତା ଆଣ ।

ଶକ୍ଟାରେ ବସି ଥାନାକୁ ଯିବା ବାଟରେ ବିନିକୁ ସରୋଜ ଯାହା କହିବାର କଥା ଶିଖାଇ ଥିଲେ । ନିର୍ଭର ଜବାବ ଦେଇଥିଲା ସେ । ଥାନାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଲୋକାରଣ୍ୟ । ସରୋଜଙ୍କର ସାଙ୍ଗ ସାଥୀ, ଅଫିସର, ସର୍ବ ସାଧାରଣ, ବିନିର ମାମୁଁ ଆଉ ଗ୍ରାମ ଲୋକମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ବିନିକୁ ଆଦେଶ ହେଲା ସରୋଜଙ୍କ ପାଖରୁ ଅଲଗା ହେବାକୁ । ଦୃଢତାର ସହିତ ସେ ଜବାବ୍ ଦେଲା—ମୋର ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପାଖରୁ ମୁଁ ଯାଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ମୋର ଆପଣାର ଆଉ କେହି ଏଠି ନାହିଁ ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଉପସ୍ଥିତ ଜନତା । ଚମକି ପଡିଲେ ଥାନା ଅଫିସର । କାନ୍ଦି ଉଠିଲେ ବିନିର ମାମୁଁ । ବିନିର ଏ କି ସାହାସ ! କି ଭୟଙ୍କରୀ ମୂର୍ତ୍ତି ! କି ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ ତାର ଦୁନିଆ ପ୍ରତି ! ଧନ୍ୟ ପ୍ରେମ, ଧନ୍ୟ ତୋର ମୋହିନୀ ଶକ୍ତି ! ସରୋଜ ଜୀବନର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ । ଆଶାର ତୁଙ୍ଗ ସୋପାନରେ ବସିଲେ । ବିନିର ଅକାଟ୍ୟ ଯୁକ୍ତିର ଦୃଢତାରୁ ସେ ଆଶ୍ୱାସନା ପାଇଲେ ।

ଦ୍ୱି ପ୍ରହର ବେଳ । ଶୁଣାଣି କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ବନ୍ଦ ହେଲା । ଭିଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା । ସରୋଜ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କର ବାପା ଆସି ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ଜଳଖିଆ ଆଣିଲେ ସେ । ସରୋଜ ବାଧ୍ୟକରି ବିନିର ମାମୁଁଙ୍କୁ ଡାକିଲେ । ଆସିଲେ ସେ । ବିନି ମଧ୍ୟ ସରୋଜଙ୍କ ବାପାଙ୍କୁ ଡାକିଲା—ବାପା ଖାଇବେ ଆସନ୍ତୁ ।

ଆଖି ତାଙ୍କର ଛଳ ଛଳ ହୋଇଗଲା । କହିଲେ—ନାଇଁ ମା ! ତମେ ସବୁ ଖାଅ । ଯେଉଁ ଦିନ ତୁ ସଞ୍ଜ ବାଢି ପରଶିବୁ, ଯେଉଁଦିନ ତୁ ମୋ ଘରେ ଏ ଘରୁ ସେ ଘର ଦଉଡ଼ି ଖେଳି ବୁଲିବୁ, ସେଇ ଦିନ ମୁଁ ଖାଇବି ।

ଦୁଇଟା ବାଜିଲା । ଖିଆ ପିଆ ସାରି ପୁଣି ସମସ୍ତେ ଆସିଲେ ।

ଦୁହିଁଙ୍କ ଠାରୁ ଜମାନ ବନ୍ଦୀ ନିଆଗଲା । ସେଥିରେ ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ପାରିବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ପ୍ରେମରେ ନିଷ୍ଠା, ପବିତ୍ରତା, ଦୃଢତାର ଆଭାସ ମିଳୁଥିଲା । ଜଣେ ଜୀବନ, ଆଉ ଜଣେ ଶରୀର ପରି । ଶରୀରକୁ ଜୀବନ, ଜୀବନକୁ ଶରୀର ଛାଡି ପାରେନା । ଛାଡିଲେ, ପ୍ରାଣୀର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ରହି ପାରେନା ପରା !

ସରୋଜଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କେବଳ ଦୁଇଟି ଦୋଷର ଅଭିଯୋଗ —ଝିଅର ବୟସ ଅଠରରୁ କମ୍ ଥିବାରୁ ତାର ସ୍ୱାଧୀନତା ମତ ନାହିଁ । ତାକୁ ସଙ୍ଗରେ ଲୁଚାଇ ଆଣିଛନ୍ତି ସରୋଜ । ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅବହେଳା ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ସେ ଏଇ ଦୁଇଟି ଦୋଷର ବିଚାର ହେବ ।

ବିନିର ବୟସ ସେ ନିଜେ କହିଚି ଊଣେଇଶ । ବୋଉ ତାର ଚଉଦ କହୁଛନ୍ତି । ବାପା କହନ୍ତି ପନ୍ଦର । ଏହାର ପ୍ରମାଣ ପାଇଁ ତାର କୋଷ୍ଠୀ ପତ୍ର ନାହିଁ । କେବଳ ଅନୁମାନ । ଦେଶର ନିୟମ

—ଅଠର ବର୍ଷରୁ କମ ବୟସ୍କା କନ୍ୟାର ଅପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ବିଚିତ୍ର ଏ ମଣିଷ ଗଢା ଆଇନ୍ । ଛୁଆଁ ମାଛ୍ଚ ପଚାଶ । ସ୍ୱାଧୀନ ମନରେ ଅପଣାର ଜୀବନ ଦେବତା ବାଛିବାକୁ କେତୋଟି ଝିଅ ରହନ୍ତି ଅଠର ବର୍ଷ ଯାଏ ? ଝିଅ ବଡ଼ ହେଲେ ବୋଝ ସେ । ଉଠାଇ ଦିଅନ୍ତି ଅନ୍ୟତ୍ର । ବଡ଼ ଲୋକ ପାଠୋଇ ଝିଅମାନେ ଅବଶ୍ୟ ରହନ୍ତି । ଇଆ ବୋଲି ସେଇ କ'ଣ ଦେଶର ଚଳଣି ? ଚଳଣିକୁ ଧରି ଆଇନ ଗଢି ଉଠନ୍ତା ସିନା !

ଝିଅଟାର ମତାମତ, ରୁଚି ଅଛି ଯଦି ଭାବୁଚେ, ତେବେ ଆଇନ୍ କହୁ—ଅଠର ବର୍ଷ ବୟସ ପରେ ରୁଚି ଅନୁରୂପ ଝିଅର ବିବାହ ହେଉ । ତାର ମତ ମାନି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । କସ୍ମିନ୍ କାଳେ ଆଗରୁ ନ ହେଉ । ଯଦି ଏଇ ପ୍ରଚଳିତ ପଦ୍ଧତି ରହିବ, ତେବେ ଆଇନ୍ ଘୋଷଣା କରୁ—ଝିଅ ପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କା ହେଲେ ତାର ମତାମତ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତାର ସ୍ୱାଧୀନ ବିଚାରକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ହେବ । ଯେଉଁ ଅଗଣିତ ଝିଅ ଏ ଦେଶରେ ବିବାହ କରନ୍ତି, ତଣ୍ଟି ଚିପି ମାରି ଦିଆଯାଏ ତାଙ୍କର ରୁଚିକୁ । ବିବାହ ପରେ ଅନେକ ଘର ଭାଙ୍ଗେ । ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀର ପବିତ୍ର ସଂପର୍କ ଆବିଳ ହୁଏ । ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଆତ୍ମହତ୍ୟା—ଅକାଳ ମରଣ । ଧନ ଲୋଭ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ଏ ଦେଶର କେତେ ଝିଅ ପଶୁ ପରି ବିକ୍ରୀ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ମତାମତ ପାଇଁ ଆଇନ୍ ବାଟ ରଖି ନଥିଲା, ରଖି ନାହିଁ ମଧ୍ୟ । ଆଇନ ତେବେ କି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି ?

ଆଇନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି ବୟସ । ତା ପୂର୍ବରୁ ନିଜର ରୁଚି ପ୍ରକାଶ କଲେ, ପ୍ରଣୟ କରି ବସିଲେ, ସମାଜ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ—ବୋଝ ଉଠାଅ, କଳଙ୍କ ପସରା, ବଦନାମ ହେବ । କାହିଁରେ କି

ସେଇଆ ଘଟେ । କାହିଁ ତେବେ ଆଇନ୍‌ର ପ୍ରୟୋଗ ? କାହିଁ ତେବେ ସ୍ୱାଧୀନ ମତର ରକ୍ଷଣ ? ବିନାର ବୟସ ପାଇଁ ସେଇ ଆଇନ୍ ଆଜି ବଳବତ୍ତର । ବୟସ ହୋଇନାହିଁ ତାର ଅଭିରୁଚି ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ । ନରମ ବୟସ କଅଁଳ ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରେମ କରିବାକୁ ମନା ପରି !

ସେଇ ବୟସ ଜାଣିବାକୁ ବିନାକୁ ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା କରାଗଲା ।

ଥାନା ଅଫିସର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ—ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ମିଳୁ ନ ଥିବାରୁ ବାପ ମାଆଙ୍କ ମତରେ ଝିଅ ଅଳ୍ପ ବୟସ୍କା ଥିବାରୁ ତାର ମତାମତ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଡାକ୍ତରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ମିଳିବା ଦିନ ଯାଏ ଝିଅକୁ ତାର ବାପ ମା'ଙ୍କ ହାତରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯିବ । ସେଇଆ ହେଲା । ଅର୍ଥହିଁ ଅନର୍ଥର ମୂଳ ରୂପେ ଲୁଚି ଲୁଚି ପ୍ରଭାବ ପକାଇଲା । ସରୋଜ ହଟିଗଲେ ।

ସବୁ କାମ ସରିଗଲା । ବିନାକୁ ତାର ମାମୁଁ ଟାଣି ଟାଣି ମଟର ପାଖକୁ ନେଲେ । କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଚଲେ ଲୋଟୁଥାଏ ସେ । ସରୋଜ ପ୍ରାୟ ପାଗଳ । ଆଖିରୁ ଦର ଦର ହୋଇ ଅଶ୍ରୁଧାରା ବହୁଥାଏ । ବିନାକୁ ମଟର ଭିତରେ ଭର୍ତ୍ତି କରି ଦିଆଗଲା । ସରୋଜ ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇ କେବଳ କହିଲେ—ପ୍ରକୃତରେ ଯଦି ତମେ ମତେ ଭଲ ପାଅ ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ଆମର ମିଳନ ହେବ । ଶତ ବାଧା ବନ୍ଧନ ଏଡ଼ି ଆମେ ହସିବା । ବିନା ଶୁଣି ପାରିଲା କ୍ଷଣକ ପାଇଁ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରାଣର ଆର୍ତ୍ତନାଦ । ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିବାକୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଗାଡ଼ି ମାଡ଼ି ଚାଲିଲା ଆଗକୁ । ପଛରେ ପଡ଼ି ରହିଲେ ସରୋଜ । ନିର୍ବାକ । ପାଷାଣ । ସଂଜ୍ଞାହୀନ ।

ଆଜିକାଲି ଦିନ ଗୁଡ଼ାକ ଯେ କେମିତି ବିତି ଯାଉଛି କିଛି ଜଣା ପଡ଼ୁ ନାହିଁ । ନିତି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହୁଅନ୍ତି, ଅସ୍ତ ଯା'ନ୍ତି ଦିନ ଯାଇ ରାତି ଆସେ । ଏତିକି ବୁଝନ୍ତି ସର୍ବେଶ । ସବୁ ଯେମିତି ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ ପରି ଘଟି ଯାଉଛି । ମନରେ ଆଉ ସରାଗ ନାହିଁ । ଆନନ୍ଦ ନାହିଁ । ଜଗତରେ କେଉଁଠି କ'ଣ ଘଟୁଛି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ତାର ଖବର ପହଞ୍ଚୁ ନାହିଁ । ସେ ବି ଆବଶ୍ୟକ ମଣନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆଗେ କେବେ କେମିତି ସେ ସିନେମା ଥିଏଟର ଯାଉଥିଲେ । ବନ୍ଧୁ ମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆଳାପ କରୁଥିଲେ, ଆଜି କାଲି ଆଉ ସେ ସବୁ ନାହିଁ । ସବୁ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ମାୟା । ସ୍ୱପ୍ନ । ଜନଶୂନ୍ୟ ଜଗତ ନିର୍ଜ୍ଜୀବ ସ୍ଥାଣୁ ପରି ଲାଗୁଛି । ଚଉଁଆଡ଼ ଅନ୍ଧାରିଆ ଭୟଙ୍କାରିଆ ଦିଶୁଛି ଯେମିତି । ସେ ଭାବନ୍ତି ଦୁନିଆ ତାଙ୍କୁ ଉପହାସ କରୁଛି । ସବୁବେଳେ ସେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ । ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାହା ହୋଇ ଯାଉଛି । ଅବଶିଷ୍ଟ ବେଳ ତକ କଟେ ଚିନ୍ତାରେ—ଯାହାର ଅନ୍ତ ନାହିଁ । ସ୍ୱରୂପ ନାହିଁ । ଅଡୁଆ ସୂତା ପରି ତାର ଆରମ୍ଭ କି ଶେଷ ନାହିଁ ।

ଥରକ ପାଇଁ ମନେ ମନେ ସେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ, ଡାକ୍ତରୀ ପରୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ଶୁଣି । ବନିର ବୟସ ଅଠରରୁ ବେଶୀ, ଉଣେଇଶରୁ କମ ବୋଲି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଆଶା ପୋଷଣ କଲେ—ବନିକୁ ସେ ପାଇବେ । ବରୁଣୀ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାର ଗୁରୁତ୍ୱପରେ

ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଥିବ ଦୂର ମଫସଲ ଗାଁ କୋଣରେ । ଏଇ ଆନନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖବର ତା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବ ନାହିଁ । କାହାରିକୁ କଥା ପଦେ କହିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ତାଠୁ କାଢ଼ି ନିଆ ଯାଉଥିବ । ସେ ବନ୍ଦିନୀ । ତାର ଆତ୍ମାର ଆର୍ତ୍ତନାଦ, ଆଖି ପାଣିରେ ପାଷାଣ ତରଳୁ ଥିବ ।

ଯାହାକୁ ଯେମିତି ସରୋଜ ଆପଣାର ମଣି ସାହାଯ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଲୋଡ଼ିଚନ୍ତି, ଦୁଃଖ କାହାଣୀ ଶୁଣାଇଚନ୍ତି, ସବୁ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛି । କାହାରି ଠାରୁ ବି ବିନିକୁ ଭୁଲି ଯିବାକୁ ଉପଦେଶ ପାଇଛି । କେଉଁଠାରୁ ମନଲାଖି ହୃଦବୋଧ ହେବା ଭଳି ପଦଟିଏ ସେ ଶୁଣି ନାହାନ୍ତି । ଅନ୍ତରର କୋହ ତାଙ୍କର ଥମି ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଆଗରେ ହୃଦୟର ଗୁପ୍ତ ବେଦନା ଖୋଲି କହିବାରେ ଭାରି ଉଶ୍ୱାସ ଲାଗିଛି କେବଳ ।

ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଗୃହକର ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଟଳମଳ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆଇନ୍ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ ବେଆଇନ୍ କାମ କରିଛନ୍ତି । ଏଇ ତାଙ୍କର ଅପରାଧ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ବିଗୁର ହୋଇ ନାହିଁ । ଜଣେ—ସବ୍‌ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ଜଣେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ଯାଇ ଫେରି ସାରିଲେଣି । ଦାରୋଗାଙ୍କ ନିକଟକୁ ରିପୋର୍ଟ ଯାଇ ସାରିଥିବ ନିଶ୍ଚୟ ।

ଏତିକି ସରୋଜ ଶୁଣିଛନ୍ତି ଯେ ରିପୋର୍ଟରେ ସବୁ ଘଟଣା ସଠିକ ଲେଖା ହୋଇଛି । ବିନିର ଶେଜରୁ ସରୋଜଙ୍କ ଫଟୋ, ସରୋଜଙ୍କ ବସାଘରୁ ବିନିର ଭଙ୍ଗା କାଚ, ଶାଢ଼ି, ପତ୍ର, ଜବତ କରି ଆଣିଛନ୍ତି ସେମାନେ । କୌଣସି କାମରେ ସରୋଜଙ୍କୁ କେହି ସମର୍ଥନ କରି ନାହାନ୍ତି, ବରଂ ଗୁରୁତର ଦୋଷ ବୋଲି ମତ ଦିଆ ଯାଇଛି । କର୍ମଚ୍ୟୁତ ଅନ୍ତର କରି କଠିନ ଶାସ୍ତି ପାଇଁ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର

ନିଜେ ଦାରୋଗାଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ସରକାରୀ ପୋଷାକର ଗୁଣ ଅଲଗା । ତାକୁ ପିନ୍ଧି ଦେଲେ ମଣିଷ ମଣିଷକୁ ଡ଼ରଏ । ସେ ହିଂସ୍ର ହୁଏ । ମଣିଷ ପଣିଆ ଭୁଲି ହୋଇ ଯାଏ ।

ସୁପାରିଶ୍ ଅନୁସାରେ ଦାରୋଗା ମତ ଦେଲେ—ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେବା ଯାଏ ସରୋଜଙ୍କୁ ସସ୍‌ପେଣ୍ଡ କରାଯାଉ । ମୁଣ୍ଡ ପାତି ସହି ନେଲେ ସରୋଜ । ବନ୍ଧୁର ବିଚ୍ଛେଦ ଠାରୁ ଏଇଟା ବେଶୀ ବାଧିଲି ନାହିଁ । ଏତିକି ସେ ଭାବିଲେ—ମଣିଷ ଭିତରେ ମଣିଷ ସବୁବେଳେ ନ ଥାଏ । ବିପଦ ଏକୁଟିଆ ଆସେ ନାହିଁ ।

ନିଜର ପୋଷାକପତ୍ର ଓହ୍ଲାଇ ଥାନାରେ ଦେଇ ଆସିଥିଲେ ସରୋଜ । ଆଖିରୁ ତାଙ୍କର ଗଡ଼ି ପଡ଼ି ଥିଲା ଅଶ୍ରୁ ବିନ୍ଦୁ । ସବୁରି ଅଜ୍ଞାତରେ ସେ ଲୁଗା କାନିରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୋଛି ଦେଇଥିଲେ । ସେଇ ଅଶ୍ରୁରେ ଥିଲା ବନ୍ଧୁ ପ୍ରେମର ଦାବୀ, ତାର ବିଚ୍ଛେଦ, ଚାକିରି ଜୀବନର ଆନନ୍ଦ ନିରାନନ୍ଦ ବୋଲି ଅନୁଭୂତିର ଛାପ । ଆଜିଠୁ ସେ ଥାନାର କେହି ନୁହେ । ଅସଂଖ୍ୟ ଜନତା ଭିତରୁ ସେ ଜଣେ ନଗଣ୍ୟ ସାଧାରଣ ।

ମନର ସବୁ ରହ ମେଣ୍ଟାଇବାକୁ ଭାବିଲେ ସେ ଚାଲିଯିବେ ଅଜଣା ସ୍ଥାନକୁ । ମନର ଗତି ବଦଳି ଯିବ । ଶାନ୍ତି ହେଲେ ଟିକେ ମିଳିବ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ଜାଣି ବନ୍ଧୁମାନେ ଅଟକାଇ ରଖିଲେ । ଦୁଃଖ ଭାର କମେ ନାହିଁ । ବଢ଼େ । ଦିନ ରାତିର ଫରକ ବୁଝି ପାରନ୍ତି ସରୋଜ । ଏକଡ ସେକଡ ହୁଅନ୍ତି । ନିଦ ଅପ୍ଲେଣୀ । ଆଖି କଷା ପଡେନା । କେବଳ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ, ଅଶ୍ରୁ । ଦିନ ରାତି ସଦାବେଳେ ସେଇ ଚିନ୍ତା ଆଉ ଚିନ୍ତା । ଖାଇବା ପିଇବାରେ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ଲକ୍ଷ ନାହିଁ ବି । ପୁଅଡ଼େ ଚାହିଁଚନ୍ତି ସେ ଆଉ ଆଖି ଫେରୁ ନାହିଁ । ଯେ ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ କାନକୁ

ଶୁଭୁ ନାହିଁ । ସରୋଜ ଆଉ ମଣିଷ ନୁହନ୍ତି, ସେ ପଥର । ଶରୀର ବାହାରେ ଆତ୍ମା ତାଙ୍କର ଉଡ଼ି ବୁଲୁଛି ।

ଆନନ୍ଦ ନିରାନନ୍ଦ, ସୁଖ ଦୁଃଖ, ସବୁ ଜୀବନରେ ଆସେ । ମଣିଷ ମାନଙ୍କେ ପ୍ରକୃତି ଭିନ୍ନ । ଶରୀରରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଉପାଦାନ ଫରକ ସବୁରି । ସେଇଥି ପାଇଁ ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ ଭେଦ । ଯେ ସହିଶିକେ, ସେ ସହେ । ଯେ ସହି ପାରେ ନାହିଁ, ଜୀବନକୁ ଅସ୍ୱାଦ କରେ । ମନର ମୂଳେ ଏ ଜଗତ । ସୁଖ ଦୁଃଖ ଯାହା ଆସୁ ସବୁ ସହିବା ମଣିଷର ଧର୍ମ । ମନକୁ ଉଦାସ ରଖିଲେ ସବୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତି ଆନନ୍ଦମୟ ହେବ ! କିନ୍ତୁ ସରୋଜଙ୍କ ମନ ଆଜି ଅସ୍ଥିର । ତେଣୁ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ, ଆନନ୍ଦ ନାହିଁ ।

ସବୁ ଦିନ ଏକାପରି ଯାଏ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକର ଗୋଟିଏ ସୀମାରେଖା ଅଛି । ସରୋଜଙ୍କର ବେଦନାର ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝିଲେ ଭଗବାନ । ତାଙ୍କର ବିଚାର ହେଲା—ସେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ । ପ୍ରେମ କରିବା ପାପ ନୁହେଁ । ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇ ଯଥା ସମୟରେ ସେ ସମ୍ବାଦ ଦେଇଛନ୍ତି । ଝିଅର ବୟସ ଅଠରରୁ ବେଶୀ ହୋଇ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ହୋଇଥିବା ଆଇନ୍‌ର ପ୍ରୟୋଗ ଭୁଲ ହୋଇଛି । ଏସ୍. ଡି. ଓ. ବିଚାର କରି ଏଇ ମତ ଦେଲେ । ସେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ।

ସରୋଜଙ୍କର ଚେତନା ଆସିଲା । ସମାଧିରୁ ଉଠି ବସିଲେ ସେ । ମନରେ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର ହେଲା । ସେ ଚାକିରି ପାଇଲେ ବଳିକୁ ବି ଦିନେ ପାଇ ପାରିବେ । କେବଳ ଲୋଡ଼ା ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଆଉ ଚେଷ୍ଟା ।

ଘରକୁ ଯାଇନି ବନି, ଯାଇଛି ନରକକୁ—ଯେଉଁଠି ଆପଣାର ହୋଇ କେହି ନାହିଁ, ଯେଉଁଠି ନିନ୍ଦା ଅପବାଦର ଖଣି ପଡ଼ିଛି, ଯେଉଁଠି ଅଶାନ୍ତି ବିରକ୍ତିର ଝଞ୍ଜା ବହୁଛି । ସେଠି ତାର ମନ କଥା ବୁଝିବ କିଏ ? ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଘୃଣାର ପାତ୍ରୀ । ମନ ଇଚ୍ଛା ଯେ ଯାହା କହି ଯାଉଛି ସେ ତାକୁ ଚନ୍ଦନ ପରି ମନେ କରୁଛି । ତାର ହୃଦୟ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଅଛି; କେହି କେମିତି ଏହା ମାନିବାକୁ ରାଜି ନୁହନ୍ତି ।

ଘରକୁ ଯିବା ଦିନ ଠାରୁ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖିଚନ୍ତି । ଯେଉଁ କାମ ଥରକ ପାଇଁ ସେ କରି ନ ଥିଲି ଏବେ ସେ ସବୁ ତାକୁ କରିବାକୁ ପଡୁଛି । ଜନ୍ଦା ପିମ୍ପୁଡ଼ି ମଶା ମାଛିଙ୍କର ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଅଛି ତାର ସେତକ ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ ସେ କାନ୍ଦେ । ଆତ୍ମା ତାର ଶାନ୍ତି ପାଏ । ଖାଇବା ପିଇବାରେ ମନ ଥାଏ ନାହିଁ ତାର । ଭଲ ମନ୍ଦ ବାଛ ବିଚାର କରିବାକୁ ମନ ଡାକେନି । ଆଗ ପର କୌଣସି ଜିନିଷ ପାଇଁ ସେ ଅଳି କରିବା ପାଇଁ ସାହସ କରି ପାରେ ନାହିଁ । କେବଳ କାନ୍ଦେ ସେ । ଏତକ ବି ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ କରି ପାରେନି । କେହି ଦେଖିଲେ ନିନ୍ଦା ତାଚ୍ଛଲ୍ୟର ତାଡନା ସହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସବୁ ଅନ୍ଧାର । ଗୃହଆଡ଼େ ସାହାରା ମରୁ । ଆଶାର ଆଲୋକ ତାର ଲିଭି ଯାଇଛି । ଅଳିଅଳି ଡାକ, ଆଦର ସ୍ନେହ ସବୁ ତାର ସରି ଯାଇଛି । ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ଅତୀତର କିଛି କଳାପ ମନେ ପଡ଼ି ଯାଏ । ହୃଦୟ ଭିତରଟା କିଏ ମକ୍ଟି ପକାଇଲା ପରି ଲାଗେ । ଠିକ ଠିକ ହୋଇ କଲିଜା ତାର ଛିଣ୍ଡି ପଡ଼େ । ମୁଣ୍ଡ ଘୁରି ଯାଏ । ବେଳେବେଳେ ଆଖି ପଡ଼ି ଯାଏ ସେଇ ଏକଣା ଘରଟି ଉପରେ । ସ୍ୱପ୍ନ ପରି ଲାଗେ । ଥିଲେ ସରୋଜ ବାବୁ । ଆଜି ଶୁନ୍‌ଶାନ୍ । କାଗାଠା ଖାଇ ଗୋଡ଼ାଉଚି ଯେମିତି ! ସବୁ ଏମିତି ଅନିତ୍ୟ । ଅତେଇ ଦୁନିଆ । କେବଳ ମାୟାର ଭିଆଣ !

ଚନ୍ଦ୍ର ଉଏଁ । ମନରେ ଉଏଁ ଭାବନା । ଏଇ ଆକାଶ, ଏଇ ତାରା, ଏଇ ସେ ଖେଣ୍ଟା ବର ଗଛ, ସବୁ ଆଗପରି ଅଛି । ସେଇ ଘରଟି ଅଛି । କାହିଁ ତେବେ କିଏ ? କାହିଁକି ଆଉ ଆଲୁଅ ଜଳୁନି ସେ ଘରେ ? କାହାରି ପାଟି ଶୁଭୁ ନାହିଁତ ? ମଶାଣି ପରି ନିଶୁନ ହୋଇଛି । କେଇ ଦିନ ଆଗରୁ ସେଇଠି ମିଳୁଥିଲା ଦୁଇଟା ହୃଦୟ, ମନ, ଶରୀର । ଆଜି ସେଠି ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ି ବସିଚି । ସବୁ ସମ୍ଭବ ଏ ଜଗତରେ । ମନ ଯାହା ଲୋଡ଼େ ତାହା ସହଜରେ ମିଳେ ନାହିଁ ।

ବିନି ଭାବେ, ସରୋଜ ବାବୁ ଆସିବେ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ନେଇ । ତାଙ୍କର ଶେଷ କେଇପଦ କଥା କାନରେ ବାଜିଯାଏ । ଛାତି ଦପ୍ ଦପ୍ ଉଠେ, ପଡ଼େ । ସିଏତ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ପକାଇଲେଣି । ବିନିର ମନ ଛଟପଟ ହୁଏ । ସରୋଜ ବାବୁ ଜାଣନ୍ତି କି ! କିଛି ଉପାୟ ହେଲେ କରନ୍ତେ ସେ । ସରୋଜଙ୍କର ଆଖି, କାନ, ମୁହଁ, ସବୁ ଦିଶିଯାଏ ତା ଆଖି ଆଗରେ । ଆତ୍ମା ତାର ଚହଲି ଯାଏ । କଣ୍ଠ ଦଦରା ହୋଇଯାଏ । ଯେଉଁ ହୃଦୟ ଜଣକୁ ଥରେ ଦେଇ ଅସିଛି, ଆଉ ଜଣକୁ ପୁଣି କେମିତି ସେ ଦେବ ? ଭାବି ପାରେ ନାହିଁ ସେ ।

କାହାର ଘରକୁ ସେ ବୁଲି ଯାଇ ପାରୁନି । କେହି ତାର ସାଙ୍ଗ ସାଥୀ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଥିଲେ ସେମାନେ ଆଜ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନରେ ରହିଛନ୍ତି । ଉପହାସ କରୁଛନ୍ତି । ଅଜଣା ଅଶୁଣା ଅଜାତି ଲୋକକୁ ସେ ଭଲ ପାଇଛି—ଏଇ ତାର ଅପରାଧ । ଯେଉଁମାନେ ଅଳି ମୁଣ୍ଡକୁ ହସା ଦେଇଛନ୍ତି ସେଇମାନେ ଏକା ସତୀ ସାବିତ୍ରୀ । କହିଦେବାକୁ ଆହାବ ପାଏ ନାହିଁ । ଛାତିରେ ଲୁହ ରହିଯାଏ ।

ମଣିଷର ବର୍ବ୍ବର !

ସେ ଦିନ ଆସିଥିଲେ ଶ୍ରୀମନ୍ତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମାଧୁରୀ । ଯାହାଙ୍କ ଆଗରେ ମନ ଖୋଲି ବିନି କହିଥିଲା ତାର ସୁନେଲି ଭବିଷ୍ୟତ, ସେଇ ଭାଉଜ ତାର ଆସିଥିଲେ । ସଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିଲେ ତାଙ୍କର ସେ ଲୁଆ ଝିଅଟିକୁ । ବିନି ଆଉ ସରୋଜଙ୍କର ସେ ଝିଅ । ବିନି ଆଖିରୁ ଝରିଲା, ଲୁହ ନୁହେଁ ରକତ, ଲୁଅଟିକୁ କୋଳରେ ପାଇ । ଅଜାଣିବାର ଶିଶୁଟି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ଲୋତକର ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝିଲା ପରା ! ବୁଝିଲେନି ବାପା ମାଆ—ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ହୃଦୟ ନିଗଡ଼ା ସ୍ନେହ ସାଗରରେ ବଢାଇ ଆଣି କୋଳ କାଖ କରି ପୋଷିଥିଲେ ଯେ ।

ବିନି ଜାଣିଲା ତାର ବିଭାଘର ନିକଟରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଯାଇଛି । କାନ୍ଦିଥିଲା ସେ । ତାର ପ୍ରତିବଦଳରେ ପାଇଥିଲା ଭର୍ତ୍ସନା, ଅକଥ ଆଉ ଧମକ । ସମସ୍ତେ ତାର ଶତ୍ରୁ । କାହାର ଜଣକର ହେଲେ ହୃଦୟ ନାହିଁ । ଗୁରୁଜନଙ୍କର ଉପଦେଶ—ବାଆଘର ଅଲବତ୍ ହେବ ।

ବାଆଁଘର ଜୀବନରେ ଥରେ ଆସେ । ସେ ବାଆଘର ପାଇ ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଆଶା ଆନନ୍ଦର ତରଙ୍ଗ ଛୁଟେ । ଅଜଣା ସେ ମଧୁ ଚାଖିବାକୁ ମନ ଓଟାରେ । କଣେ ଜଣକର ହାତ

ଧରିବାରେ ଯେଉଁ ରୋମାଞ୍ଚ ଖେଳେ ଦେହରେ; ତାର ଅପେକ୍ଷାରେ ଦିନ କଟେ । ଜଣକ ପାଇଁ ଆଉ ଜଣେ ଭାବେ । ଦୁଇଟା ଧାରର ଗୋଟିଏ ସ୍ରୋତ ବହେ । ନୂଆ କଥା । ମନ ନୂଆ ଚାହେଁ । ପ୍ରାଣ ଭରି ଉପଭୋଗ କରେ ବାଆଦର । ଆନନ୍ଦ ସଂଶୟ ମିଶା ସେ ବେଳଟା କେମିତି ଉଦାସିଆ ଲାଗେ ।

ବନିର ସେ ଆନନ୍ଦ ନାହିଁ । ସେ ଉତ୍କଣ୍ଠା ଜାଗେ ନାହିଁ । ମନରେ । ପୋଛିଗଲା ତିଅଣରେ ଆଉ ସୁଆଦ ଆସିବ କାହିଁ ? ସରୋଜଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତାର ବାଆଦର ସରିଚି । ଆଉ ସେ ଉନ୍ମାଦନା ନାହିଁ କି ସେ ଲୋଡ଼େ ନାହିଁ । ଜୀବନର ସବୁ ସୁଆଦ ସେ ଚାଖିଚି । ସେ ଚାହେଁ ନାହିଁ ତାର ଦୁଃଖକୁ ପ୍ରଖର କରିବାକୁ । ବାଆଦର ସରି ଯାଇଛି । ତାର ସାକ୍ଷୀ ସେଇ ଏକଣା ଘର—ଯେଉଁଠି ଦୁଇଟି ହୃଦୟର ମଧୁରାତ ପାହିଥିଲା । ସେଥିରେ ଥିଲା ଆନନ୍ଦ, ସ୍ନେହ, ପ୍ରେମ, ପବିତ୍ରତା, ସବୁ କିଛି ।

ବନି ଭାବେ ସରୋଜ ତାର ସର୍ବସ୍ୱ । ସେଇ ତାର ଜୀବନ ଯୌବନର ସାଥୀ । ତାଙ୍କରି ସହିତ ସେ ମିଳିବାକୁ ଚାହେଁ । ସେଇ ତାର ସୁଖର ସୀମା । ତାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ବି ଶାନ୍ତି ଦେଇ ପାରିବନି । କେତେ ଭଲ ପ୍ରସ୍ତାବ ଭାଙ୍ଗିଚି । ଆଜି ପ୍ରସ୍ତାବ ପଡ଼ିଚି ଅସୁନ୍ଦର ଅଶିକ୍ଷିତ ଦରିଦ୍ର ମୂଲିଆଟା ସଙ୍ଗେ । ବନିର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ରହୁ ନାହିଁ । କାହିଁକି ତାର ଏ ପରିଣତି ? ଯେଉଁ ବାପା ତାର ଭଲ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଖାତିର ନକରି ଅଡେଇ ଦେଉଥିଲେ, ଆଜି ସେ ବି ବଦଳି ଯାଇ ରାଜି ହେଉଚନ୍ତି । ସବୁ ଭାଗ୍ୟ । ବନି ଭାଗ୍ୟ ମାନେ ନାହିଁ । ସେ ଜାଣେ ମଣିଷର ଭାଗ୍ୟ ମଣିଷ ଗଢେ । ତାର ଭାଗ୍ୟ ଯେମିତି ତାର ବାପ ମା ଗଢୁଚନ୍ତି । ସେମାନେ ବଦଳିଚନ୍ତି, ଆଉ ବଦଳି ଯାଉଚି ବନିର ଭାଗ୍ୟ ।

ବିନି ଶିକ୍ଷିତ କି ଅଶିକ୍ଷିତ ଗୃହିଣୀ । ଧନୀ ଦରିଦ୍ର ବି ସେ ବାଛିବାକୁ ଲୋଡ଼େନା । ସେ ଗୃହିଣୀ ହୃଦୟ । ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନ ଜୀବନ । ସେଇ ସରୋଜଙ୍କୁ ସେ ପାଇବାକୁ ଆଶା କରେ । କେହି କିନ୍ତୁ ତାର ଆପତ୍ତି ରଖିବାକୁ ରାଜି ନୁହନ୍ତି । ଯାହା ଅନ୍ୟମାନେ କରିବେ ତାକୁ ସେ ମଥା ପାତି ସହି ନେବ କାହିଁକି ?

ବିଧାତାର ବିଧାନ । ମଣିଷ ହାତରେ କିଛି ନାହିଁ । ଅଦୃଷ୍ଟର ଇଙ୍ଗିତ ମାନି ସବୁ ଘଟେ । ସରୋଜ ତାଙ୍କର ଗୃହକର୍ତ୍ରୀ ଫେରି ପାଇଛନ୍ତି । ଫେରିବ ବିନି । ଫେରି ଆସିବ ଅତୀତର ସେ ଦିନ ଗୁଡ଼ିକ । ପୁଣି ଥରେ ସେ ପ୍ରେମର ପୁଲକ ଅଙ୍ଗରେ ନିଭାଇବେ । ବିନିର ମତାମତ ଗ୍ରହଣ କରା ଯାଇଛି । ତାର ମନର କଥା ସେ ପ୍ରକାଶ କରିଛି । ଏଥର ହିମାଳୟ ପରି ବାଧା ବି ଅପସରି ଯିବ ।

ରଜତର ବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ସେ ଦୁଇ ଖଣ୍ଡ ପତ୍ର ଦେଲେଣି । ନଳିତା ଗଛ ସେ । ନହି ନଡ଼ିକା । ମନ କିନ୍ତୁ ଠାଣି । ବରୁଣେଇ ପାହାଡ଼ । ଉତ୍ତର ଦେଲେ ନାହିଁ । ସରୋଜ ଆପମାନିତ ହେଲେ ।

ଆଠ ଦିନ ପରେ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ ଦେଲେ ମାଧୁରୀ—ଶ୍ରୀମନ୍ତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ । ସେ ଲେଖିଥିଲେ—ବିନିର ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆଜି ତାର ବିବାହ ହୋଇଗଲା । ତମେ ଟିକେ ଚେଷ୍ଟା କଲ ନାହିଁ ? କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ବିନି ତଳେ ଲୋଟିଥିଲା । ଟାଣି ଟାଣି ନେଇ

ଗାଉଡଗାଁ ସବାରିରେ ଭର୍ତ୍ତି କରି ଦେଇଥିଲେ । ମୂର୍ଚ୍ଛିତା ବିନ୍ଦୁକୁ ଧରି ସବାରି ଉଠିଥିଲା । ତମେ ତାର ଶକଳ ଦେଖିଥିଲେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରାଇ ଥାନ୍ତ ।

ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରାଇ ବସିଲେ ସରୋଜ । ନେଞ୍ଜ ଗୁଡ଼ କହୁଣୀକୁ ବହି ଯାଇଛି । ଯାହା ଚାଲିଗଲା ଆଉ ସେ ଆସିବ ନାହିଁ । ବିନ୍ଦି ଆଉ ଫେରିବ ନାହିଁ । କେବଳ କଳ୍ପନା ! ପିଞ୍ଜରାର ଦରଜା ଖୋଲି ଯାଇଛି, ଶାରୀ ଉଡ଼ି ଯାଇଛି । ଆଉ ଆହାର ଯାଚିଲେ, କି ବନ କାନ୍ତାର ବୁଲି ଖୋଜି ବସିଲେ ସେ ଆସିବ ନାହିଁ । ଆଲୋକର ଶେଷ ଶିଖାଟି, ଯାହା ଧିକ୍ ଧିକ୍ ହୋଇ ଜଳୁଥିଲା, ଅନ୍ଧାରରେ ମିଳାଇ ଗଲା ଏଥର ।

ଭାଙ୍ଗିଗଲା ସୁନାର ସଂସାର । ତୁଟିଗଲା ସପନର ଆବେଶ । କେତେ ଆଶା ସେ ଦୁହେଁ କରିଥିଲେ । ଭବିଷ୍ୟତର ଅନ୍ଧାରୀ ଭିତରେ ଗଢି ଥିଲେ ଛୋଟିଆ ନୀଡ଼ଟିଏ । କଳ୍ପନାର ବାଡ଼ ଦେଇ ମନକୁ ମନ ତିଆରି କରିଥିଲେ ସରଗ । ସବୁ ସରିଗଲା । ଆଉ ଏଣିକି ବିନ୍ଦି ସରୋଜଙ୍କର ମିଳନ ହେବନି । ଖିଲି ଖିଲି ହସର ଫୁଆରରେ ଗଗନ ପବନ ଉଚ୍ଛୁଳି ପଡ଼ିବନି । ଚୁହେଁଟି ଆଖିରେ କବିତା ଫୁଟିବନି । ମଧୁର ପ୍ରେମ ସମ୍ଭାଷଣ କାନରେ ଆଉ ଅମୃତ ଢାଳିବନି । ଆଖି ପିଛୁଡ଼ାକେ ସବୁ ଧୂଳିସାତ୍ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ହାଇରେ ହତଭାଗ୍ୟ ପ୍ରେମିକ ପୂଜାରୀ । ଅନନ୍ତ ପଥର ପଥିକ ତମେ । ଅସୀମ କଳ୍ପନା ଦେଇ ତମେ ଆସ ଧରାକୁ । ତମେ ହସ, ଜଗତକୁ ହସାଅ । ପ୍ରେମର ଅନାବିଲ ସ୍ରୋତରେ ଭାସି ବୁଲ । ମନର ଅଦ୍ଭୁତ ଭାବନାରେ ତମେ ପ୍ରଣୟ ପ୍ରତିମା ପୂଜି ବସ । କିଏ ବୁଝେରେ ତାର ମହିମା ? କାହା ଅନ୍ତରରେ ତମ ପାଇଁ ବେଦନା

ଗଲେରେ ? ମଣିଷ ଦେହରେ ତମେ ଅବତରି ଆସ ଦେବତା । ମଣିଷକୁ ଦେଖାଇ ଦିଅ ସରଗର ଲୀଳା ମରତ ଭୂଇଁରେ । ଜାତି, ଧର୍ମ, ଧନ, ମାନ, ରୂପ ରସର ବାରଣ ରଖନା ତମେ । ହୃଦୟରେ ଛୁଟାଅ ପ୍ରେମର ତରଙ୍ଗ । ଓଠରେ ଫୁଟାଅ ନିର୍ବିକାରର ଆଲୋକ ରେଖା । ବୁଝେନା ଏ ନାରକୀ, ସଂକୀର୍ଣ୍ଣମନା ଏ ମଣିଷ ପଲ ।

ଲୁହ ପୋଛରେ ଅଭାଗା ଅଭାଗିନୀ ! ଦୁଃଖରେ ବି ତମେ ହସ । ଚକୁଆ ଚକୋଇ ତମେ । ବିରହ ସହି ନିଅ । ଭାଗ୍ୟରେ ଇଙ୍ଗିତ ମାନି ନିଅ । ତମର ଦାନ କେହି ନ ବୁଝିଲେ ବି ବୁଝିବ ଜଣେ—ଦାନ ଗ୍ରତ କରୁଛି ଯିଏ, ଜଗତକୁ ସର୍ଜନା କରିଛି ଯିଏ । ଯାହା ତମେ ପାଇନ, ପାଇବେ ତମରି ବଂଶଧର । ସମାଜ ବଦଳୁଚି । ବଦଳିବ । ତମେ ତରଙ୍ଗ । ତମର ଧକ୍କା ଖାଇ ଦିନେ ଏ ସମାଜର ବାଧାର ପାଚେରି ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ିବ । ତମର ପ୍ରଗତିର ଗୀତ ମାନିନେବ ଜଗତ । ତମେ ସରଗରେ ମିଳିତ କଣ୍ଠରେ ହସି ଉଠିବ । ଆଜି ତମେ ହାରି ମଧ୍ୟ ଜିତ ଛ । ପ୍ରେମ ରାଜ୍ୟରେ ତମର ତ୍ୟାଗ ଅତି ମହାନ ।

ଅବୁଝା ହେଲେ ସରୋଜ । ରକ୍ତ ମାଂସର ଦେହ । ଯେଉଁ ବାହୁରେ ବିନିର ସୁଠାମ ଅବୟବକୁ ସେ ବାନ୍ଧୁଥିଲେ ଆଜି ସେ ଶିଥିଳ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଯେଉଁ ଅଧର ବିନିର ଓଠରୁ ମଧୁ ପିଉଥିଲା ଆଜି ସେ କମ୍ପି ଉଠୁଚି । ଯେଉଁ ଛାତିରେ ବିନିର ମାଂସଳ ଛାତିକୁ ଚୁପି ରଖୁଥିଲେ ଆଜି ସେ ଛନ୍ଦି ମିଳାଇ ପଡୁଛି । ଚୁଡିଅଢ଼େ ବିନି । ବିନିର ଭସାଣିଆ ଆଖିର ଲୀଳା । ଛନଛନ ମତି, ମନ୍ଥର ଗତି, ଅଖି ବୁଜି ଲୋଟି ଯିବାର ସରଳ ରୂପ, ସବୁ ଯେମିତି ଆଖି ଆଗରେ ରୂପ ଦେଖୁଚି । ଧରିବାକୁ ହାତ ବଢ଼ାଇଲେ ଧୁଆଁ ଯାଉଚି ସେ । ଅଭିମାନିନୀଟା !

ସରୋଜ ପାଗଳ । ପାଗଳ ଏ ଦୁନିଆ । କିଏ ଜାଣେ ପାଗଳ କିଏ ? ପ୍ରେମ ପାଗଳ ଏ ସରୋଜ, ଖିଆଲରେ ଯା ଆସ କରୁଛନ୍ତି । ମନର ବଂଶୀ ବାଜି ଉଠୁଚି ତାଙ୍କର । କରୁଣ ମୂର୍ଚ୍ଛନା ତୋଳୁଚି ସେ । ଚେଇଁ ରହି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଚନ୍ତି କେବଳ ।

ବିନି ଆସେ । ଆଗରେ ସେ ଲୋଭନୀୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ତାର ମଉଳି ଯାଇଚି । ବିବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଚି ସେ । କଅଁଳ କଣ୍ଠରେ ଡାକେ —ସରୋଜବାବୁ ! ଭଲ ଅଛନ୍ତି ? ମନେ ପଡେନା ମୁଁ ତମର ?

ବିନି ! ଆ ମୋ କୋଳକୁ ଆ । ଅସିବୁନି ? ହତଭାଗ୍ୟ ମୁଁ ।

କାହିଁକି ଆଜି ଡାକୁଚ ? ବଡ଼ ଆଶା କରିଥିଲି ମୁଁ ତୁମକୁ । ତମେ ଦୂରେଇ ଯାଇଚ । ତମର ପ୍ରେମ ସୁଧା ଚାଖିବାକୁ ମୋର ଭାଗ୍ୟ ନାହିଁ । ଦିନରାତି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ମୋର ଆଖି ଫୁଟିଗଲା । ତମେ ପାଷାଣ ହେଲ । ମୁକ୍ତ କରି ପାରିଲ ନାହିଁ । ହୃଦୟରେ ହାକୁ ହାକୁ ହୋଇ ବିରହ ନିଆଁ ମୋର ଜଳୁଥିଲା ତମରି ପାଇଁ । ତମେ ଶାନ୍ତିରେ ଅଛ । ଥାଅ । ମୋ ପାଇଁ ଭାବିବ ନାହିଁ । ମନ ମାନେ ନାହିଁ ବୋଲି ଧାଇଁ ଆସେ । ଆଉ ଆମର ମିଳନ କାହୁଁ ସମ୍ଭବ !

ନାଇଁ ବିନି ! ତୋ ବିନା ମୁଁ ମରିଯିବ । ତୁ ମୋର ଅନ୍ତର ଚିହ୍ନିଚୁ । ଆଜି ଅସ୍ୱୀକାର କରି ପାରିବୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ତତେ ଅନ୍ତର ଦେଇ ଭଲ ପାଏ । ତୋର ପ୍ରେମ ପାଇଁ ମୁଁ ଧନ୍ୟ ହୋଇଚି । ତୁ ଯଦି ବିଶ୍ୱାସ ନ କରିବୁ ମୁଁ ମରିଯିବି ବିନି ! ଆଜି ତୁ ମୋର ଆହୁରି ଆପଣାର ହୋଇଚୁ । ଆଉ ତୋତେ ମୁଁ 'ତୁମେ' କହି ଦୂରେଇ ଦେବିନି । ତୁ ମୋର ଆତ୍ମା । ଆ ଓକୋଳକୁ ଆ । ମୋର କ'ଣ ଦୋଷ ଦେଖିଲୁ ଶୁଣି !

ଦୋଷ ତମର ନୁହେଁ । ଦୋଷ ମୋର ଭାଗ୍ୟର । ହୀନମାନ ହବାକୁ ମୋର ଜନ୍ମ । ବିଧାତାର ଆଦେଶ ଏଇଆ ଆମ ପ୍ରତି । ଆମେ ଅଭିଶପ୍ତ ।

ଆଖିରେ ତାର ଥୋପି ପଡ଼ିଲା ଲୁହ ।

କାନ୍ଦନା ଲୋ ବନି ! ପ୍ରେମର ଅମର୍ଯ୍ୟାଦା ହେବ । ଆତ୍ମା ମୋର ଗୁମୁରି ଉଠୁଛି । ମନର ଭାବନା ତୁ ବୁଝି ପାରିବୁ ନି । ତତେ ପାଇ ମୁଁ ଭିକ ମାଗୁଥିଲେ ବି ଇନ୍ଦ୍ରପଦ ପାଉଥାନ୍ତି । ସମାଜ ବାଧା ଦେଉଛି । ବିଧାତାର ଆଦେଶ ଫଳ ଫଳୁଛି । ମୁଁ କାନ୍ଦୁଛି । ଆଜି ବି କାନ୍ଦୁଛି । ପ୍ରିୟା ମୋର ! ମୁଁ ମଣିଷ । ତୁମର ପାଖରେ ମୋର ସମାଜର ବନ୍ଧନ । ମୁଁ ବନ୍ଦୀ ।

ଯାହା ହବାର ଥିଲା ତାହାହିଁ ହୋଇଛି । ଅଧିକ ଆଉ କିଛି ହୋଇ ପାରି ନ ଥାନ୍ତା । ଏଥର ତମେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୁଅ ସରୋଜ ବାବୁ !

ମନେ ପକାଅ, ଥରେ ଶପଥ କରିଥିଲେ—ଆସୁ ଝଡ଼ ଝଞ୍ଜା, ଶତ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ, ଆମେ ମିଳିବା । ପ୍ରେମର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିବା । ପାପ, ପୁଣ୍ୟ, ନୀତି, ଅନୀତି ଦୁନିଆରେ ମନଗଢ଼ା କଥା । ପ୍ରେମହିଁ ଦୁନିଆରେ ସାର ଦରବ । ଆ ବନି ! ସେହି ପ୍ରେମରେ ବୁଡ଼ି ରହିବା ।

ସରୋଜ ବାବୁ !

ବିଶ୍ୱାସ କର ବନି । ଯାହା ମୁଁ କହୁଛି ସେଇଆ କରିବି । ମୁଁ ଯୌବନର ସାଥୀ ନୁହେଁ, ଜୀବନର ସାଥୀ ହେବି । ତୁ ମତେ ପ୍ରିୟ ବୋଲି ଡାକ । ତୋର ହୃଦୟ ସଙ୍ଗେ ମୋର ଏ ଭଗ୍ନ ହୃଦୟକୁ ଜଡ଼ାଇ ଦେଇ ପ୍ରିୟା ବୋଲି ଡାକିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେ ।

ପୁଣି ଭୁଲ୍ କର ନାହିଁ ସରୋଜ ବାବୁ ! ମୁଁ ଆଉ ତମର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ମତେ କ୍ଷମା ଦିଅ ।

ଆଖି କୋଣରେ ସରୋଜଙ୍କର ତତଲା ଲୁହ ଝଲଝଲ ହେଲା ।

ବିନି !ମୁଁ ଶରୀର ଲୋଡ଼େନା । ଲୋଡ଼ା ତୋର ହୃଦୟ । ତୋର ପାଇଁ ଆସନ ଶୂନ୍ୟ ରହିଛି ମୋ ଭିତରେ , ଆ ବିନି । କଷ୍ଟ ଦେ ନା ଆଉ । ମୁଁ ମରିଯିବି । ତୋତେ ଚୁହିଁ , ବଞ୍ଚିବାକୁ ଦେ ମୋତେ !

ଘଡ଼ିଏ ଯାଏ ଚାହିଁ ରହିଲା ବିନି । ତେଇଁ ପଡ଼ିଲା ସରୋଜଙ୍କ ଛାତି ଉପରକୁ । ଆବେଗରେ ଚୁମ୍ବନଟିଏ ଦେଲେ ସରୋଜ । ଆଖି ଲୁହରେ ମୁହଁ ତାର ଧୋଇ ଦେଲେ । ଶରୀରର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ କରି ବିନିକୁ ଚୁପି ଧରି ପାଟିକରି ଉଠିଲେ—ବିନି !

କାହିଁକି ଏମିତି ପାଗଳଙ୍କ ପରି ହେଉଚ, ସରୋଜ ! ବନ୍ଧୁ ଜଣେ ଡାକିଲା । ସରୋଜ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହେଲେ । ଏ ଖାଲି ସ୍ୱପ୍ନ । ବିନି ନାହିଁ । ଲୀଳାୟିତ ଭଙ୍ଗିରେ ସେ ପାଖକୁ ଆସିନାହିଁ ।

ଦେହରୁ ଗମ୍ ଗମ୍ ଝାଳ ବହି ଯାଉଛି ।

ଆଖିରୁ ଅଶ୍ରୁର ଧାରା ଛୁଟୁଚି ।

ଅଳକା ନିଜକୁ ଖୁବ୍ ଭାଗ୍ୟବତୀ ମନେ କରେ । ଦୁଃଖ କି କରେ । ସ୍ୱାମୀ ତାର ସୁନ୍ଦର । ଶାଶୁ, ଶ୍ୱଶୁର, ଅନ୍ୟମାନେ ସମସ୍ତେ ଖୁବ୍ ଭଲ ମଣିଷ । କୌଣସି ଦରକାର ଅଭାବ ନାହିଁ । ତଥାପି ମନରେ ତାର ଖଟ୍କା ଲାଗେ । ସ୍ୱାମୀ ତାର ସଦାବେଳେ ଉଦାସ । ନୂଆ ହୋଇ ସେ ଏ ଘରକୁ ଆସିଛି । ପଚାରି ପାରେନି ମୁହଁ ଖୋଲି । ଦିନେ ବହୁତ ଭାବିଚିନ୍ତି ସେ ପଚାରିଲା — ଏତେ କଣ ଭାବୁଚ ଖାଲି ସବୁବେଳେ ?

ସରୋଜ ଆମୂଳଚୂଳ ସବୁ ଖୋଲି କହିଥିଲେ । ଅଳକା ଶୁଣିଥିଲା । ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ଖଟାଇ ସେ ଚେଷ୍ଟାକଲା ବୁଝାଇବାକୁ । ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରି ସେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଲା । ଅଳକା ହୃଦୟବତୀ । ସେ ବୁଝି ପାରିଲା ବିରହର ମର୍ମଦାହ । ଅନୁଭବ କଲା ମନର ଚିହ୍ନ ତାଙ୍କର । ସ ରାଜ ବନି ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି । ଅଳକା ଧ୍ୟାନ ଭାଙ୍ଗି ଦିଏ । ମନଟାକୁ ବାଟେଇ ଦିଏ ଅନ୍ୟ ଆଡେ ।

ତଥାପି ବନିକୁ ସେ ଭୁଲି ନାହାନ୍ତି । ଅସମ୍ଭବ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ । ବହୁ ଦିନ ଧରି ପାଗଳ ପରି ହେବାରୁ ବାପା ତାଙ୍କର ଅଳକାକୁ ଘରକୁ ଆଣିଚନ୍ତି । ଅଳକା ଶିକ୍ଷିତା, ସୁନ୍ଦରୀ । ତେବେ ବି ସରୋଜ ଭୁଲି ନାହାନ୍ତି ବନିକୁ । ମନର ଗତି ନିତି ଦିନିଆ ଭାବନା ପଥରୁ ଫେରି ଆସି ନାହିଁ । ଆସିବାର ନୁହେଁ ସେ । ମନେ ମନେ ସରୋଜ ଉଡ଼ିଯାନ୍ତି ଅତୀତର ଦିନକୁ । ବନିର ହାସ୍ୟମୟୀ ପ୍ରତିମାକୁ କଳ୍ପନାରେ ରୂପ ଦିଅନ୍ତି । ଗପ କରନ୍ତି ତା ସଙ୍ଗେ । ହସନ୍ତି । କାନ୍ଦନ୍ତି । ସେଇ ତାଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ । ବନିର ପୁରୁଣା ଶାଢୀ କାଚ କେତେ ପଟିକୁ ସେ ସାଇତି ରଖିଚନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ତାକୁଇ ଦେଖି ବସନ୍ତି । ଛାତିରେ ଚାପି ଧରି ଆଖି ବୁଜନ୍ତି ।

ଭାଗ୍ୟ । ସବୁର ମୂଳ ଭାଗ୍ୟ । ବନି ଆଜ ଥାନ୍ତା କେଉଁଠି, ଅଛୁ କେଉଁଠି ! କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ପିଲାକୁ ଦାହା ହାତରେ ଟେକି ଦେଲେ ସିଜଭରା ! ଝିଅ ଲାଖି ପାବ ସେ ? ସମାଜ୍ଞଙ୍କ ଘର ସେ ? ସେଇଥିରେ ମାନ ସମ୍ମାନ ବଜାୟ ରହିଲା ତ ? ମଣିଷର ବିଗୃତ ଏଇଆ ।

ସରୋଜ ବହୁତ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ଥରେ ବନିକୁ ଦେଖିବାକୁ, ପ୍ରାଣର ଆର୍ତ୍ତନାଦ ଶୁଣାଇବାକୁ, ଭଲମନ୍ଦ ଖବର ବୁଝିବାକୁ । ସେ ସୁଯୋଗ ଯୁଟି ନାହିଁ । ହାଇଁ ପାଇଁ ହୋଇଛି ମନ କେବଳ । ରାସ୍ତା ଘାଟରେ ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କୁ ଏକାଠି ଯିବାର ଦେଖି, ତାଙ୍କର ହସ ଖୁସିକୁ ଚାହିଁ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ନ୍ତି ସେ । ବନି ଏମିତି ହାତଧରି ଚାଲୁଥାନ୍ତା । ହସୁଥାନ୍ତା । ଦୁଷ୍ଟାମି କରୁଥାନ୍ତା । କାହିଁ ସେ ? ବନି ଆକୃତିର ଝିଅଟିଏ ଦେଖିଲେ, ସରୋଜ ବନିର ଝାପସା ରୂପ ଦେଖି ନିଅନ୍ତି । କ୍ଷଣକ ପାଇଁ ମନଟା ହାଲୁକା ଲାଗେ । ଦୁଃଖ ଆସେ । ପ୍ରେମ କରି ମିଳନ ନ ହୋଇ ପାରିଲେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମଣନ୍ତି ।

ନା, ନା, ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମହାପାପ । ଅଳ୍ପବୁଦ୍ଧିର ପରିଚୟ । ଦୁଃଖ ବିରହର ଅନୁଭୂତ ମଣିଷ ଜାଣୁ । ନିର୍ଯାତନା ଭିତରେ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ଅଟ୍ଟହାସ ଫୁଟୁ ତା ମୁଖରୁ । ଜଗତ ଦେଖୁ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକାଙ୍କର ଯାତନା । ସେମାନଙ୍କର ହା ହୁତାଶ । ସେଇମାନଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ସମାଜ ଅନୁତାପ କରୁ । ଶହ ଶହ ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ଯଦି ଆତ୍ମ ବିସର୍ଜନ ଦେବେ, ତେବେ ଭବିଷ୍ୟତ ସମାଜର ନୂଆ ଧାରା ଫିଟାଇବ କିଏ ? କିଏ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରମାନଙ୍କୁ ମିଳନର ପଥ ଦର୍ଶାଇବ ?

ଏମିତି ତର୍କ ଚାଲେ ମନ ଭିତରେ ।

ଦିନେ ଦିନେ ରାତି ଅଧରେ ସର୍ବେଶ 'ବିନି' ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରନ୍ତି । ବିଳି ବିଳେଇ ଉଠନ୍ତି । ଅଳକା ହଲାଇ ଦେଇ କହନ୍ତି—"କି ଭଳିଆ ମଣିଷ ମ ! ଏମିତି କାହିଁକି ହଉଚ ? ମତେ ଡର ଲାଗୁଚି ।" ସର୍ବେଶ କଡ଼ ଲେଉଟାଇ ଶୁଅନ୍ତି । ଅଳକା ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡନ୍ତି ।

ଆଡମ୍ବର ବିଳାସ ପ୍ରତି ମନ ଛାଡ଼ିଗଲାଣି ତାଙ୍କର । ସବୁବେଳେ ନୀରବ । କାହାରି ସଙ୍ଗରେ ହସ ଖୁସି, କଥାଭାଷା ନାହିଁ । ଅନନ୍ତ ନୀଳ ଆକାଶର ତାରକା, ଭସା ବାଦଲ, ଗଛ ଲତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସେ କଥା କହନ୍ତି । ଆଖିରେ ଲୋତକ ବିନ୍ଦୁ ଲାଗି ରହିଚି । ସେ ପଥର ପାଲଟି ଗଲେଣି । ତିକ୍ତ ଅନୁଭୂତିରେ ସଂସାରଟାକୁ ସେ ତୁଚ୍ଛ ମଣିଲେଣି ।

ହେଇ ସେ ଦିନ ସେ ଯୁବକ ଜଣକ ଆସୁଥିଲେ । ବାଟରେ ଭେଟିଲେ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଟିଏ । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଚାହିଁ ହସିଥିଲେ । ପାଖକୁ ଲାଗି ଆସି ଘଡିଏ ଯାଏ ମୁଗ୍ଧ ଆଖିରେ ଚାହିଁଥିଲେ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ । ସେମାନେ ପ୍ରେମ କରନ୍ତି ପରସ୍ପରକୁ । ପାଟିରେ କଥା ନଥିଲା ତାଙ୍କର । ଆଖିରେ ଆଖି ମିଳାଇ ଗଢିଥିଲେ ସରଗ । ହସର ଅଫୁରନ୍ତ ଆଲୋକରେ ଜୀଇ ଉଠିଥିଲା ପ୍ରଣୟ । ନାଚି ଉଠିଥିଲା ଗୋଧୂଳି । ସେମାନେ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ମୁକ୍ତ ବାୟୁରେ ଗାର କାଟି କାଟି ।

ସର୍ବେଶଙ୍କ ଆଖିରେ ବିନିର ଛବି ନାଚି ଉଠିଥିଲା । ସମାଜର ଅନ୍ଧ ବର୍ବରର ରୂପ ଦେଖିଥିଲା ମନରେ । କହିଥିଲେ—ହେ ମୋର ଅଜଣା ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ! କେତେ ଦିନ ଏଇ ପବିତ୍ର ସୁନ୍ଦର ମନ ଦେଖା ଦେଖି ବଞ୍ଚାଇ ପାରିବ ତମେ ! ଭଗବାନ ! ତାଙ୍କୁ ଆଶୀଷ ଦିଅ । ଜୀବନ ତାଙ୍କର ମଧୁମୟ ହେଉ । ଭାଜି ନପଡୁ ଏ ପ୍ରେମର

ମନ୍ଦର । ବିରହ ବୃଟଁକ୍ରନ ଏମାନେ । ଦିଅନା ଦିଅନା ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ଯାତନା, ଯାହା ମତେ ଦେଇଛ । ଖେଳିବାକୁ ଦିଅ । ଜୋଡ଼ିଏ ଫୁଲକୁ ଗୋଟିଏ ବୃନ୍ତରେ ଫୁଟିବାକୁ ଦିଅ । ଭଗବାନ ! ଲିଭାଇ ଦିଅନା ଏ ସୁନ୍ଦର ଭାଗ୍ୟ ଲିପି !

ପ୍ରତିଦିନ ଏହିମିତି ଅନେକ ଛବି ସେ ଦେଖନ୍ତି । ଅନେକ କଥା ଶୁଣନ୍ତି । ସବୁଥିରେ ଏଇ କରୁଣ କାହାଣୀ ଫୁଟିଥାଏ । ବିନି ପାଇଁ ପ୍ରାଣ ତାଙ୍କର ବିଗଳିତ ହୋଇଯାଏ । ଭୁଲି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ବିନି କଣ ଭୁଲିଥିବ ? ଆଦର୍ଶ ପାଇଁ ସେ ଦୂରେଇ ରହିପାରେ । ତଥାପି ସେ ଆପଣାର । ଯେତେ ସେ ଦୂରେଇ ଯାଉଛି, ସେତିକି ପାଖେଇ ଆସୁଚି ସ୍ମୃତି । ସେତିକି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦିଶୁଚି ତାର ପ୍ରତିଛବି ।

ସରୋଜ ଗୀତ ଶୁଣନ୍ତି । କରୁଣ ସ୍ୱର । ବିରହିଣୀ ନାୟିକାର ପ୍ରେମ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ସେ । ଚଢ଼େଇ ଦୁଇଟି ଚଞ୍ଚୁରେ ଚଞ୍ଚୁ ମିଶାନ୍ତି । ସରୋଜଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୋତକ ଝରି ପଡ଼େ । ବେଦନା ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ସେ । ସବୁ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଯାଏ । ସବୁ କଥାରେ ସେଇ ବିନି । ବିନି ତାଙ୍କର ଜପ, ତପ, ଧ୍ୟାନ, ଧାରଣା, ସର୍ବସ୍ୱ ।

ଭାବନ୍ତି ହୃଦୟର କଥା, ମନର ବ୍ୟାକୁଳତା ବିନିକୁ ଜଣାଇ ଦେବେ । ଲେଖି ଦିଅନ୍ତେ—ବିନି ! ଅଜି ବି ମୋ ମନର କପୋତ କରୁଣ ରାଗିଣୀ ତୋଳୁଛି । ଛଳନା କରୁନାହିଁ । ଅନ୍ତର ଭିତରକୁ ଥରେ ଭଲରୂପେ ଦେଖିନେ । ତୁ ମୋର ପ୍ରେମମୟୀ ପ୍ରିୟା । ହୃଦୟରୁ ଦେଇ ମୁଁ ତୋତେ ଭଲ ପାଏ । ଆନ୍ତରିକ ଭଲ ପାଏ । ତୁ ମତେ ଭୁଲି ଯାଇପାରୁ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ପାରୁନାହିଁ । ପାରିବି ନାହିଁ ବି ।

ଦିନ ରାତି ରାତି । ମୁହଁ ଅନ୍ଧାର । ନଈକୂଳେ ବସିଚନ୍ତି ସରୋଜ । ମନ ଗହନରେ ଏଇ ତର୍କଣା ଚୁଲିଚି । ପିଲାଟିଏ ଶଠି

ଖଟଣ୍ଟ୍ରେ ଦେଇଗଲା । ଫିଟାଇ ସେ ଦେଖିଲେ । ସରଳ ଲେଖା ଚଉଇ ପଦ । ଝାପସା ଦିଶୁଥିଲା ଅକ୍ଷର ଗୁଡାକ । ମାଧୁରୀ ଲେଖିଚନ୍ତି —ଅତି ଅଲଅଲ କୁନି ଝିଅଟି ତମର ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଆଖି ବୁଜି ଦେଇଛି । ବାପ ମା ଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ବଞ୍ଚି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଝାପସା ଦିଶିଲା ଶିଶୁଟିର ମୁହଁ । ଉଜଳ ରୂପ । କଜଳ କଳା ଆଖି ଦୋ'ଟି । ଶୁଭିଗଲା ଦରୋଟି ତୁଣ୍ଡର 'ବା' 'ବା' ଡାକ । ସବୁ ଶେଷ ।

ସରୋଜ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛିଲେ । ଅନ୍ଧାର ଘୋଟିଗଲା ।

ମାଟି ଗୋଡ଼ର ଏ ସଂସାର । ମାୟାର ଭିଆଣ । ଅନିତ୍ୟ । ସ୍ୱପ୍ନ । ଆଶା, ଆନନ୍ଦ, ଶୋକ, ଯାତନାର ମଶାମିଶିରେ ତିଆରି ଏ ଦୁନିଆର ଅଣୁ ପରମାଣୁ । ଭେଦ ଅଛି ବିଭେଦ ବି ଏଠି ଅଛି । କେତେ ରୂପରେ, କେତେ ରଙ୍ଗରେ, କେତେ ଭାବରେ, ଗଢି ଉଠେ ବିଧାତାର କାମନା । ସବୁ ଅନିତ୍ୟ । ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ ରୂପ ଘେନେ ସରଗ ଓ ନରକ, ଦେବତା ଓ ଅସୁର । ସୃଷ୍ଟିର କନ୍ଦ କନ୍ଦରେ ଖେଳଯାଏ ସୃଜନ ଶକ୍ତି, ସବୁକୁ ଏକାଠି କରି । ବିଚିତ୍ର ଏ ଜଗତ । ଗ୍ରହ । ଉପଗ୍ରହ । ଶୂନ୍ୟ । ମହାଶୂନ୍ୟ । ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ।

ସବୁ ସେହି ଅଜ୍ଞାତ ଶକ୍ତିର ରୂପାୟନ ।

ଜୟଶ୍ରୀ ପ୍ରେସ, କଲେଜ ଛକ, କଟକ ରେ ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର ନାୟକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୁଦ୍ରିତ—୧୯୫୮ ।